

VÍCETÉMATICKÉ INFORMACE

Ročník 2011

Souhrnná data – Regiony, města, obce

Hradec Králové, srpen 2011

Kód publikace 521364-11

Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Královéhradeckého kraje v roce 2010

(pracovní výtisk)

Zpracoval:

Vedoucí oddělení:

Informační služby:

Kontaktní zaměstnanec:

ČSÚ, oddělení regionálních analýz a informačních služeb Hradec Králové

Ing. Věra Varmužová

tel.: +420 495 762 322, e-mail: infoservishk@czso.cz

Ing. Ivana Dušková, e-mail: ivana.duskova@czso.cz

OBSAH

Úvod.....	3
Souhrn hlavních poznatků.....	3
1. Demografický vývoj.....	6
2. Sociální vývoj.....	13
3. Ekonomický vývoj	22
4. Životní prostředí.....	35
5. Mezikrajské srovnání	40
Tabulková příloha	
1. Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů	46
2. Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj.....	50
3. Vybrané ukazatele podle okresů Královéhradeckého kraje.....	57

Reprodukce výňatků z tohoto materiálu lze pořizovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Královéhradeckého kraje v roce 2010“ a původu statistických dat v něm otištěných.

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 31. 7. 2011. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

ÚVOD

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Královéhradeckého kraje v roce 2010, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2005). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. V textu jsme se snažili postihnout dopady ekonomické recese v našem kraji a posoudit vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2010. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2009. Navíc v oblasti makroekonomiky (hrubý domácí produkt, hrubá přidaná hodnota, tvorba hrubého fixního kapitálu a navazující ukazatele) probíhá v současnosti rozsáhlá revize dat v celé časové řadě od roku 1995, a to jak na celostátní úrovni, tak na úrovni regionální. Její výsledky na regionální úrovni budou zveřejněny koncem měsíce listopadu letošního roku.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetu na adrese www.hrdeckralove.czso.cz, v tabulce [Nejnovější údaje](#) a podle tematických oblastí. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje [Statistická ročenka Královéhradeckého kraje](#) pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí [Statistický bulletin Královéhradeckého kraje](#), který vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, jednotně bylo připraveno mezikrajské srovnání, které zachycuje postavení Královéhradeckého kraje v rámci České republiky a vývoj v roce 2010. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Tabulková příloha obsahuje ukazatele demografického, sociálního a ekonomického vývoje a údaje životního prostředí podle krajů za rok 2010, za kraj v časové řadě let 2005 až 2010 (případně 2009) a podle okresů Královéhradeckého kraje.

Jaký byl rok 2010 v Královéhradeckém kraji z pohledu základních statistických ukazatelů?

Základní tendence

Demografický vývoj

Počet obyvatel kraje se do konce roku 2010 zvýšil a byl nejvyšší od roku 1991

- Počet obyvatel vzrostl jen díky přirozenému přírůstku.
- Stěhování obyvatel ubylo, ale již mnohem méně než v roce 2009.
- Porodnost stagnovala, byla však čtvrtým rokem vyšší než úmrtnost.
- Mimo manželství se v kraji narodilo opět více dětí.
- Úmrtnost se meziročně snížila téměř na úroveň roku 2008, kdy byla dlouhodobě nejnižší.
- Obyvatelstvo postupně stárne a průměrný věk je mezi kraji hned za Hl. městem Praha a dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem.
- Ve věkové struktuře obyvatel měl kraj již nejvyšší podíl osob ve věku 65 a více let a překonal i Hl. město Prahu.
- Naděje dožití tento stav vylepšuje, u mužů je druhá a u žen pátá nejvyšší.
- Zvýšil se počet uzavřených manželství.
- Rozvodovost dlouhodobě stagnuje.
- V kraji žije 5,3 % domácností ČR a jejich příjmy jsou pod celorepublikovým průměrem.

Sociální vývoj

Dopady krize se projevily na trhu práce i v roce 2010, ale nebyly tak výrazné jako v roce předchozím

- Počet ekonomicky aktivních klesl, podíl zaměstnaných stagnoval. Na rozdíl od většiny regionů došlo v kraji k meziročnímu snížení počtu nezaměstnaných a ke snížení obecné míry nezaměstnanosti (VŠPS).
- Nárůst nezaměstnaných byl velmi dynamický počátkem roku a situace se opakovala i v posledním měsíci roku 2010, podobně se vyvíjel i počet uchazečů na jedno volné pracovní místo. Přesto se míra nezaměstnanosti v kraji drží dlouhodobě pod republikovým průměrem a mezi kraji byla čtvrtá nejnižší (MPSV).
- V důsledku doznívajících hospodářských problémů stoupal podíl zaměstnaných cizinců jen mezi živnostníky.

- Růst mezd se výrazně zpomalil a byl ovlivněn i poklesem počtu zaměstnanců. Úroveň mezd se drží dlouhodobě pod průměrem republiky.
- Stoupá počet příjemců důchodů a nejvíce přibýlo předčasných starobních důchodů.
- Od roku 2005 vzrostly v kraji starobní důchody o 30 %.
- Zvyšuje se počet dětí v mateřských školách a na základních ubývá.
- Klesá i počet studentů středních škol.
- Mladí lidé upřednostňují studium na vysokých školách na úkor vyšších odborných škol.
- Meziročně klesl počet hospitalizovaných pacientů o 6,5 %. Na 1 000 obyvatel kraje připadlo v průměru 4,5 lékařů, což je třetí nejvyšší počet mezi kraji.
- Počet lůžek na tisíc obyvatel je stále nad celorepublikovým průměrem.
- Průměrná délka ošetrovací doby se sice snižuje, v délce 8 dní je mezi kraji nejvyšší a průměr za Českou republiku je 7,3 dne.
- Od roku 2008 klesá počet zjištěných trestných činů v kraji a v relativním vyjádření na tisíc obyvatel je mezi kraji čtvrtý nejnižší.
- Počet zraněných při dopravních nehodách v posledních 5 letech klesá, avšak počet usmrčených osob byl v roce 2010 meziročně vyšší.

Ekonomický vývoj

Z makroekonomického hlediska odráží rok 2009 nástup recese a pokles výkonnosti ve vývoji hospodářství

- Hrubý domácí produkt Královéhradeckého kraje v běžných cenách na 1 obyvatele meziročně poklesl, avšak vzrostl podíl kraje na HDP České republiky. V roce 2009 pokračoval růst produktivity práce.
- Přes meziroční nárůst objemu vývozu i zvýšení podílu na celkovém vývozu ČR patříme mezi méně významné kraje.
- Pokračoval nárůst živnostníků vyvolaný recesí, ale s menší intenzitou než tomu bylo v roce 2009.
- Rostou výdaje na vědu a výzkum, zvýšil se i počet zaměstnanců, ale podíl výzkumných pracovníků poklesl.
- Pětina obyvatel ve věku 16 a více let využila nákup přes internet.
- Na zemědělské produkci se kraj podílí 7,5 % a v posledních třech letech převažuje rostlinná produkce.
- Nárůst tržeb v průmyslu byl doprovázen dalším poklesem pracovníků v odvětví, produktivita práce výrazně vzrostla. Mzda v průmyslu byla ze všech krajů nejnižší.
- Základní stavební výroba i počet pracovníků ve stavebnictví stagnoval – pozemní stavitelství vzrostlo, inženýrské stavitelství pokleslo. Mzda ve stavebnictví byla třetí nejnižší v ČR.
- Druhý nejnižší počet zahájených bytů za posledních 15 let v kraji, vlivem útlumu výstavby v bytových domech, zároveň nárůst počtu dokončených bytů.
- Po Hl. městě Praha a Karlovarském kraji využívají hosté nejčastěji přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních kraje.

Životní prostředí

Z hlediska životního prostředí patří Královéhradecký kraj k méně zatíženým

- Obhospodařovaná půda zabírá 84 % zemědělské půdy kraje.
- Spotřeba pitné vody klesla a zvýšil se podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci, což se projevilo menším množstvím vypouštěné odpadní vody.
- Emise hlavních znečišťujících látek povolna v kraji klesají, nejvíce u oxidu siřičitého, avšak roste vliv emisí z dopravy.
- Kraj produkuje nejnižší množství odpadu a má největší podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu.
- Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele se přesto postupně zvyšují.

Charakteristika Královéhradeckého kraje v rámci České republiky

Z hlediska geografického je Královéhradecký kraj velice rozmanitý, a tím je i do jisté míry dáno jeho postavení mezi ostatními kraji České republiky. Stabilitě kraje již z hlediska historie přispívá struktura průmyslu, zemědělství i služeb. Obyvatelstvo kraje podle věkového složení patří k nejstarším v republice a zvyšuje se podíl obyvatel nad 65 let na počtu dětí ve věku 0 až 14 let. Příznivým populačním jevem je zvyšování počtu narozených dětí a tím i dosažení přirozeného přírůstku obyvatel od roku 2007. Kladný přirozený přírůstek obyvatel byl poprvé zjištěn již v 1. čtvrtletí roku 2007 (poprvé v historii existence Královéhradeckého kraje, tj. od roku 2000) a tato tendence pokračovala do konce roku 2010.

Královéhradecký kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s bohatě rozvinutým cestovním ruchem. V kraji se nachází úrodná Polabská nížina s řekou Labe (202 m n.m.) i nejvyšší pohoří a hora České republiky Krkonoše s vrcholem Sněžkou (1 062 m n.m.). Dalším významným pohořím jsou Orlické hory s nejvyšší horou Velká Deštná (1 115 m n.m.). Rozmanitá krajina a přírodní krásy jsou základem bohatého cestovního ruchu v kraji, který každoročně přivítá velké množství návštěvníků. V kraji se nacházejí i světoznámé lázně – Janské Lázně a zoologická zahrada se safari ZOO Dvůr Králové nad Labem. S tím také souvisí poloha kraje, který sousedí s Polskem v délce více než 200 km státní hranice, což podporuje rozvoj obchodu, příhraničního cestovního ruchu a přeshraniční spolupráce sousedících obcí.

Neměnná sídelní struktura již od roku 1995 představuje 448 obcí, z nichž k 31. 12. 2010 mělo 48 statut města a 10 statut městyse. Podíl městského obyvatelstva (statut měst) dosáhl celkem 67,2 %. Hlavním centrem kraje je statutární město Hradec Králové s 94 318 obyvateli, druhým největším městem s 30 819 obyvateli je město Trutnov, třetím Náchod s 20 688 obyvateli a následují města s méně než 20 tisíci obyvateli. Pět měst mělo méně než tisíc obyvatel. Průměrná rozloha obce je 1 062 ha a průměrný počet obyvatel v obci dosáhl 1 238 osob.

Rozlohou 4 759 km² zaujímá Královéhradecký kraj šest procent rozlohy České republiky a řadí se na 9. místo v pořadí krajů. K 31. 12. 2010 představovala zemědělská půda 58 % celkové rozlohy kraje, podíl orné půdy činil 40 % a lesy pokrývaly území z 31 %.

Od prosince 2006 je v kraji v provozu dálnice, která spojuje krajské město s Prahou a umožnila tak kvalitnější dopravní spojení a propojení na dálniční síť České republiky.

Statistická specifika kraje

- Na tvorbě HDP v České republice se kraj podílí zhruba čtyřmi procenty (4,5 % v roce 2009).
- Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele na úrovni 84,3 % republikového průměru.
- V odvětvové struktuře hrubé přidané hodnoty kraje převažuje sektor služeb (52,7 % v roce 2009), následuje sekundér, v němž dominuje zejména zpracovatelský průmysl (29,3 % v roce 2009), a primární sektor tvořil 3,7 %.
- Průměrný věk obyvatel dosáhl ke konci roku 2010 již 41,3 let, v členění na muže (39,7 let) a ženy (42,8 let) je dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem (40,6 let) a druhý nejvyšší po Hl. městě Praha (41,6 let).
- Nejnižší podíl obyvatel ve věku 15 – 64 let (79,5 %).
- Nejvyšší podíl obyvatel ve věku nad 65 let (16,5 %).
- Naděje dožití v našem kraji jedna z nejvyšších v České republice. Mezi muži kraji v roce 2010 patřila druhá příčka, za Hl. městem Praha a mezi ženami zaujímáme pátou pozici.
- Vysoký počet a kapacita hromadných ubytovacích zařízení poskytl v roce 2010 třetí největší počet přenocování pro hosty mezi kraji po Hl. městě Praha a Karlovarským krajem.

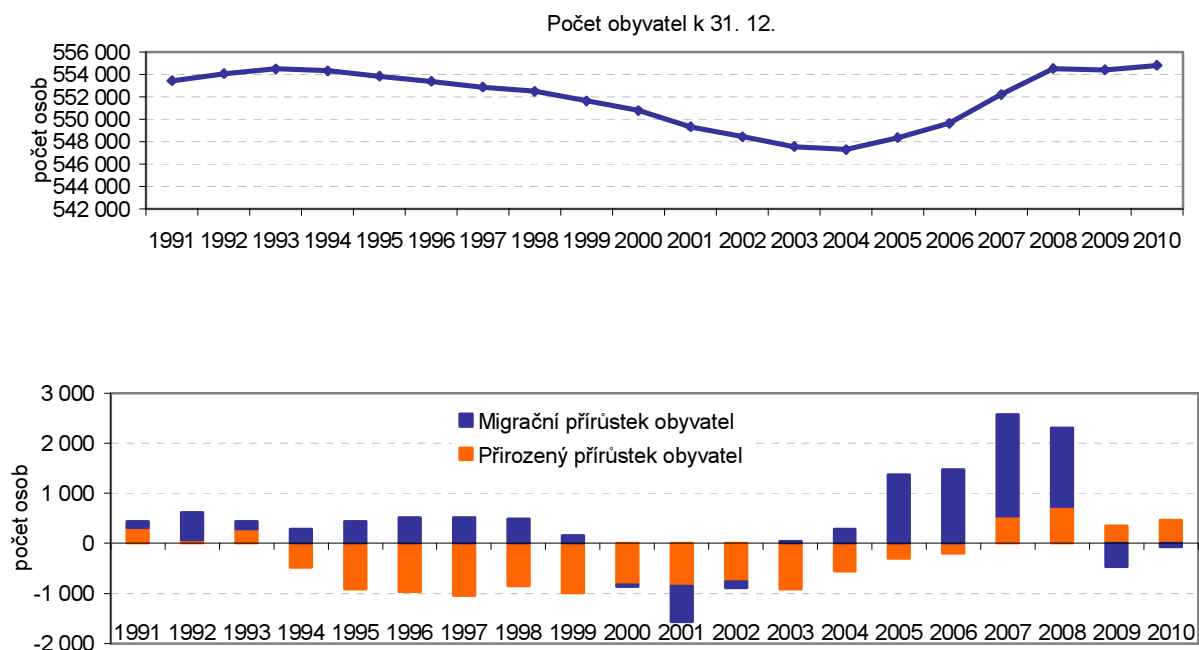
1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Nejvyšší počet obyvatel od roku 1991.. Královéhradecký kraj měl k 31. 12. 2010 nejvíce obyvatel od roku 1991. Celkový přírůstek obyvatel byl po úbytku obyvatel v roce 2009 opět kladný, ve srovnání s rokem 2009 byl v kraji zaznamenán vyšší i přirozený přírůstek, úbytek obyvatel důsledkem stěhování byl v porovnání s rokem 2009 minimální.

... v roce 2010 vzrostl přirozenou měnou. Počet obyvatel Královéhradeckého kraje dosáhl k 31. 12. 2010 celkem 554 803 osob, z toho 282 869 žen, tj. 51,0 %. Počet obyvatel se od počátku roku 2010 zvýšil celkem o 401 osob, přirozenou měnou přibýlo v kraji 468 obyvatel, důsledkem stěhování se počet obyvatel snížil o 67 osob. Úbytek obyvatel stěhování byl ovlivněn migrací v okresech Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov.

Demografický vývoj se stabilizoval. Po dlouhodobém poklesu populace kraje až do roku 2004, kdy nastala změna trendu, se stavy obyvatel začaly meziročně zvyšovat. Roky 2007 a 2008 byly roky s poměrně vysokým přírůstkem obyvatel díky vyšší porodnosti. Ke konci roku 2008 se tak Královéhradecký kraj dostal téměř zpět na počet obyvatel z konce 80. let 20. století¹. Celkový přírůstek obyvatel za rok 2008 (4,2 ‰) byl nejvyšší za posledních téměř 20 let. Počínaje rokem 2009 již populace kraje stagnovala a ke konci 1. čtvrtletí ubylo v kraji celkem 170 osob, z toho 155 vlivem přirozeného úbytku. Další čtvrtletí pak znamenala kladný vývoj přirozeného přírůstku a pokles celkového stavu obyvatel ovlivnilo stěhování, zejména stěhování z okresů Trutnov a Náchod.

Graf 1.1 Počet obyvatel, přirozený a migrační přírůstek v Královéhradeckém kraji

Počet obyvatel díky přirozenému přírůstku rostl...

Již čtvrtým rokem v řadě se na celkovém přírůstku obyvatel kladně podílel přirozený přírůstek. V roce 2010 se v Královéhradeckém kraji narodilo o 468 dětí více než kolik obyvatel kraje v tomto roce zemřelo. Byl to druhý nejlepší výsledek v posledních třiceti letech po vývoji v roce 2008. Tento trend probíhal v celé České republice kromě Moravskoslezského kraje, kde se již v roce 2010 narodilo méně dětí než v kraji zemřelo.

¹ Zde je však nutné upozornit na to, že v letech 1991 a 2001 proběhla Sčítání lidu, domů a bytů, při nichž došlo ke korekci počtu obyvatel.

...vlivem migrace se druhým rokem snížil.

Stěhováním se celkový stav obyvatel meziročně snížil o 160 osob. Do kraje se během roku přistěhovalo celkem 5 051 lidí, z nichž pětina byla ze zahraničí (v roce 2007 činil tento podíl více než 52 %). Přestože úbytek obyvatel důsledkem stěhování byl v kraji zaznamenán ve všech čtvrtletích roku 2010, k 31. 12. 2010 v kraji ubylo pouhých 67 obyvatel, tzn. že do kraje se během roku 2010 přistěhovalo o 67 osob méně, než se z kraje vystěhovalo. V porovnání s rokem 2009 je vývoj migrace v kraji mnohem příznivější, v roce 2009 činil úbytek obyvatelstva důsledkem stěhování 468 osob.

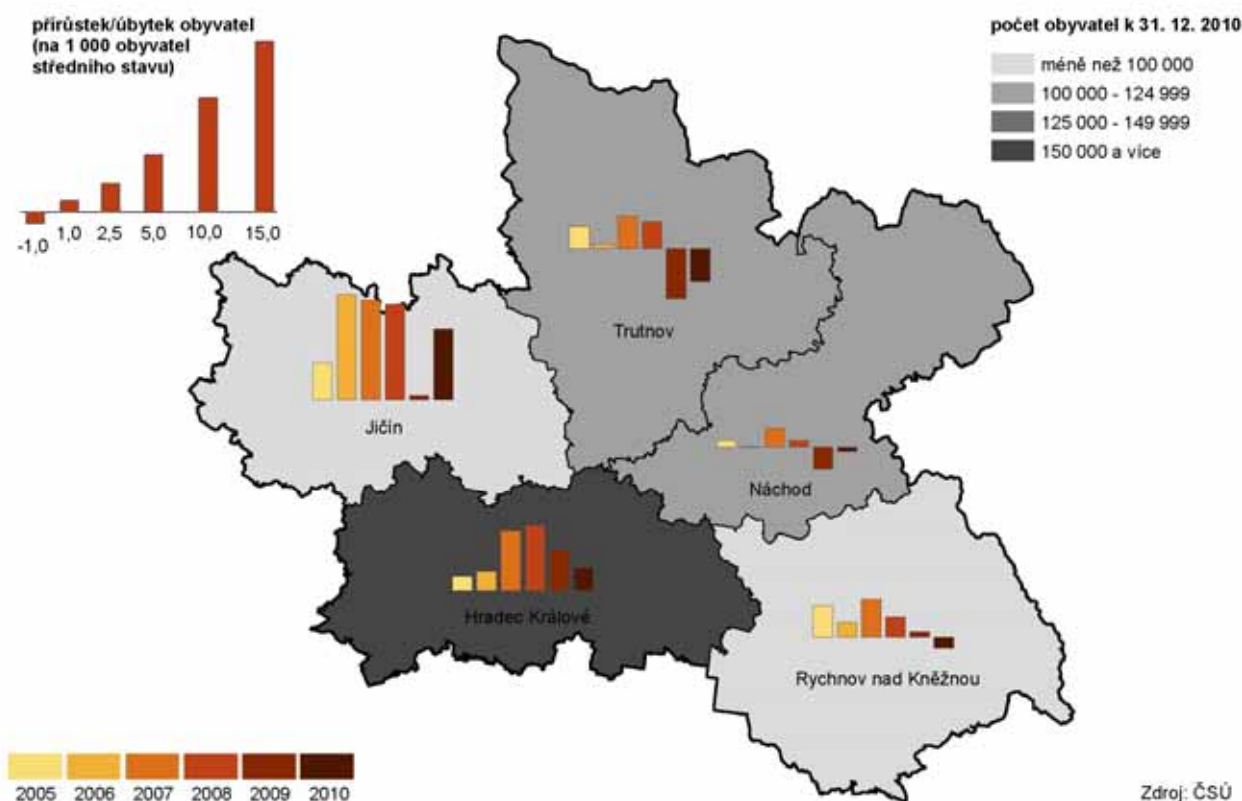
Stěhování probíhalo většinou v rámci České republiky...

Největší podíl přistěhovalých z ciziny tvořili občané Ukrajiny a Vietnamu. Z kraje se vystěhovalo 5 118 obyvatel, z nich se stěhovala do zahraničí také pětina (v roce 2005 to bylo 18,5 %, v roce 2008 pouhá 2 %) a mezi kraji to byl třetí nejvyšší podíl za Moravskoslezským a Jihočeským krajem. Z kraje se v roce 2010 stěhovali především občané Polska a Slovenska. Migrací do ostatních krajů České republiky ubylo v kraji celkem 4 194 osob a vystěhováním do ciziny pak 924 osob.

...v rámci kraje se stěhovalo 9 tisíc osob.

Objem vnitřního stěhování (stěhování obyvatel v rámci kraje) představoval v roce 2010 celkem 8 978 osob, tj. o 512 osob meziročně více. Tento počet se dlouhodobě postupně zvyšoval, když v roce 2005 to bylo 7 864 osob, nejvíce pak 9 316 osob v roce 2007. Stěhování mezi okresy kraje bylo v roce 2010 evidováno u 2 135 osob a zbývajících 6 843 osob se stěhovalo mezi obcemi okresu.

Pohyb obyvatel v okresech Královéhradeckého kraje v letech 2005 až 2010

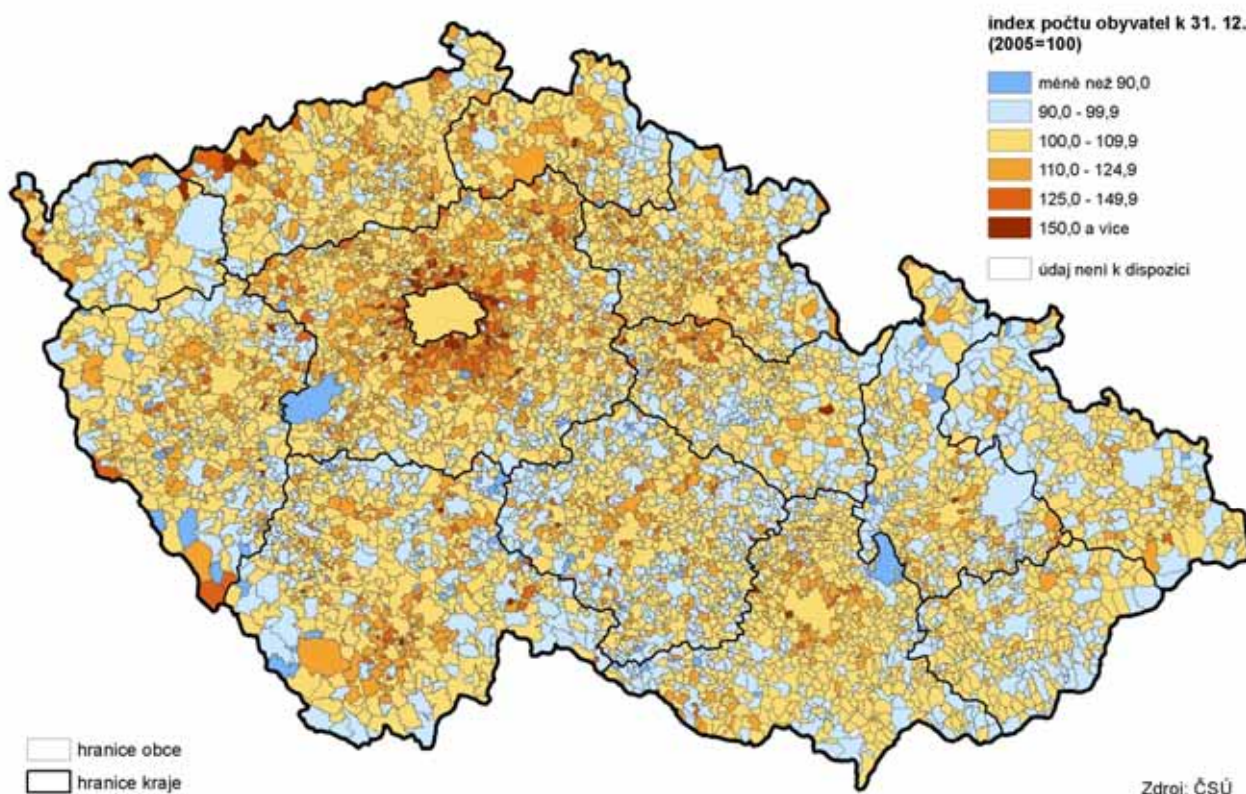
Nejlidnatější okres je Hradec Králové.

Nejlidnatějším okresem je okres Hradec Králové s více než 163 tisíci obyvateli. Naopak populačně nejmenší s 79 tisíci obyvateli je okres Rychnov nad Kněžnou. Hustotou 117 obyvatel na km² nedosahuje kraj celorepublikového průměru 134 osob. Rozdílná je i v okresech a pohybuje se od nejvyšší v okrese Hradec Králové (183 obyvatel na km²) po nejnižší v okrese Rychnov nad Kněžnou (81 obyvatel na km²).

Sídelní struktura se nemění.

Královéhradecký kraj má od roku 1995 celkem 448 obcí, z toho k 31. 12. 2010 mělo 48 obcí statut města a 10 obcí statut městysu. Průměrný počet obyvatel v obci činil 1 238 osob, ve městě 7 813 osob a na venkově 449 osob. Ve venkovských obcích (nemají statut města) žilo 180 tisíc obyvatel.

Změna počtu obyvatel v obcích mezi roky 2005 a 2010

Ve městech kraje žijí dvě třetiny obyvatel...

Ve městech kraje žijí více než dvě třetiny obyvatel. Krajské město Hradec Králové mělo k 31. 12. 2010 celkem 94 318 obyvatel (čtvrtina městského obyvatelstva kraje), druhým největším městem kraje s 30 819 obyvateli je město Trutnov, třetím Náchod s 20 688 obyvateli a následují města s méně než 20 tisíci obyvateli. Od 10 do 20 tisíc obyvatel měla ke konci roku 2010 města Jičín, Dvůr Králové nad Labem, Jaroměř, Vrchlabí a Rychnov nad Kněžnou. Pět měst mělo méně než tisíc obyvatel, nejmenším městem s 640 obyvateli je centrum Krkonoš Pec pod Sněžkou a Stárvov s 642 obyvateli.

...ve 29 městech ubylo obyvatelstvo.

V roce 2010 došlo k celkovému úbytku obyvatel ve 29 městech (1 580 osob), nejvíce obyvatel ubylo ve Vrchlabí (249 obyvatel), v Trutnově (186 obyvatel) a v Hradci Králové (175 obyvatel). Naopak město Jičín zaznamenalo celkový přírůstek 242 obyvatel, tento přírůstek byl ovlivněn stěhováním (207 obyvatel). Důsledkem stěhování se počet obyvatel snížil ve 32 městech kraje (1 821 osob), nejvyšší úbytek zaznamenala opět města Vrchlabí, Trutnov a Hradec Králové. Přirozenou měnou ubylo obyvatelstvo ve 20 městech (190 osob), nejvíce ve městech Dvůr Králové nad Labem, Hronov a Police nad Metují.

Porodnost již druhým rokem stagnovala.

V roce 2010 se v kraji narodilo 6 021 dětí, což představuje 10,9 dětí na 1 000 obyvatel středního stavu (3 131 chlapců a 2 890 dívek). Jedná se o nižší počet než v roce 2009, kdy byla nejvyšší úroveň od roku 1994 (doby, kdy začala obecná míra porodnosti prudce klesat).

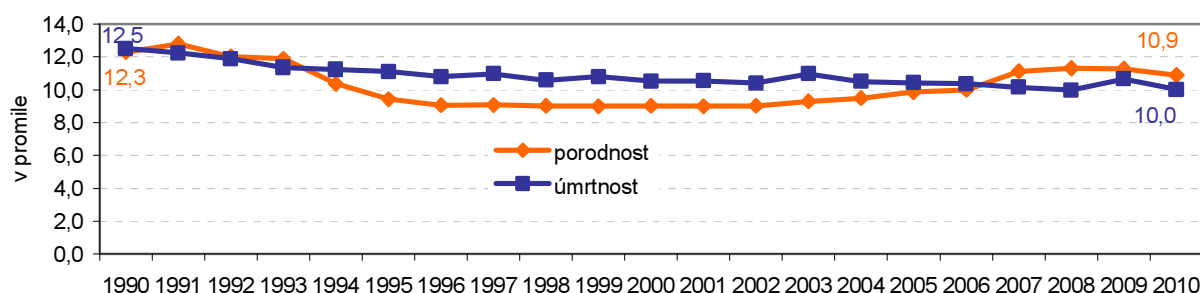
Vzrostl podíl dětí narozených jako druhé v pořadí.

Nejvíce dětí 2 640 (tj. 43,8 %) se narodilo jako prvorozených, 2 433 (tj. 40,4 %) se narodilo jako druhých v pořadí, zbyvajících 948 dětí (tj. 15,7 %) se narodilo jako třetí a další sourozenec. Zvýšil se podíl dětí narozených jako druhé v pořadí. Nejvíce dětí se narodilo v okrese Hradec Králové (1 777 dětí, tj. 29,5 % živě narozených v kraji), v přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu pak v okrese Rychnov nad Kněžnou (11,3 ‰).

Úmrtnost se znovu snížila.

Úmrtnost (měřená obecnou mírou úmrtnosti) meziročně klesla. Stoupla v roce 2009 po dlouhodobém mírném poklesu a přiblížila se na úroveň roku 2008. V Královéhradeckém kraji zemřelo v roce 2010 celkem 5 553 obyvatel. Z hlediska příčin nemocí převažovaly nemoci oběhové soustavy (50,6 %) a zhoubné novotvary (27,4 %). Meziročně klesl podíl úmrtí na nemoci oběhové soustavy o 2,6 procentního bodu a naopak podíl úmrtí na zhoubné novotvary o 2,2 procentního bodu vzrostl.

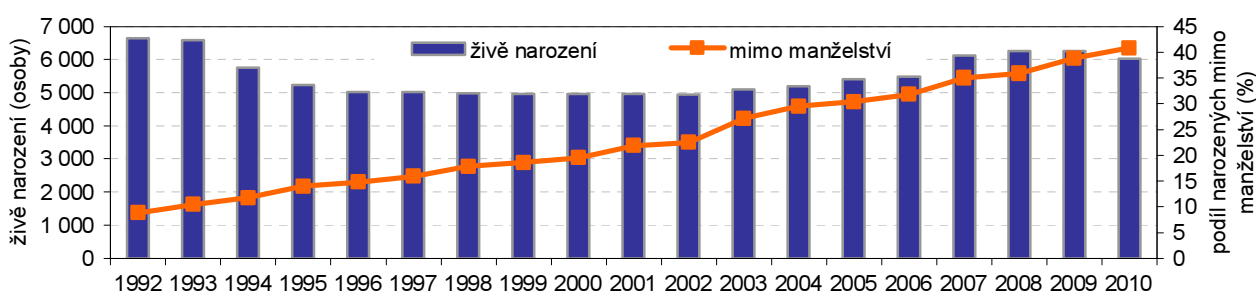
Graf 1.2 Porodnost a úmrtnost v Královéhradeckém kraji

Přibýlo dětí narozených mimo manželství...

V manželství se narodilo 3 564 dětí, tj. 59,2 %. V roce 2010 pokračoval dlouhodobý růst počtu i podílu dětí narozených mimo manželství¹. Mezi kraji byl Královéhradecký kraj s již 40,8 % na 6. místě, když nejnižší podíl byl ve Zlínském kraji (31,9 %) a nejvyšší v Karlovarském kraji (58,5 %).

Graf 1.3 Živě narození a narození mimo manželství v Královéhradeckém kraji

Obyvatelstvo kraje postupně stárne a patří k nejstarším v ČR za Hl. městem Praha.

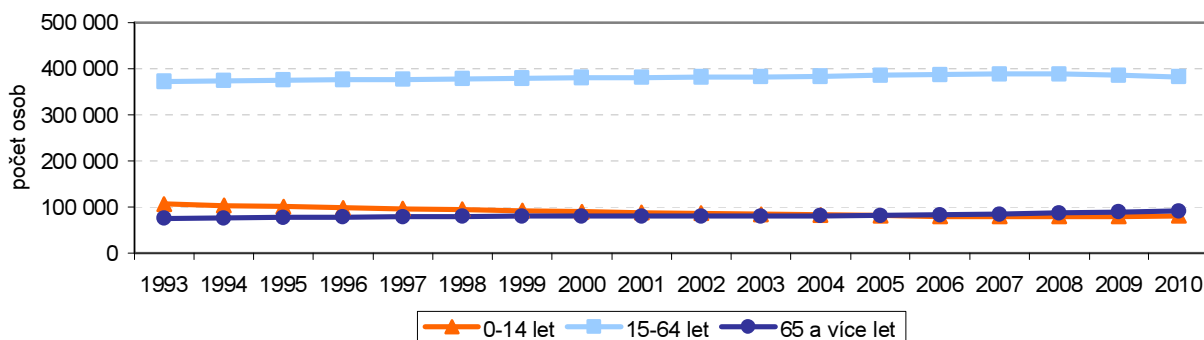
Obyvatelstvo Královéhradeckého kraje patří k nejstarším mezi kraji ČR. Ke konci roku 2010 dosáhl průměrný věk obyvatel již 41,3 let, u mužů to bylo 39,7 let a u žen 42,8 let a je tak dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem hned za Hl. městem Praha, stejně tak u mužů i u žen. Nárůst průměrného věku je pozvolný a v posledních letech se zvyšuje o dvě desetiny ročně. Pro srovnání v roce 1991 činil 36,8 let, v roce 2000 již 39,0 let a 40-ti letou hranici překročil v roce 2004 a v roce 2009 se už dostal za hranici 41 let.

¹ Z dostupných údajů ovšem nelze zjistit, kolik z dětí narozených mimo manželství se skutečně narodilo svobodným matkám žijícím v domácnosti bez partnera a kolik jich žije v úplných rodinách bez uzavření sňatku.

Nejvyšší podíl obyvatel ve věku 65 a více let a nejnižší ve věku 15 – 64 let mezi kraji...

Dlouhodobě pokračuje růst počtu osob starších 65 let. Královéhradecký kraj měl k 31. 12. 2010 stále nejnižší podíl obyvatel ve věku 15 – 64 let ze všech krajů (69,0 %) a zároveň měl nejvyšší podíl obyvatel ve věku nad 65 let (16,5 %), překonal již i Hl. město Prahu (16,4 %). V roce 2010 tvořilo obyvatelstvo kraje ze 14,5 % děti, ze 69,0 % obyvatelé ve věku 15 až 64 let a z 16,5 % obyvatelstvo 65-leté a starší.

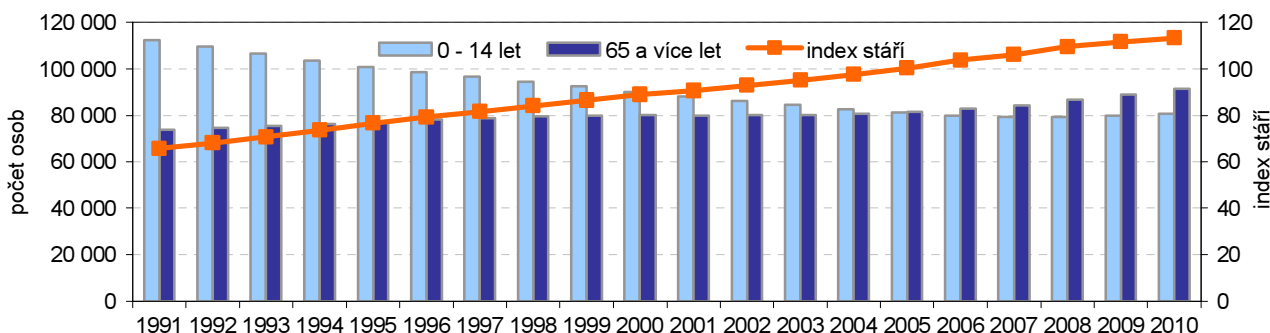
Graf 1.4 Věkové složení obyvatel Královéhradeckého kraje (stav k 31. 12.)

...což zvýšilo hodnotu indexu stáří.

I přes vyšší porodnost v posledních letech vzrůstá v kraji rozdíl mezi nejmladší a nejstarší věkovou kategorií, počet 15 až 64-letých osob spíše stagnuje a v loňském roce mírně poklesl. V roce 2005 poprvé převýšil počet osob nejstarší věkové kategorie dětskou složku o 259 osob a v roce 2010 to bylo již o 10 798 osob, tj. o dalších 1 483 osob více než v roce 2009. Na 100 dětí ve věku 0-14 let připadlo v kraji v roce 2010 již 113,4 osob 65-letých a starších. Naprosto odlišný poměr je podle pohlaví, kdy index stáří u mužů představoval v roce 2010 hodnotu 89,4 a u žen 138,9. V průměru za Českou republiku jsou hodnoty indexu stáří nižší, a to celkem 107,8, u mužů 84,5 a u žen 132,3.

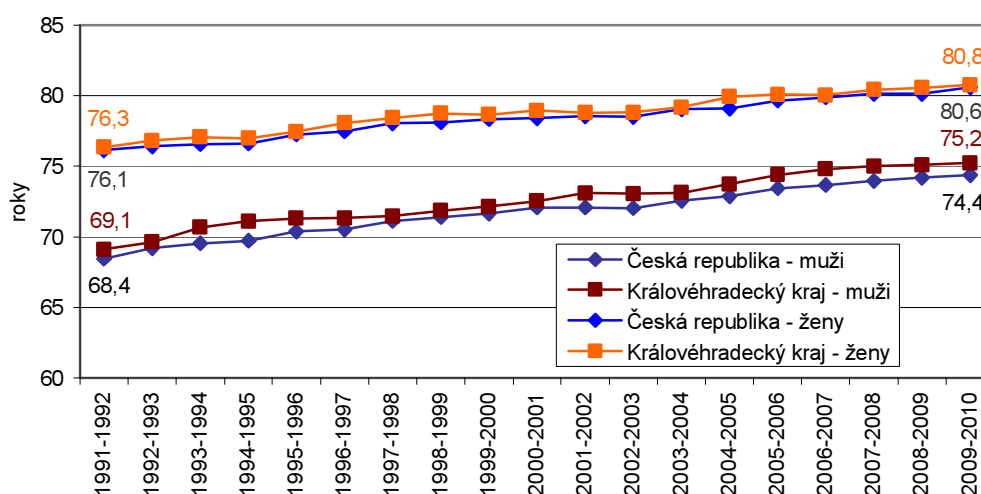
Graf 1.5 Obyvatelstvo v základních věkových skupinách a index stáří v Královéhradeckém kraji

Naděje dožití tento stav vylepšuje.

Naproti tomu můžeme v kraji sledovat příznivý vývoj ukazatele naděje dožití, jehož hodnota odráží kvalitu života. Královéhradecký kraj dosahuje dlouhodobě nejvyšších hodnot mezi kraji České republiky. Obecně se hodnota ukazatele naděje dožití při narození stále zvyšuje, a to důsledkem poklesu intenzity úmrtnosti. Podle posledních údajů by se právě narozený chlapec měl pravděpodobně dožít 75,2 let a dívka 80,8 let. Naděje dožití mužů i žen Královéhradeckého kraje je mírně nad průměrem ČR po celé sledované 20-ti leté období a rozdíl mezi pohlavími se postupně mírně snižuje. Přitom naděje dožití mužů je druhá nejvyšší za Hl. městem Praha, u žen je to až 5. místo. Pomyslná hranice mezi první a druhou polovinou života je u mužů věk 37 a 38 let a u žen 40 a 41 let.

Graf 1.6 Naděje dožití mužů a žen v Královéhradeckém kraji v letech 1991 až 2010 při narození (0 letí)

Počet uzavřených manželství se zvýšil.

V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2010 uzavřeno celkem 2 484 sňatků a jejich počet tak oproti roku 2009, kdy dosáhl nejnižší hodnoty od počátku 90. let, mírně vzrostl. Meziročně bylo oddáno o 63 párů více. Více než 70 % sňatků bylo uzavřeno jako prvních. Průměrný věk ženichů a nevěst se dlouhodobě postupně zvyšuje, u ženichů činil 34,8 let a u nevěst 31,6 let. Nevěsty se v kraji poprvé vdávaly v průměru ve věku 27,9 let, průměrný věk ženichů při prvním sňatku byl 30,6 roků.

Sňatečnost klesá, ale byla nad průměrem celorepublikovým...

V dlouhodobém vývoji sňatečnost v kraji klesá a v roce 2010 bylo uzavřeno 4,5 sňatků na 1 000 obyvatel středního stavu. Výjimkou byl rok 2007, kdy se počet sňatků krátkodobě zvýšil. Projevila se tzv. příznivá „konstelace šťastných čísel“, kdy 7. 7. 2007 připadlo na sobotu. Míra sňatečnosti se v roce 2010 po dlouhodobém vývoji dostala nad celorepublikový průměr (4,4 ‰).

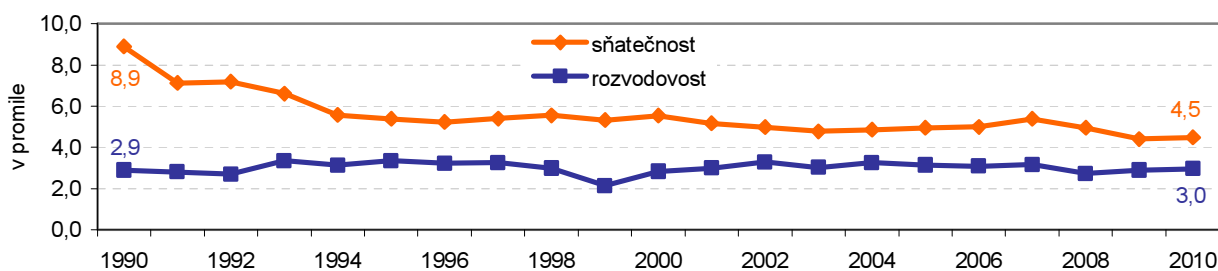
...rozvody mírně vzrostly...

Rozvedeno bylo v kraji v roce 2010 celkem 1 640 manželství, což je další mírné meziroční zvýšení o 43 rozvodů. Nejčastěji jsou rozváděna manželství trvající 15 a více let, těch proběhlo v loňském roce 782, tj. 47,7 % a jejich počet se dlouhodobě každoročně zvyšuje. Manželství s nezletilými dětmi bylo rozvedeno 990, tj. tři pětiny. Průměrný věk při rozvodu roste a u mužů byl 42,4 let, u žen 39,6 let a při prvním rozvodu byl u mužů 40,9 let, u žen 38,5 let.

...rozvodovost dlouhodobě stagnuje.

Index rozvodovosti se meziročně nezměnil. Na 100 sňatků připadlo 66 rozvodů, což je stejné jako v roce 2009, kdy tento ukazatel oproti předchozím roků začal klesat. Rozvodovost v kraji dlouhodobě spíše stagnuje a míra rozvodovosti (3,0 ‰) se již druhým rokem dostala těsně nad celorepublikovou hodnotu (2,9 ‰).

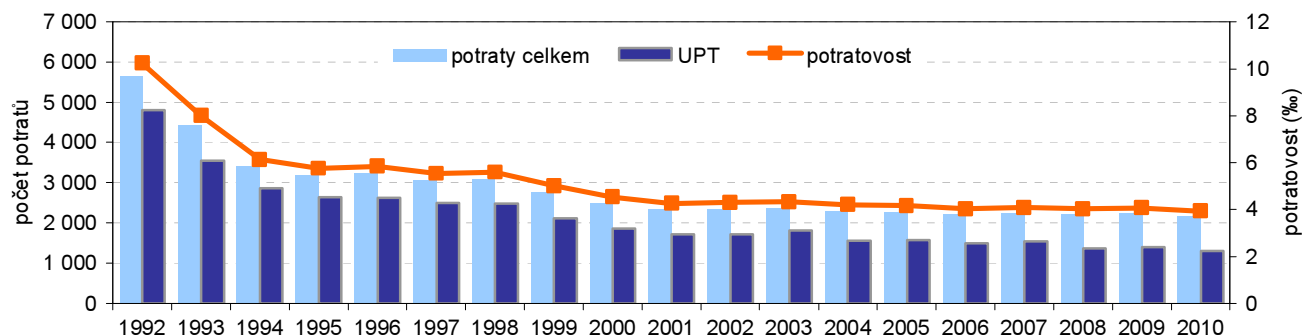
Graf 1.7 Sňatečnost a rozvodovost v Královéhradeckém kraji

Potratovost poklesla na nejnižší hodnotu.

Míra potratovosti vyjádřená počtem potratů na 1 000 obyvatel středního stavu v posledních letech v kraji stagnuje a od roku 2000 v kraji kolísá okolo 4 promile. Hodnota roku 2010 s 3,9 ‰ byla v dlouhodobém pohledu nejnižší. Největší část potratů tvoří umělá přerušení těhotenství (UPT), jejichž podíl dlouhodobě postupně klesá a v roce 2010 byl nejnižší.

Graf 1.8 Potraty a potratovost v Královéhradeckém kraji

Domácnosti:

V kraji žije 5,3 % domácností ČR...

Demografický vývoj úzce souvisí se sociální a ekonomickou situací společnosti a odrážejí se v něm vzájemné vazby. Se změnami ve věkové struktuře populace probíhají i změny ve skladbě domácností. Pravidelné zjišťování od roku 2005 Životní podmínky (SILC) přináší informace o složení domácností a výši jejich příjmů. V Královéhradeckém kraji žilo v roce 2010 celkem 219 tisíc hospodařících domácností s průměrným počtem 2,5 osob, což je v posledních letech stabilní počet. Na počtu domácností v České republice se kraj podílí 5,3 %.

...snižuje se velikost domácností.

Zatímco počet obyvatel kraje se výrazněji neměnil, počty hospodařících domácností se zvyšovaly, tak jako v celé České republice, kde se projevuje postupné snižování průměrné velikosti úplných i neúplných rodinných domácností.

...jejich příjmy jsou pod celorepublikovým průměrem.

Členové domácnosti společně hradí hlavní výdaje domácnosti jako je strava, náklady na bydlení, dopravu, vzdělání, pojištění a další. Čistý peněžní příjem na jednu osobu v Královéhradeckém kraji v roce 2010 činil v průměru na jednu osobu 140 tis. Kč (bez naturálního příjmu 137 tis. Kč) a zaostával o 4,2 % za republikovým průměrem (146 tis. Kč na jednu osobu). Mezi kraji je to prostřední postavení.

Další údaje k demografickému vývoji Královéhradeckého kraje jsou na www.hradeckralove.czso.cz.

Souhrnná data se zveřejňují čtvrtletně [Statistický bulletin Královéhradeckého kraje](#)

a ročně poskytuje [Statistická ročenka Královéhradeckého kraje](#)

Aktuálně na internetových stránkách a v tématech [Obyvatelstvo](#), [Cizinci](#), [Příjmy a životní podmínky domácností](#), [Sčítání lidu, domů a bytů](#)

2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ

Trh práce:

Pracovní síla klesá...

Pracovní síla v počtu 272,5 tis. osob (zaměstnaní a nezaměstnaní) se na populaci kraje starší 15 let podílela 57,5 % a meziročně klesla o 1,3 %.

Zaměstnanost:

Mírné snížení zaměstnaných, míra zaměstnanosti se meziročně nezměnila

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS)¹ v roce 2010 se počet zaměstnaných v kraji meziročně jen mírně snížil na 253,8 tis. osob. Vývoj zaměstnaných představoval v období 2005 – 2007 nárůst, rok 2008 stagnaci a poslední dva roky vlivem recese došlo k jejich poklesu, přičemž k výraznému snížení došlo v roce 2009. Proti roku 2008, kdy se hospodářství dařilo, poklesly počty zaměstnaných o 11,3 tis. osob (o 4,2 %). Míra zaměstnanosti zůstala na stejné úrovni jako v roce 2009 (53,5 %), za průměrem ČR zaostala o 0,7 p.b.

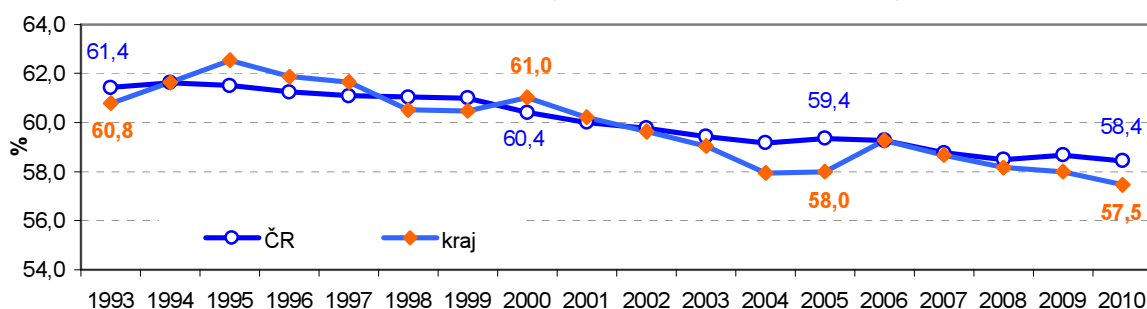
Další pokles osob v zaměstnaneckém poměru ve prospěch osob pracujících na vlastní účet.

Převážná většina zaměstnaných osob byla v zaměstnaneckém poměru (81,5 %), meziročně došlo k jejich dalšímu poklesu ve prospěch osob pracujících na vlastní účet (částečně i zaměstnavatelů). Přelivy mezi největšími skupinami zaměstnaných však nebyly zdaleka tak výrazné jako v roce 2009, kdy se plně projevila recese.

Míra ekonomické aktivity dlouhodobě klesá.

Míra ekonomické aktivity meziročně mírně klesla (o 0,5 p.b.) a za průměrem ČR zaostala o 1 p.b. Tento ukazatel je ovlivněn nepříznivým demografickým vývojem v kraji, stárnutím populace a proto má z dlouhodobého hlediska klesající tendenci.

Graf 2.1 Míra ekonomické aktivity*) v Královéhradeckém kraji a ČR

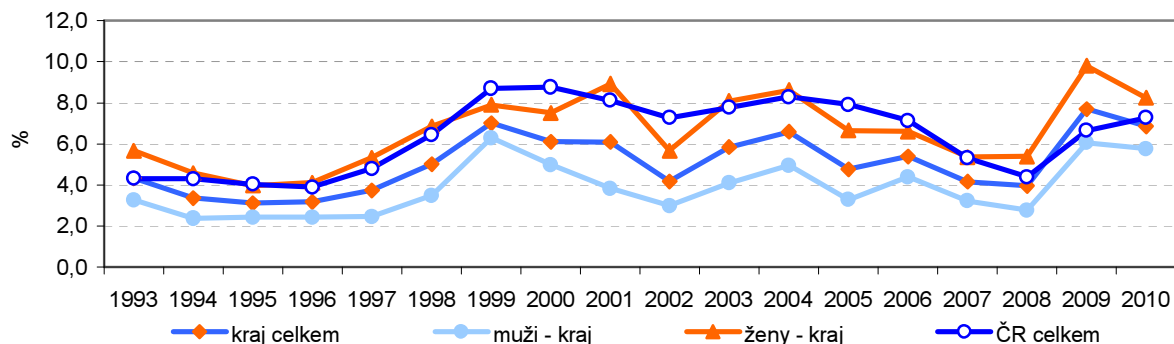
*) Míra ekonomické aktivity je podíl zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síly) na obyvatelstvu starším 15 let

Nezaměstnanost (z výsledků VŠPS):

Nejrychlejší pokles nezaměstnaných ze všech krajů.

Počty nezaměstnaných, jejichž nárůst kulminoval v roce 2009, meziročně poklesly v kraji o 12,1 % na 18,7 tis. osoby, tempo snížení bylo ze všech krajů nejrychlejší. Vývoj se odlišoval od průměru za ČR, kde v roce 2010 počty nezaměstnaných dále stoupaly (v průměru o 8,9 %), podobně jako v deseti ze čtrnácti krajů. Ve skupině nezaměstnaných vzrostly meziročně jen počty ve věkové skupině 20 – 24 let, z hlediska vzdělání pak nárůst zaznamenali nezaměstnaní se středním vzděláním s maturitou.

Graf 2.2 Obecná míra nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji a ČR

¹ VŠPS vychází z metodiky mezinárodní organizace práce (ILO), výsledky jsou zatíženy statistickou chybou.

Dlouhodobý vývoj obecné míry nezaměstnanosti.

Zatímco v roce 2008 dosáhla nezaměstnanost v kraji nejnižších hodnot od poloviny 90. let, v následujícím roce se již plně projevil důsledek recese a rok 2009 byl rokem s nejrychleji rostoucím počtem nezaměstnaných a vůbec nejrychlejším nárůstem meziroční míry nezaměstnanosti ze všech krajů (o 3,8 p.b. počítáno z ročních průměrů).

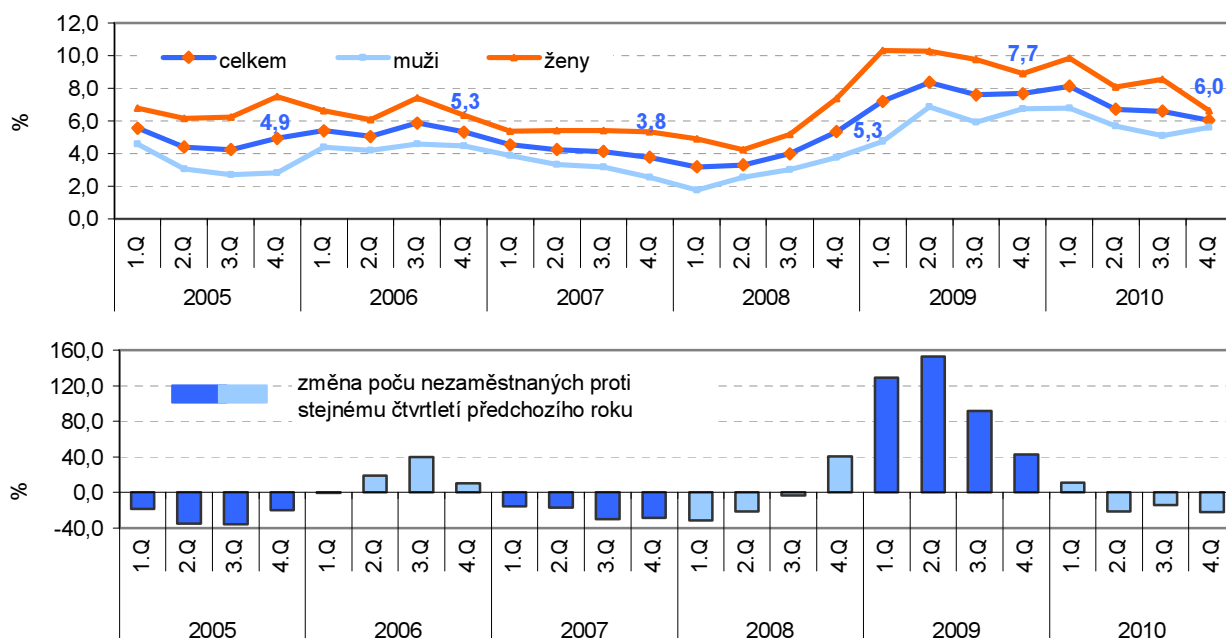
Meziroční pokles nezaměstnanosti, u žen jako v jediném z krajů.

V roce 2010 došlo v kraji k poklesu obecné míry nezaměstnanosti (o 0,8 p.b.) a kraj se zařadil mezi čtveřici krajů, kde bylo zaznamenáno meziroční snížení. Obecná míra nezaměstnanosti tak dosáhla v kraji výše 6,9 %, proti průměru ČR byla o 0,4 p.b. nižší a mezi kraji pátá nejnižší. U žen došlo, jako v jediném z krajů, k meziročnímu poklesu nezaměstnanosti na hodnotu 8,2 %, u mužů na 5,8 %.

Od 2. čtvrtletí nezaměstnanost klesala.

Z pohledu čtvrtletních hodnot představoval rok 2010, především jeho druhá polovina, určité zklidnění situace na trhu práce. Od 2. čtvrtletí klesaly počty nezaměstnaných, nezaměstnanost ve 4. čtvrtletí dosáhla v kraji hodnoty 6,0 % a vzhledem k republikové hodnotě byla o 0,9 procenta nižší a mezi kraji pátá nejnižší.

**Graf 2.3 Obecná míra nezaměstnanosti a změna počtu nezaměstnaných
v Královéhradeckém kraji podle jednotlivých čtvrtletí**

Nezaměstnanost (z údajů MPSV):

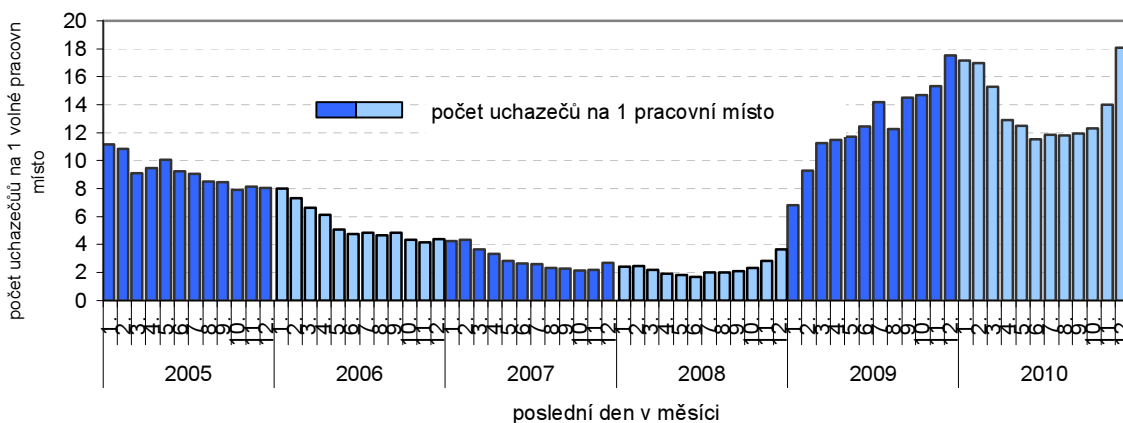
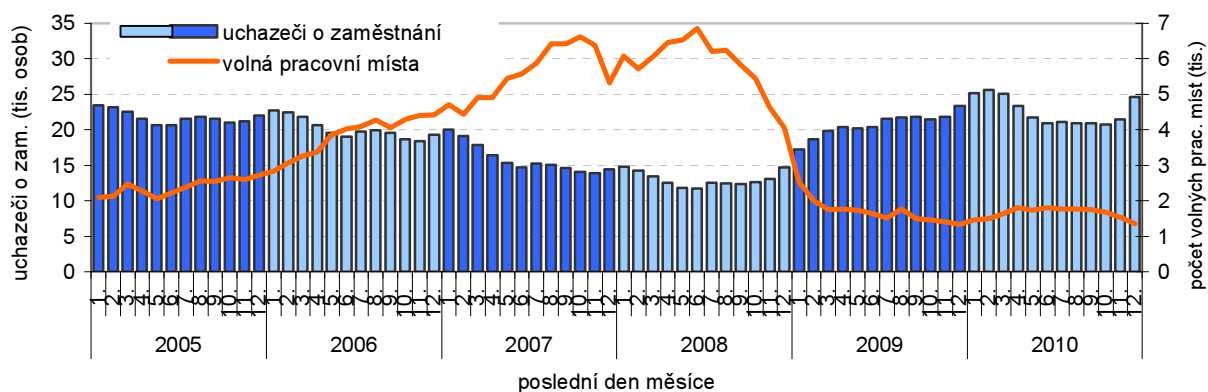
Výrazný růst nezaměstnaných na úřadech práce v 1. čtvrtletí a opět ke konci roku.

Ke konci roku 2010 bylo na úřadech práce kraje registrováno celkem 24 678 uchazečů o zaměstnání, to bylo o 5,6 % více než ke konci předchozího roku, ale v porovnání s koncem roku 2008 byl nárůst více než 67,6 %. Vliv krize na trh práce se v kraji plně projevil až ke konci roku 2009 a především počátkem roku 2010, kdy se počty nezaměstnaných v kraji přehouply přes hranici 25 tisíc a byly nejvyšší od roku 2005. V jarních a letních měsících roku 2010 (hlavně v důsledku sezónních prací) počet nezaměstnaných v kraji mírně klesl a stagnoval, ale ke konci roku se jejich počet zvýšil a přiblížil se opět hranici 25 tisíců nezaměstnaných.

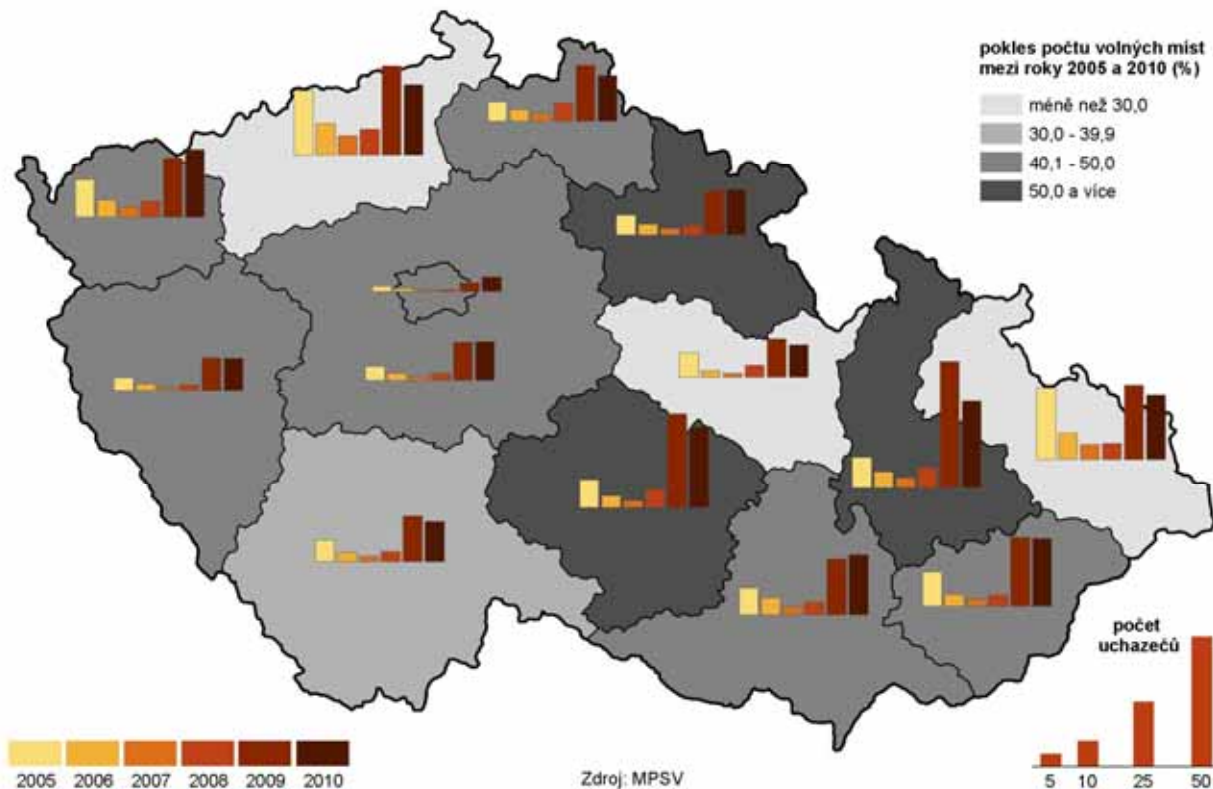
Počet volných pracovních míst stagnoval.

Výkyvy v počtu volných pracovních míst nebyly v roce 2010 zdaleka tak dramatické jako na přelomu roku 2008 a 2009, kdy se začaly hlásit první projevy recese v kraji. Volná pracovní místa v roce 2010 v 1. čtvrtletí mírně rostla a ke konci roku došlo opět k jejich mírnému poklesu, rozdíl byl přitom minimální. K 31. 12. 2010 bylo v kraji k dispozici 1 365 volných pracovních míst, na jedno volné pracovní místo připadlo 18 uchazečů (v okrese Jičín 27). Počet uchazečů připadajících na jedno volné pracovní místo více méně kopíroval vývoj počtu nezaměstnaných jako takových.

Graf 2.4 Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa v Královéhradeckém kraji (MPSV)

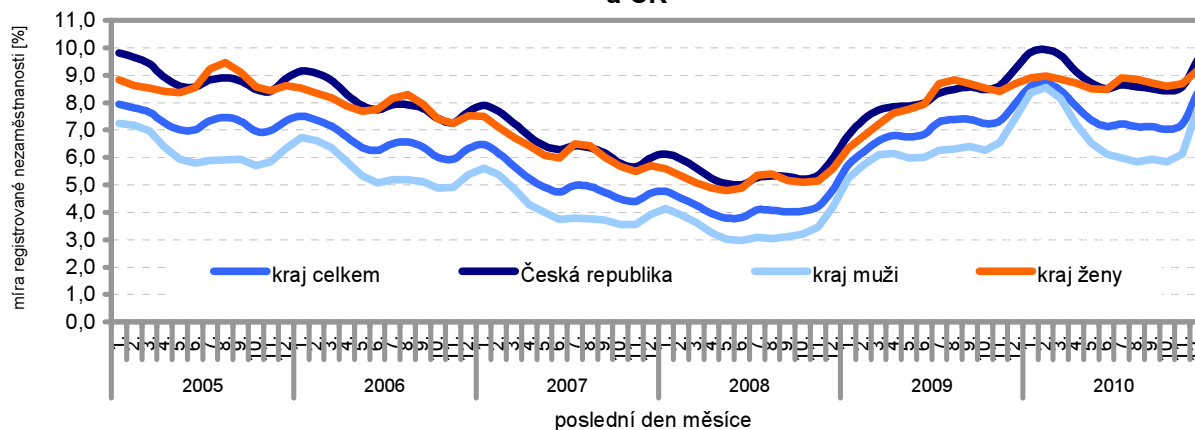
Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo v krajích v letech 2005 až 2010 (stav k 31. 12.)

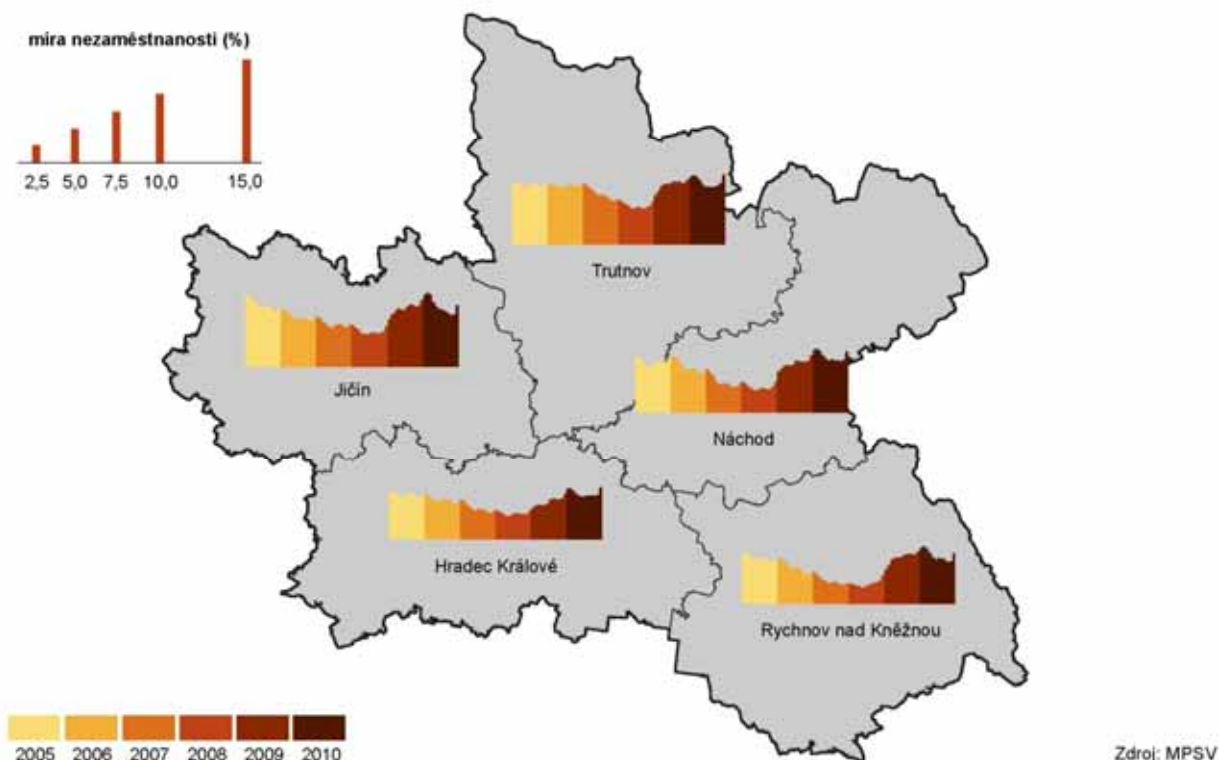
Nárůst nezaměstnanosti, ale stále pod průměrem ČR.

Míra registrované nezaměstnanosti vypočtená podle MPSV se v kraji drží dlouhodobě pod celorepublikovým průměrem. I když se ke konci roku 2010 vyšplhala až na 8,37 % (muži 7,77 %, ženy 9,18 %) v porovnání s průměrem ČR byla o 1,19 p.b. nižší a mezi kraji čtvrtá nejnižší.

Graf 2.5 Míra registrované nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji a ČR

Míra registrované nezaměstnanosti v okresech Královéhradeckého kraje v letech 2005 až 2010 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Nárůst dlouhodobě nezaměstnaných, přesto jejich počet je nejnižší mezi kraji.

Dlouhodobá nezaměstnanost nepředstavuje v kraji tak velký problém jako v jiných regionech. Počet osob hledající zaměstnání déle než 1 rok za poslední dva roky v kraji vzrostl, ale v roce 2010 byl nejnižší ze všech krajů. Podíl na všech nezaměstnaných se zvýšil na více než pětinu (22,5 %), ale zůstal hluboko pod průměrem ČR (31,8 %) a mezi kraji byl druhý nejnižší.

Dosažitelní uchazeči, kteří mohli bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce volného pracovního místa, tvořili 97,4 % z celkového počtu uchazečů ke

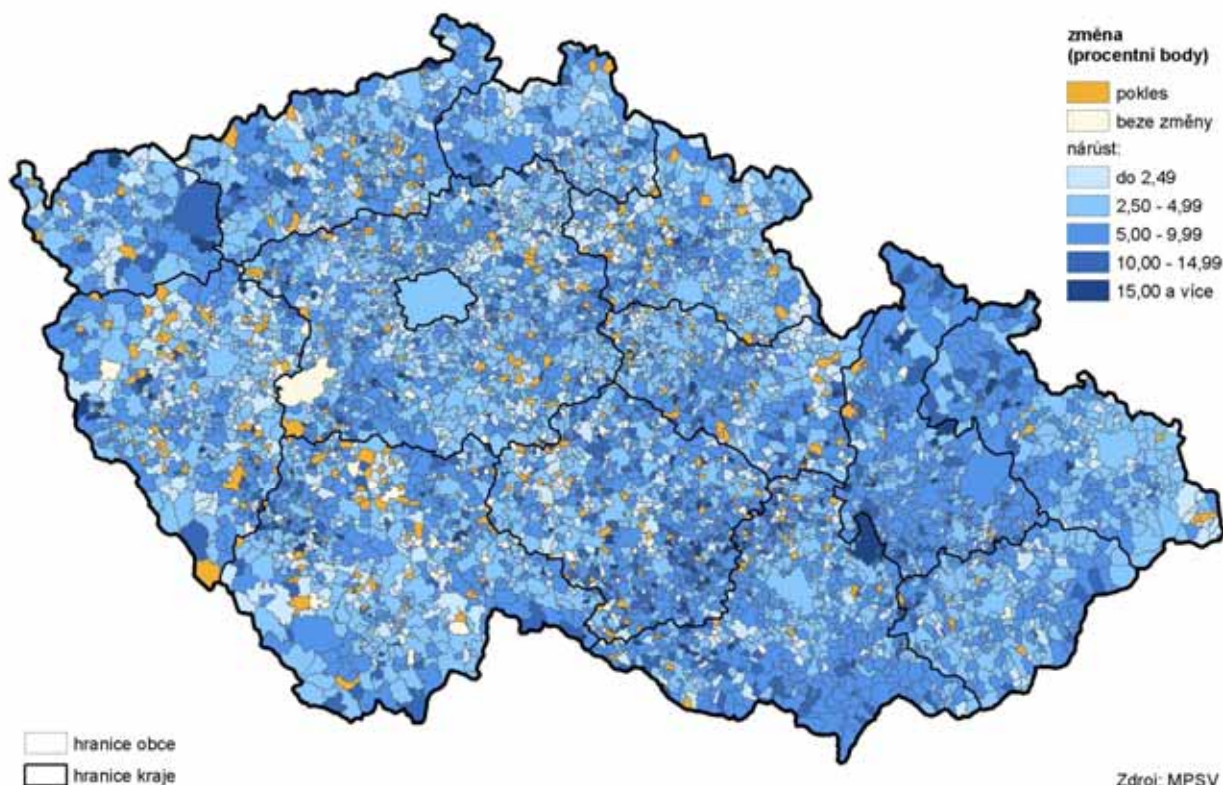
konci roku 2010, podíl žen byl 47 %, absolventů a mladistvých 6,9 % a osob se zdravotním postižením 11,9 %. Podporu v nezaměstnanosti pobíralo necelých 40 % nezaměstnaných (9 754 osob), částečně zaměstnán byl každý desátý, z toho žen bylo 62,5 %.

Nejvyšší nezaměstnanost dlouhodobě v okrese Trutnov.

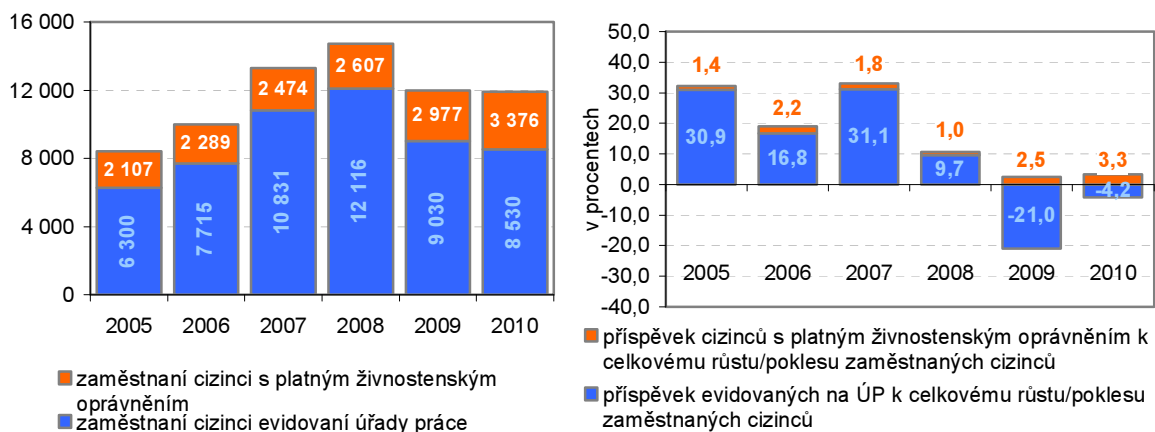
Z územního hlediska se s nejvyšší nezaměstnaností dlouhodobě potýká v kraji okres Trutnov. Počátkem roku 2010, kdy nezaměstnanost v kraji kulminovala, však nejvyšší nezaměstnanost vykazoval okres Jičín, kde se nezaměstnanost přehoupla přes 10% hranici (v lednu až březnu). Naopak nejnižší nezaměstnanost vykazuje dlouhodobě okres Rychnov nad Kněžnou a Hradec Králové.

Jak se změnila míra nezaměstnanosti v obcích v období před nástupem recese v roce 2008 a po jejím doznívání (v roce 2010) zobrazuje následující kartogram.

Změna míry nezaměstnanosti v obcích mezi 31. 12. 2008 a 31. 12. 2010

Graf 2.6 Zaměstnaní cizinci a jejich vývoj v Královéhradeckém kraji (k 31. 12.)

Stoupal podíl zaměstnaných cizinců jen mezi živnostníky.

Zatímco v období před recesí (2005 – 2008) rostl počet zaměstnaných cizinců především mezi evidovanými na úřadech práce, po zhoršení ekonomické situace v roce 2009 a přetrvávajících ekonomických problémech v roce 2010 stoupal podíl cizinců jen mezi živnostníky. Část zaměstnaných cizinců sice opustila náš region (kolem 3 tis.), ale většina zůstala a snaží se podnikat.

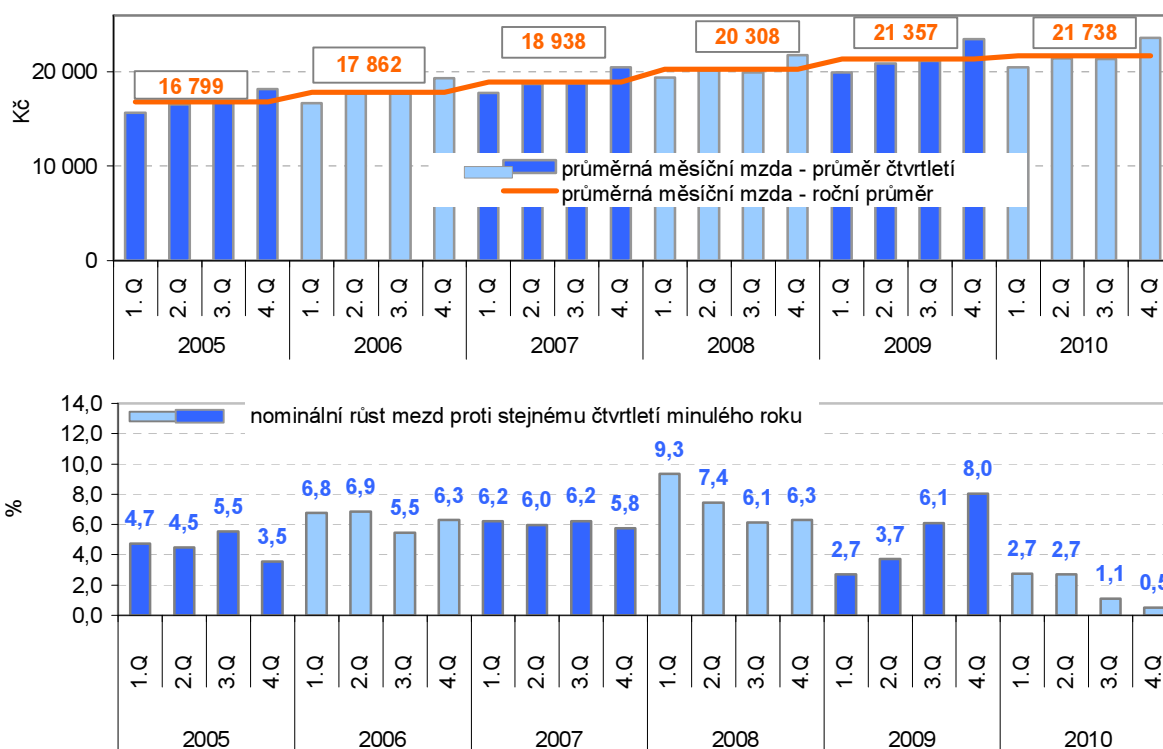
**Mzdy:
Reálný nárůst mzdy (podle pracovištní metody) byl minimální.**

Průměrná měsíční mzda v kraji dosáhla v roce 2010 výše 21 738 Kč, v porovnání s průměrem za ČR je o zhruba 2 tisíce nižší a v pořadí krajů zaujímáme prostřední, tedy 7. příčku. Proti roku 2009 vzrostly nominální mzdy o 1,8 %, při započtení míry inflace (v roce 2010 byla 1,5 %) došlo jen k minimálnímu nárůstu mezd reálných (o 0,3 %).

Mírný nárůst mezd v kraji byl ovlivněn i poklesem počtu zaměstnanců, který se v roce 2010 meziročně pohyboval okolo 4,1 %, tj. úbytek o 8,1 tis. osob (v přepočtu na plně zaměstnané).

Recese se projevila na vývoji mezd v kraji především v roce 2010, kdy meziroční nárůst mezd v jednotlivých čtvrtletích byl výrazně nižší než v letech předchozích

Graf 2.7 Průměrná měsíční mzda a čtvrtletní vývoj mezd v Královéhradeckém kraji

Pracovištní metoda, mzda je přepočtena na plně zaměstnané

Mzda (podle šetření o mzdách) dlouhodobě pod průměrem ČR.

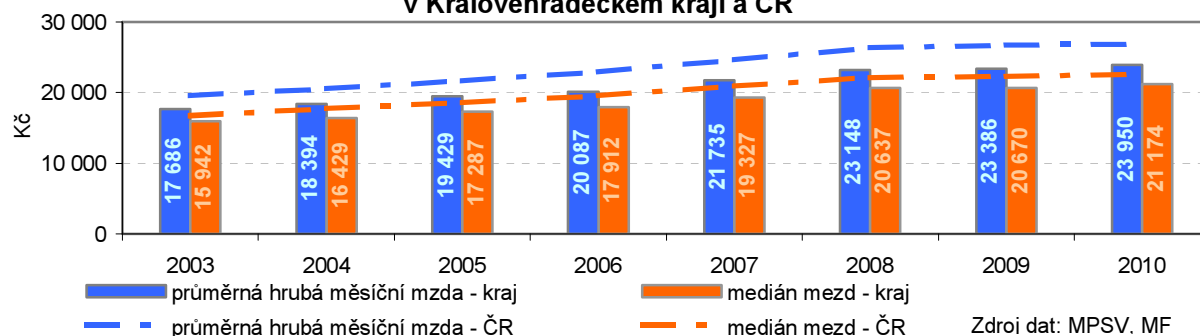
Podle údajů přebíraných z MPSV a MF² se průměrná výše výdělku v kraji dlouhodobě pohybuje pod průměrem ČR, ke konci roku 2010 byla mezi kraji šestá nejnižší. Podobně je tomu i u mediánu mezd³, ten v kraji zaostává za Hl. městem Prahou, kde je medián ze všech krajů nejvyšší, o více než 7 tisíc korun. Proti Karlovarskému kraji, kde je medián mezd naopak v ČR nejnižší, je v našem kraji o více než 1 tisíc korun vyšší.

¹ Pracovištní metoda – územní zatřídění počtu zaměstnanců a jejich mezd je provedeno podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců.

² MPSV – šetření o průměrném výdělku, MF – šetření o platu.

³ Medián mezd představuje hodnotu mzdy zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení. To znamená, že polovina hodnot mezd je nižší a druhá polovina je vyšší než medián.

Graf 2.8 Průměrná měsíční mzda a mzdový medián v Královéhradeckém kraji a ČR

Důchodci:

Počet příjemců důchodů neustále stoupá.....

V prosinci roku 2010 bylo v kraji 156 752 příjemců důchodů celkem, tzn. starobního, invalidního, sirotčího a vdoveckého. Během posledních pěti let se celkový počet důchodců zvýšil o 6 %, z toho počet starobních důchodců o 20 %, počet předčasných starobních důchodců vzrostl o 55 %. Nárůst počtu příjemců starobních důchodů v roce 2010 je částečně ovlivněn novelou zákona. Na základě této úpravy zákona se od 1. 1. 2010 invalidní důchod vyplácený ke dni dovršení věku 65 let mění na starobní.

....nejvíce přibýlo předčasných starobních důchodců.

Vysoký nárůst předčasných důchodců byl zaznamenán především v letech 2009 a 2010, kdy v důsledku nepříznivé situace na trhu práce využilo možnosti odchodu do předčasného důchodu více osob než v minulých letech. Každý čtvrtý starobní důchodce v kraji byl v prosinci 2010 příjemcem předčasného starobního důchodu, tento podíl odpovídá i průměru ČR.

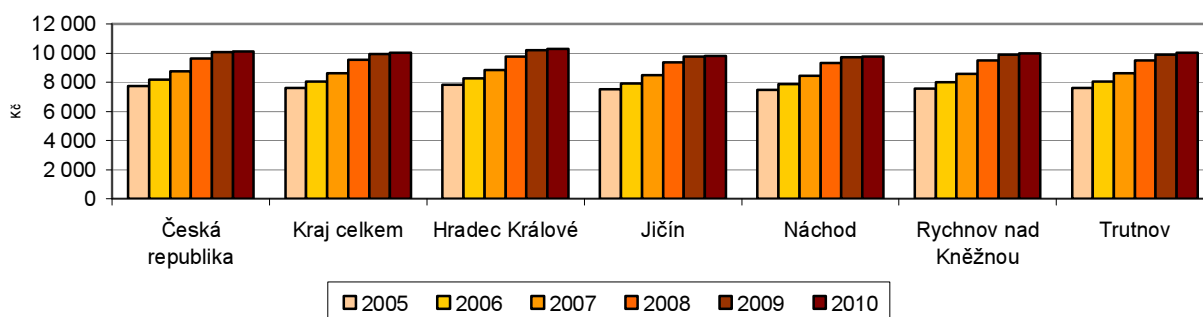
Starobní důchody vzrostly od roku 2005 o 30 %.

Průměrný důchod celkem dosáhl v prosinci 2010 výše 9 825 Kč, starobní důchod pak částky 10 003 Kč. V porovnání s rokem 2005 průměrná výše starobního důchodu vzrostla o více než 30 %. Patrné jsou rozdíly mezi výší starobního důchodu mužů a žen, zatímco starobní důchodci muži pobírali v prosinci 2010 v průměru částku 10 996 Kč, starobní důchod žen dosáhl pouze částky 9 187 Kč.

Z územního hlediska se starobní důchody liší v rádech stovek korun.

Z hlediska mezikrajského srovnání se průměrná výše starobního důchodu pohybovala v intervalu 9 829 Kč (Olomoucký kraj) až 10 817 Kč (Hl. m. Praha), ve vnitrokrajském srovnání to bylo rozpětí 9 763 Kč (okres Náchod) až 10 273 Kč (okres Hradec Králové).

Graf 2.9 Průměrná měsíční výše starobního důchodu v Královéhradeckém kraji podle okresů

Školství:

Počet dětí v mateřských školách se zvyšuje....

Ve školním roce 2010/2011 navštěvovalo v Královéhradeckém kraji mateřské školy 18 308 dětí, počet dětí v mateřských školách se od roku 2007 neustále zvyšuje, což odpovídá demografickému vývoji posledních let, kdy nejnižší věkové skupiny populace vykazují vzrůstající tendenci již od roku 2005. V porovnání s rokem 2005 počet dětí v mateřských školách stoupl o 15 %, průměrný počet dětí ve třídě v roce 2005 byl 22,2 zatímco v roce 2010 už 23,4 dětí.

....na základních školách dětí ubývá.

Žáků základních škol bylo ve školním roce 2010/2011 v kraji 43 621, což je o 14 % méně, než v roce 2005. Počet žáků na třídu se v posledních letech snížil z 19,8 žáků v roce 2005 na 18,6 žáků v roce 2010.

Základní i mateřské školy integrovány do společných zařízení.

V průběhu pěti let došlo v kraji k úbytku mateřských i základních škol, vývoj jejich počtu však není možné v posledních letech srovnávat, neboť právě v letech 2005 – 2007 docházelo nejen k rušení těchto zařízení, ale i slučování škol pod společná ředitelství se zachováním provozu školy.

Klesá i počet studentů středních škol.

Mírně ubývá i počtu žáků denního studia středních škol, v roce 2010/2011 navštěvovalo střední školy 28 429 studentů, což je o 1 109 studentů (o 4 %) méně, než v roce 2005. V roce 2005 byl průměr studentů na jednu třídu 25,1, v roce 2010 to bylo 23,2.

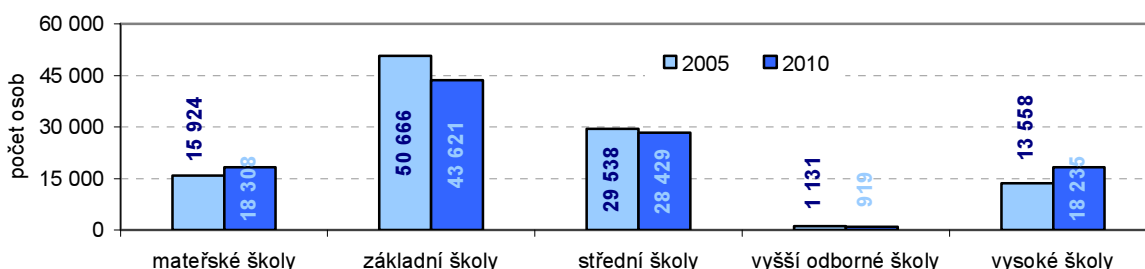
Zájem o VOŠ je v útlumu...

Nejvyšší úbytek studentů zaznamenaly v posledních pěti letech vyšší odborné školy, v roce 2010 studovalo na 11 vyšších odborných školách v kraji 919 studentů, což je pouze 80 % studentů z roku 2005, v mezikrajském srovnání je to třetí nejnižší počet studentů v ČR.

....mladí lidé upřednostňují studium na VŠ.

Vzhledem k narůstajícím kapacitám vysokých škol v posledních letech stoupá počet studentů vysokých škol v kraji. Trvalé bydliště v kraji mělo 18 235 studentů vysokých škol, což je o 4 677 studentů, tj. o jednu třetinu více než v roce 2005.

Graf 2.10 Počty dětí, žáků a studentů ve školách Královéhradeckého kraje

Zdravotnictví:

Nárůst počtu lékařů čtvrtý nejvyšší v ČR...

Na území kraje působilo v roce 2010 celkem 2 512 lékařů, od roku 2009 se celkový počet lékařů nezměnil, proti roku 2005 vzrostl jejich počet o 15 %, což je čtvrtý nejvyšší nárůst mezi kraji. Počet lékařů v ambulantní péči stoupl od roku 2005 o 11 %, v posledních dvou letech se však jejich počet nepatrně snižuje, naopak od roku 2008 stoupá počet lékařů v nestátních zařízeních, v porovnání s rokem 2005 se jejich počet zvýšil o 10 %.

...třetí nejvyšší počet lékařů na tisíc obyvatel.

Na 1 000 obyvatel Královéhradeckého kraje připadá v průměru 4,5 lékařů, z hlediska dostupnosti lékařské péče se tak kraj umístil na třetím místě mezi ostatními kraji, průměr ČR je 4,3 lékaři na jeden tisíc obyvatel.

Nemocnic je v kraji méně...

....počet lůžek na tisíc obyvatel stále nad průměrem ČR.

Nemocničních zařízení v kraji ubývá už od konce devadesátých let, za posledních pět let se počet nemocnic snížil o 17 %, počet lůžek však poklesl pouze o 4 %, počet hospitalizovaných pacientů pak o 6,5 %. Počet lůžek v nemocnicích na 1 000 obyvatel se snížil v posledních pěti letech z 6,8 na 6,4. V mezikrajském srovnání je to třetí nejvyšší počet lůžek na tisíc obyvatel, krajská hodnota překračuje průměr ČR o 0,5 lůžka.

Průměrná délka ošetrovací doby je nejvyšší v ČR.

Průměrná délka ošetrovací doby se rovněž dlouhodobě snižuje z 8,3 dní v roce 2005 na 8,0 dní v roce 2010. Je to však nejvyšší průměrná ošetrovací doba mezi kraji ČR, průměr za Českou republiku v roce 2010 je pouhých 7,3 dne.

Kriminalita:

**Počet zjištěných
trestných činů od roku
2008 klesá...**

V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2010 zjištěno 11 121 trestných činů, ze tří čtvrtin se jednalo o obecné trestné činy, každý desátý trestný čin spadl do oblasti hospodářské kriminality. V porovnání s rokem 2005 klesl počet zjištěných trestných činů o 5 %, meziroční nárůst zjištěných trestných činů byl naposledy zaznamenán v roce 2007, od roku 2008 se počet zjištěných trestných činů neustále snižuje.

**...ubývá
hospodářských
trestných činů, přibývá
vloupání a znásilnění.**

Oproti roku 2005 ubylo nejvíce hospodářských trestných činů, jejich počet se snížil o více než dvě pětiny, naopak přibýlo trestných činů vloupání do bytů o jednu pětinu a znásilnění o jednu třetinu.

**Královéhradecký kraj je
čtvrtý nejbezpečnější
v ČR...**

Z hlediska přepočtu zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel středního stavu bylo v Královéhradeckém kraji v roce 2010 zjištěno 20,1 trestných činů, proti roku 2005 je to pokles o 1,2 případu. V porovnání s ostatními kraji České republiky má Královéhradecký kraj čtvrtý nejnižší počet trestných činů na 1 000 obyvatel, tuto pozici zaujímal kraj i v roce 2005. V roce 2010 bylo v Královéhradeckém kraji objasněno 5 499 trestných činů, z toho bylo 624 hospodářských trestných činů a 3 370 obecných trestných činů.

Dopravní nehody:

**Počet dopravních
nehod je stejný jako
v roce 2009...**

Policie České republiky vyjžděla v roce 2010 celkem k 3 697 dopravním nehodám, v porovnání s rokem 2009 je počet dopravních nehod téměř shodný. V delším časovém úseku není možné vývoj nehodovosti sledovat, neboť v roce 2009 došlo ke změně pravidel pro jejich hlášení Policii ČR. Každá třetí dopravní nehoda se stala v okrese Hradec Králové, každá devátá pak v okrese Rychnov nad Kněžnou.

**...nehodovost v kraji je
pátá nejvyšší v ČR.**

V přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu došlo na území kraje k 6,7 dopravním nehodám, v mezikrajském srovnání jde o pátou nejvyšší nehodovost v ČR, stále však ještě pod úroveň průměrné nehodovosti v ČR, která v roce 2010 dosáhla hodnoty 7,2 nehody na 1 000 obyvatel.

**Počet zraněných
v posledních 5 letech
klesá...**

Počet zraněných při dopravních nehodách za posledních 5 let v kraji klesá, výjimkou je pouze rok 2007, kdy počet zraněných osob mírně vzrostl. V roce 2010 bylo v kraji při dopravních nehodách lehce zraněno 1 182 osob, což je o 20 % méně než v roce 2005, těžká zranění utrpělo 195 osob, pokles proti roku 2005 je u těchto zranění více než 40%.

**...počet usmrcených
osob vyšší než v roce
2009.**

Přestože klesá počet lehčích dopravních nehod, pravděpodobně i důsledkem zavedení tzv. „bodového systému“, který platí od 1. 7. 2006, počet nejtěžších dopravních nehod, při nichž dochází k usmrcení účastníků nehody, se nesnižuje. V roce 2010 zahynulo v kraji při dopravních nehodách 57 osob, což je o 4 osoby více než v roce 2009. Výrazný pokles usmrcených osob byl zaznamenán pouze v roce 2007, kdy v kraji na silnicích zemřelo 48 osob, což bylo o 17 osob méně než v roce 2006.

**Škody způsobené při
dopravních nehodách
se mírně snižují.**

Škody způsobené při dopravních nehodách jsou v delším časovém období důsledkem změny pravidel pro jejich hlášení opět nesrovnatelné, v roce 2010 dosáhly škody na vozidlech, jejich nákladu nebo na komunikaci hodnoty téměř 213 milionů Kč, v porovnání s rokem 2009 je to o 7 % méně.

Další údaje k sociálním vývoji Královéhradeckého kraje jsou na www.hrdeckralove.czso.cz.

Souhrnná data se zveřejňují čtvrtletně [Statistický bulletin Královéhradeckého kraje](#)

a ročně poskytuje [Statistická ročenka Královéhradeckého kraje](#)

Aktuálně na internetových stránkách a v tématech [Zaměstnanost](#), [Nezaměstnanost](#), [Mzdy, náklady práce](#), [Důchody](#), [Školství](#), [Sociální zabezpečení](#), [Zdravotnictví](#), [nemocnost a úrazovost](#), [Kriminalita](#), [dopravní nehody](#), [požáry](#)

3. EKONOMICKÝ VÝVOJ

Makroekonomika:

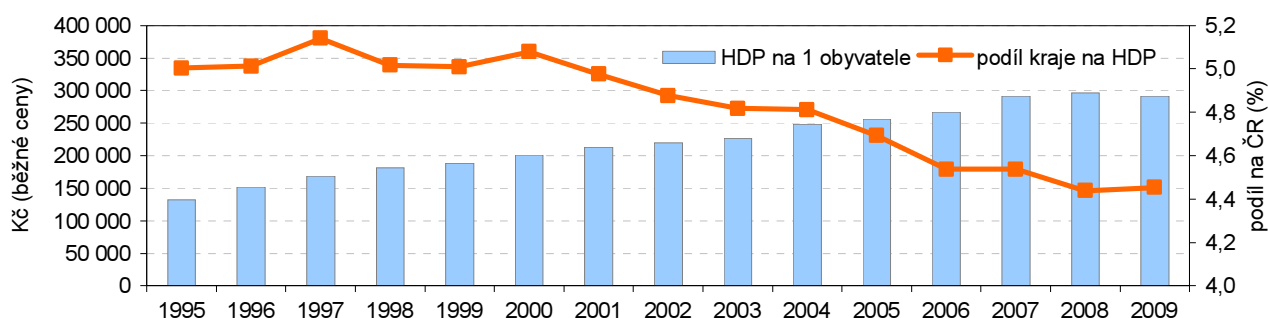
HDP v běžných cenách vzrůstal do roku 2008 a v roce 2009 již došlo k jeho poklesu.

Makroekonomické údaje za rok 2010 budou v krajském členění k dispozici až v posledním čtvrtletí letošního roku. V hodnocení se v této oblasti omezíme na roky 2005 až 2009, tedy období, v jehož závěru se již projevil vliv hospodářské recese. Regionální hrubý domácí produkt (HDP) Královéhradeckého kraje v běžných cenách na 1 obyvatele rostl ve sledovaném období až do roku 2008, jeho hodnota vždy meziročně vzrostla, avšak v roce 2008 již s nejmenší intenzitou.

Vzrostl podíl kraje na HDP České republiky...

Podíl kraje na HDP České republiky se postupně snižoval až na 4,4 % v roce 2008, avšak v roce 2009 vzrostl na 4,5 %.

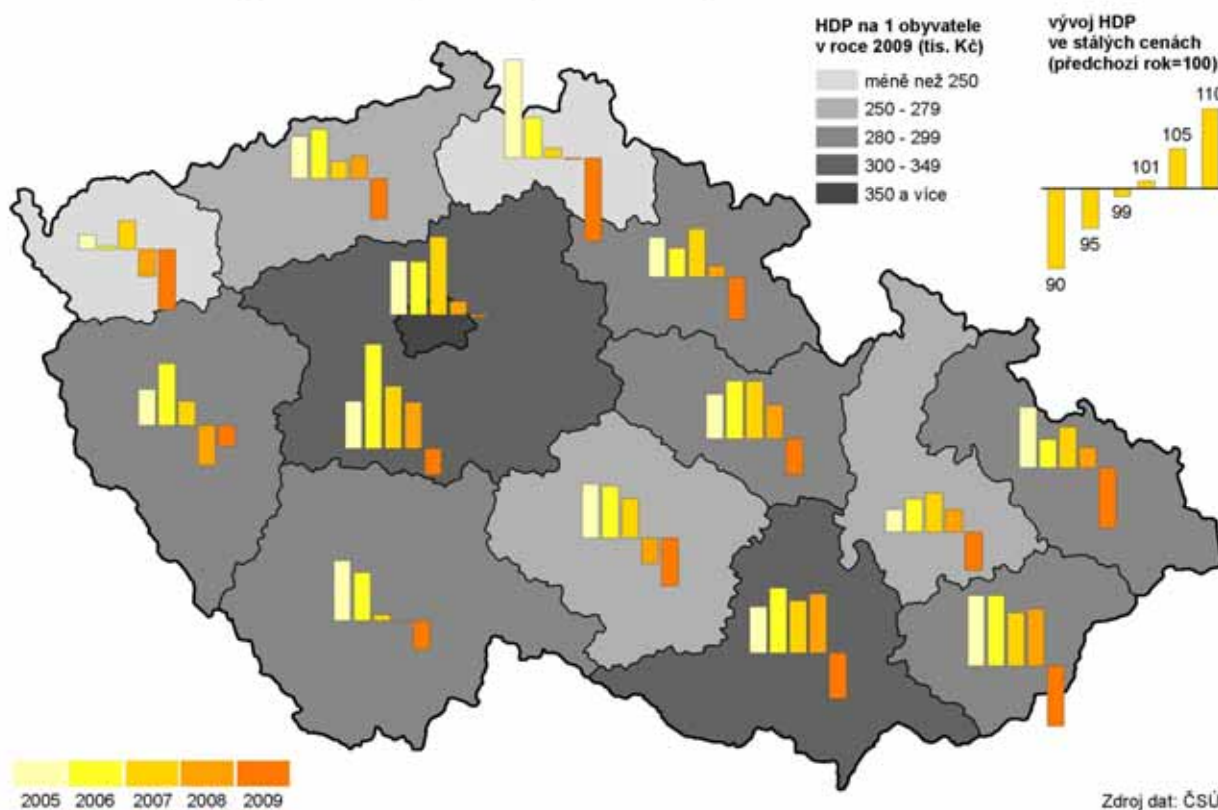
Graf 3.1 Hrubý domácí produkt v Královéhradeckém kraji a podíl kraje na ČR

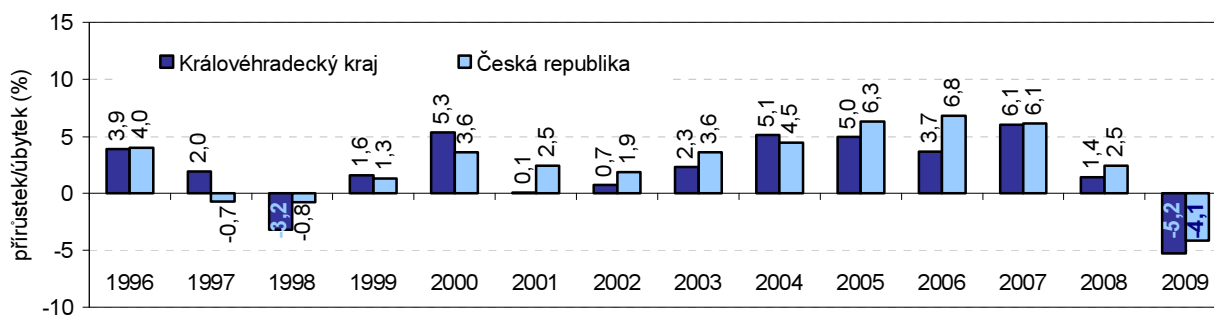
...ve vývoji HDP bez cenových vlivů byla dynamika nerovnoměrná.

Po vyloučení cenových vlivů v dynamice HDP ve srovnatelných cenách převládal ve sledovaném období také růstový trend do roku 2008. V roce 2008 již byl patrný vliv celosvětové ekonomické krize a tempo růstu výrazně zpomalilo. V následujícím roce došlo historicky k meziročnímu poklesu o 5,2 %, poprvé od roku 1995, kdy máme k dispozici časovou řadu.

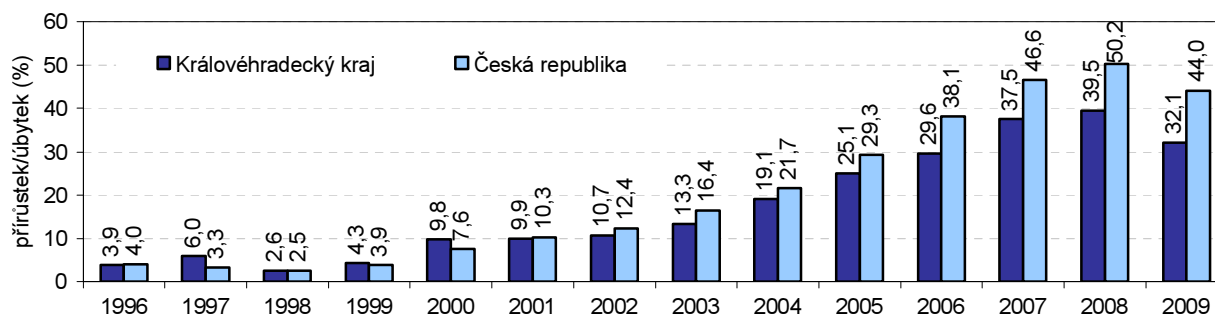
Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2005 až 2009

Graf 3.2 Přírůstek regionálního HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100 %)

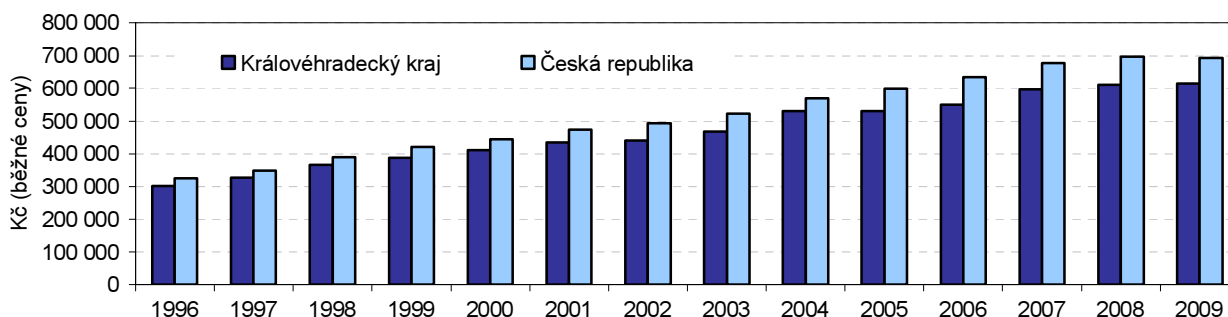
Graf 3.3 Přírůstek regionálního HDP ve stálých cenách (rok 1995 = 100 %)

Růst produktivity práce pokračoval i v roce 2009...

Dynamika produktivity práce (hodnota HDP ve srovnatelných cenách na zaměstnaného – podle údajů o zaměstnanosti z výběrového šetření pracovních sil) byla po celé sledované období růstová a přispěla tak ke zvyšování HDP. Rok 2008 pak znamenal podstatné snížení dynamiky produktivity práce proti období konjunktury a určitou předzvěst vývoje v roce 2009. Přes meziroční pokles HDP v roce 2009, produktivita práce v kraji ještě vzrostla, zatímco v průměru za Českou republiku již poklesla.

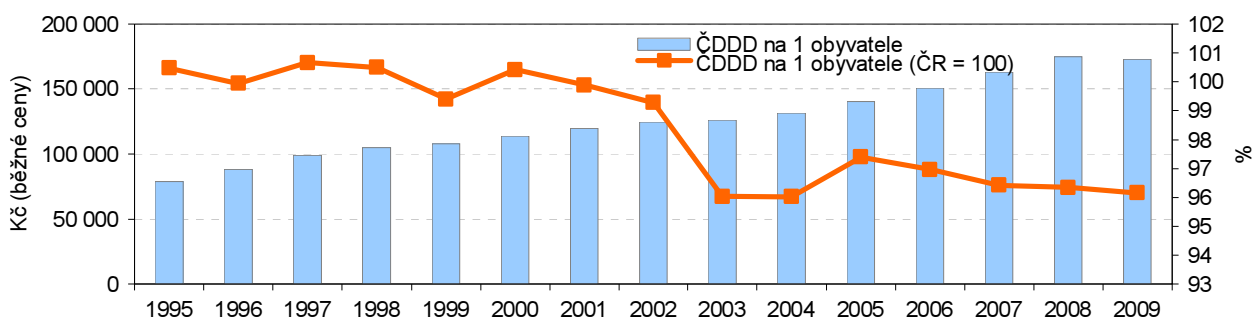
Graf 3.4 HDP na 1 zaměstnaného (běžné ceny)

Vývoj disponibilního důchodu domácností odpovídal vývoji HDP.

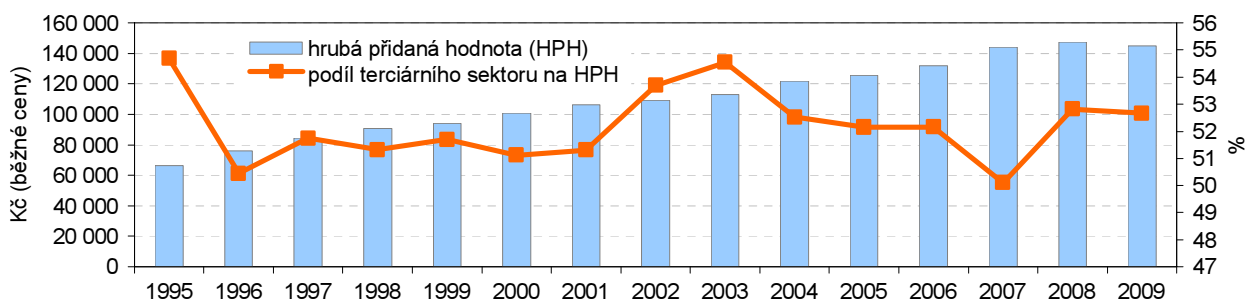
Vývoj čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD) na 1 obyvatele se v kraji odvíjel od vývoje HDP. Čistý disponibilní důchod domácností zachycuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících v kraji. V roce 2009 činila jeho hodnota 173 tis. Kč na obyvatele kraje a dosáhla 96,2 % průměru České republiky. Proti úrovni roku 2005 to bylo o 1,2 p.b. méně, ale meziročně téměř beze změny, pokles jen o 0,1 p.b. Na celkovém objemu ČDDD České republiky se kraj podílel jen 5,1 % a tento podíl byl ve sledovaném období stabilní.

Graf 3.5 Čistý disponibilní důchod domácností v Královéhradeckém kraji (běžné ceny)

Podíl sektoru služeb na tvorbě hrubé přidané hodnoty stagnoval. Zastoupení terciárního sektoru na tvorbě hrubé přidané hodnoty (HPH) představuje v Královéhradeckém kraji ve sledovaném období největší podíl, tj. více než polovinu. V roce 2009 byl podíl služeb na tvorbě HPH s 52,7 % meziročně nižší jen o 0,1 p.b. a spíše stagnoval. Primární sektor v roce 2009 meziročně poklesl o 0,6 p.b. na 3,7 %.

Graf 3.6 Hrubá přidaná hodnota v Královéhradeckém kraji (běžné ceny)

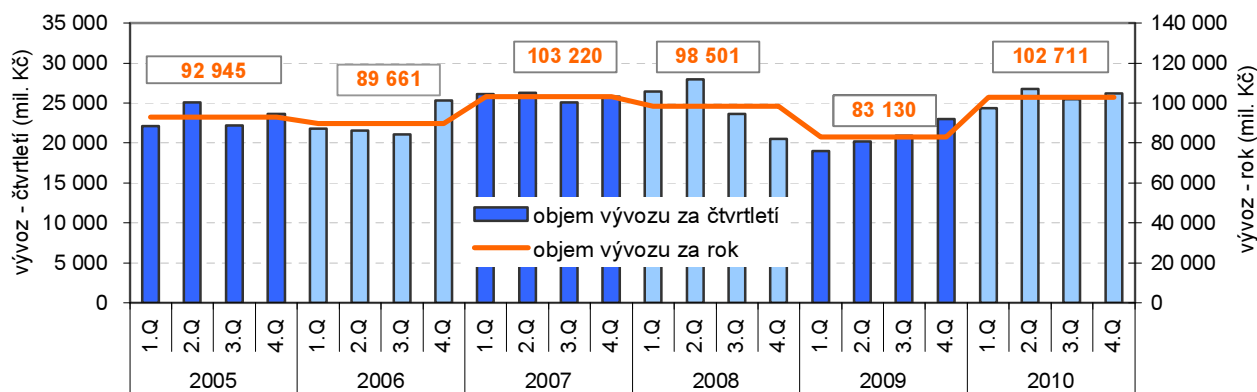

Vývoz:

Přes nárůst objemu vývozu i podílu na vývozu patříme mezi kraje méně významné.

Přestože objem vývozu v roce 2010 vzrostl v kraji téměř o čtvrtinu (23,5 %) a podíl kraje na celkovém vývozu stoupl na 4,1 %, nadále patříme mezi méně významné kraje a podle objemu vývozu nám patří až 10. příčka mezi kraji. Nárůst vývozu nastal především ve 2. a 4. čtvrtletí roku 2010. Největší objem vývozu v pětileté časové řadě byl zaznamenán v roce 2007 a byl jen 0,5 mld. vyšší než v roce 2010.

Graf 3.7 Vývoz v Královéhradeckém kraji

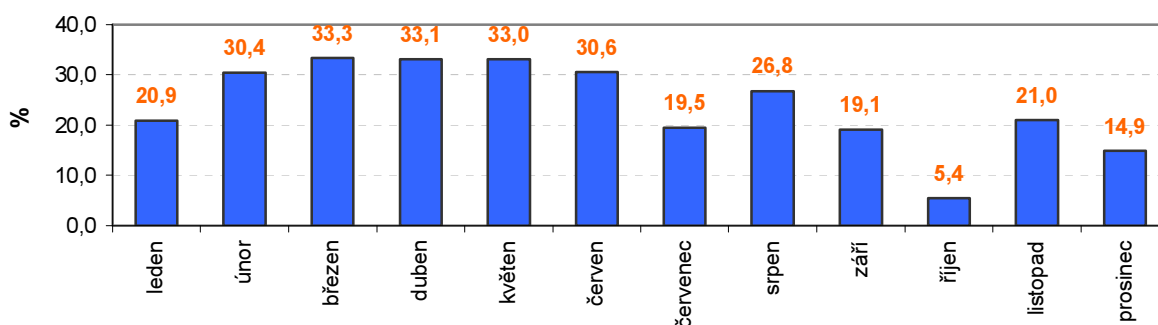
Nárůst vývozu v 1. pololetí...

Meziroční nárůst vývozu v kraji byl zaznamenán především v 1. pololetí roku, (v březnu, dubnu a květnu) a byl více než třetinový.

...dominoval vývoz strojů a dopravních prostředků.

Více než polovinu z vývozu kraje (55,4 %) tvořily stroje a dopravní prostředky. Do zemí EU směřovalo více než 70 % vývozu kraje, z toho největší část (třetina) putovala do Německa.

Graf 3.8 Meziroční změna vývozu v Královéhradeckém kraji podle měsíců 2010/2009¹⁾

¹⁾ vývoz v běžných cenách, stejné období předchozího roku = 100

Věda:

Výdaje na vědu a výzkum rostou...

Výše výdajů na výzkum a vývoj má, obdobně jako úroveň vzdělanosti obyvatelstva, velký význam pro rozvoj společnosti každého regionu. V roce 2009 bylo v kraji vynaloženo na vědu a výzkum celkem 1,6 mld. Kč, z toho mzdové náklady činily 0,8 mld. Kč. Téměř 0,6 mld. Kč představovaly výdaje financované z veřejných zdrojů. Na celkovém objemu v České republice se kraj podílí jen 3,0 %. Ve struktuře výdajů podle sektorů převažují výdaje podnikatelského sektoru (71,0 %), podíl výdajů vysokých škol činil 21,4 % a zbývajících 7,6 % připadlo na výdaje vládního sektoru.

...zvýšil se i počet zaměstnanců...

V Královéhradeckém kraji bylo zaměstnáno ve vědě a výzkumu v roce 2009 celkem 2 930 osob, což bylo 3,9 % celorepublikového stavu. V přepočtu na plně zaměstnané to bylo 1 750 osob, z toho 463 žen a jejich počet se postupně zvyšoval, meziročně o 385 osob, z toho bylo 121 žen.

...klesá podíl výzkumných pracovníků.

Výzkumní pracovníci představovali z tohoto počtu 804 osob (přepočtené počty), což je 45,9 %. Podíl výzkumných pracovníků však meziročně klesá a proti roku 2005 se snížil o 7,8 p.b.

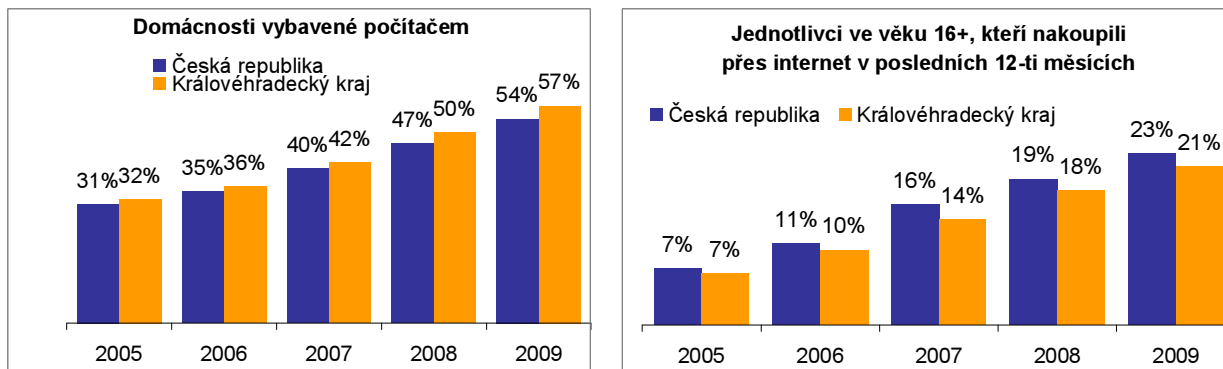
**Informační technologie:
Dvě třetiny domácností vybaveny osobním počítačem...**

V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2009 vybaveno 56,9 % domácností osobním počítačem, přitom celostátní průměr byl o 3,3 p.b. nižší. V posledních letech se dynamicky zvyšuje podíl domácností, které mají k dispozici vysokorychlostní připojení k internetu (144 kb/s a více), těch bylo v kraji 45,9 % a ve sledovaném období je to trojnásobné zvýšení. Mezi kraji to byl třetí nejvyšší podíl za Hl. městem Praha a Jihomoravským krajem.

....pětina obyvatel nad 16 let využila nákup přes internet.

Pokračuje růst zájmu o nákup zboží či služeb přes internet. Této formy nákupu využila v období 2008 až 2010 více než pětina obyvatel kraje ve věku 16 a více let.

Graf 3.9 Informační technologie v Královéhradeckém kraji v letech 2005 až 2010¹⁾

¹⁾ Z důvodu vyšší reprezentativnosti jsou údaje v krajském členění publikovány jako tříleté klouzavé průměry.

Ekonomické subjekty:
Mírný nárůst počtu ekonomických subjektů...

Ke konci roku evidoval registr ekonomických subjektů celkem 132 423 subjektů se sídlem v kraji, z toho 80 % bylo fyzických osob. Trend nárůstu počtu ekonomických subjektů, který byl od roku 1994 přerušen jen v roce 2009, pokračoval.

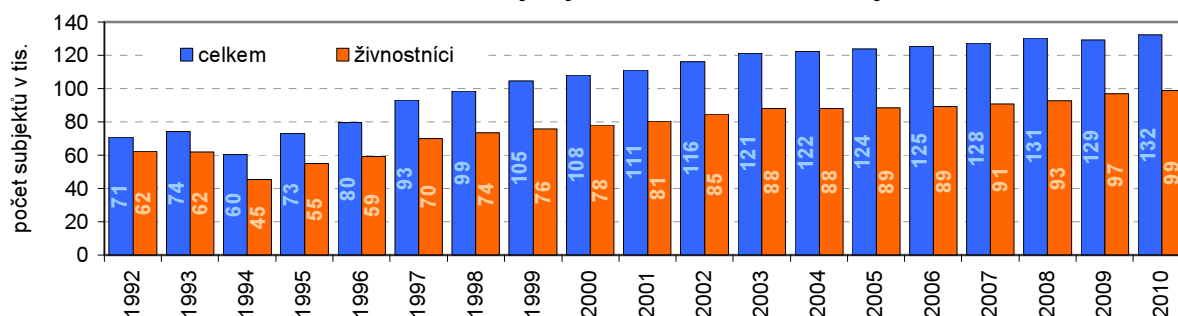
...pokračoval nárůst počtu živnostníků, ale s menší intenzitou.

Počet fyzických osob meziročně vzrostl o 1,8 %, tj. absolutně o 1 851 subjektů; právnických osob přibýlo proti předchozímu roku o 4,6 %, tj. absolutně o 1 173 subjektů. Podíl fyzických osob na celkovém počtu se tak v čase snižuje ve prospěch právnických osob. Nejpočetnější skupinou fyzických osob jsou živnostníci (93,5 % z fyzických osob). V důsledku recese rostly počty živnostníků především v roce 2009 (o 4,6 %, tj. o 4 234 živnostníků), meziroční nárůst živnostníků v roce 2010 byl zhruba poloviční.

Čtvrtina subjektů se zabývala obchodem a opravami motorových vozidel.

V roce 2010 byl podíl subjektů bez zaměstnanců a bez uvedení jejich počtu téměř 90%. Desetina subjektů má alespoň jednoho zaměstnance. Z hlediska převažující činnosti se čtvrtina ekonomických subjektů v kraji zabývala obchodem a opravami motorových vozidel, průmyslovou činností 14,2 % a stavebnictvím 13,2 % subjektů.

Graf 3.10 Ekonomické subjekty v Královéhradeckém kraji k 31. 12.

Zemědělství:
Na zemědělské produkci ČR se kraj podílí 7,5 %.

Hodnota zemědělské produkce v roce 2009 dosáhla 7,3 mld. Kč (7,5 % podíl na ČR), z toho 3,6 mld. Kč tvořila rostlinná produkce (7 % podíl na ČR) a 3,4 mld. Kč živočišná produkce (8 % podíl na ČR). Zatímco v letech 2005 a 2006 převládala živočišná produkce, v dalších letech byl vyšší podíl rostlinné produkce. V přepočtu na hektar zemědělské půdy je celková produkce v kraji vyšší než v ČR a v letech 2007 až 2009 zaujímala třetí příčku mezi kraji.

...vzrostla výměra obhospodařované půdy.

V letech 2005 až 2010 se výměra obhospodařované zemědělské půdy v kraji zvětšila o 1 tis. ha, tj. o 0,4 %. V průběhu sledovaných let postupně klesá podíl obhospodařované orné půdy. Proti roku 2005 se rozloha orné půdy zmenšila o 5,1 tis. ha, tj. o 2,9 %.

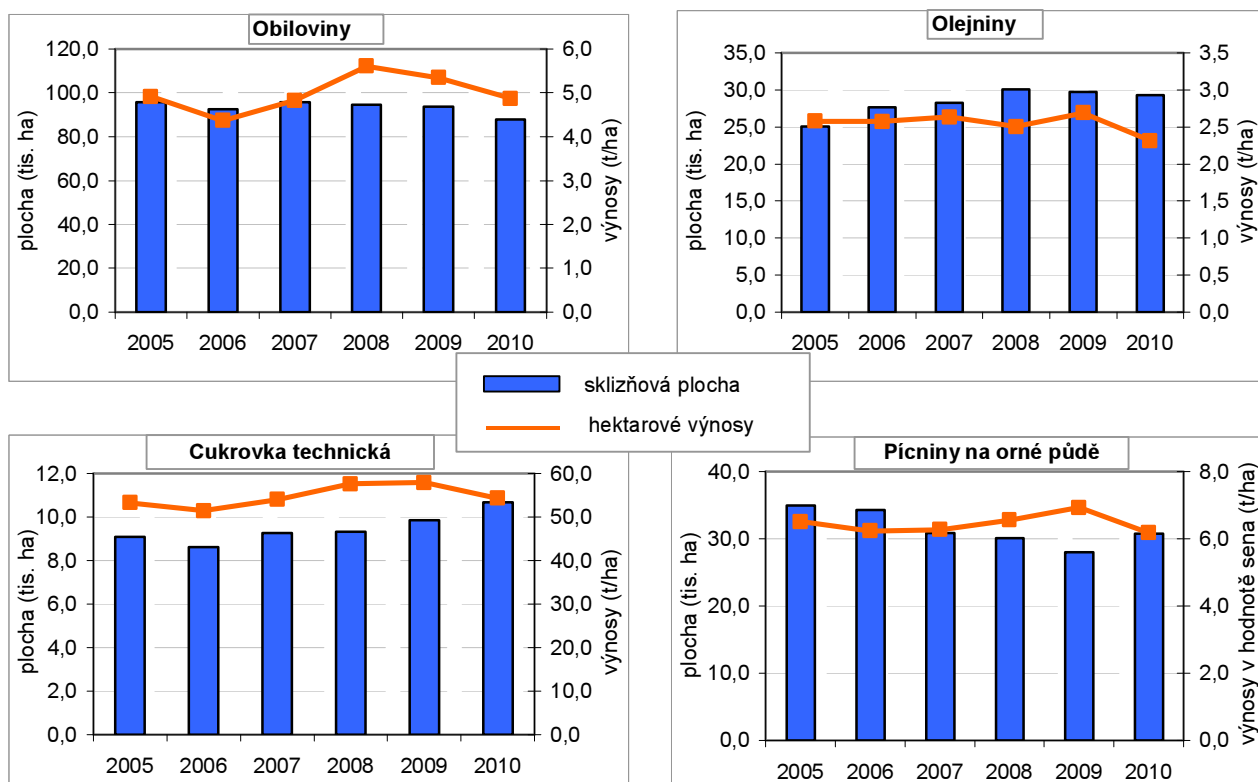
Poklesla produkce obilovin...

Sklizňové plochy všech významných zemědělských plodin v hodnocených letech kolísají. Z obilovin byl nejvýraznější pokles zaznamenán u ječmene a žita (proti roku 2005 téměř o třetinu, resp. čtvrtinu), naopak sklizňová plocha ovsa se zvětšila o 20 % původní plochy. Sklizňová plocha brambor v roce 2010 klesla víc jak o čtvrtinu plochy roku 2007, kdy byla ve sledovaném období nejvyšší. V posledních dvou letech se také snížily sklizňové plochy řepky. Naopak u cukrovky technické vidíme každoroční nárůst sklizňové plochy (kromě roku 2006).

...hektarové výnosy vyšší jen u cukrovky technické.

Hektarové výnosy jsou v jednotlivých letech závislé na vnějších podmínkách, především na počasí. Z dlouhodobého pohledu dochází k jejich poklesu u všech významných zemědělských plodin, kromě cukrovky technické, kde je zaznamenán mírný růst.

Graf 3.11 Sklizňové plochy a hektarové výnosy vybraných zemědělských plodin

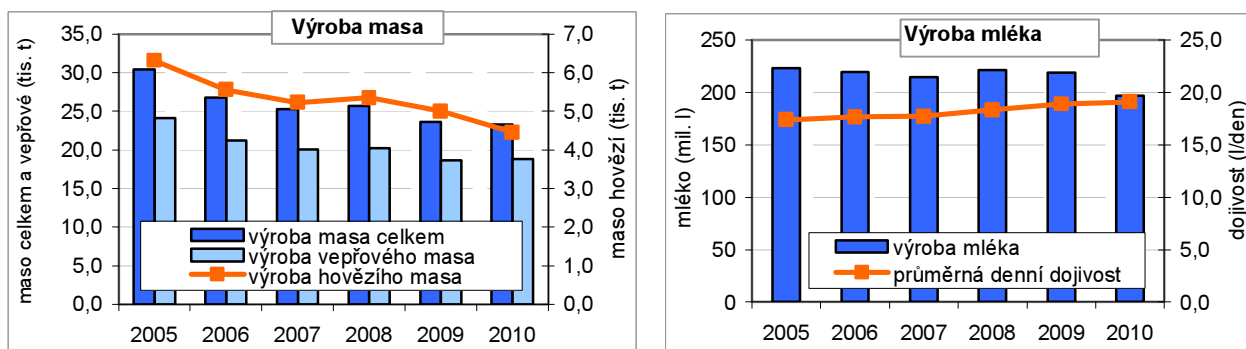
Výrazné snížení stavu prasat...

Z dlouhodobého pohledu se v živočišné výrobě omezuje chov skotu i prasat a naopak rozšiřuje chov drůbeže, ovcí, koz a koní. Stavy skotu i krav se postupně snižovaly ve všech sledovaných letech a za posledních pět let jsou stavy nižší o více než 8 %. Počet prasat zaznamenal kolísavé výsledky. Zatímco v roce 2006 a 2009 došlo proti minulým rokům k mírnému zvýšení (tj. o 2,3 %, resp. 4,9 %), v ostatních letech jejich počet klesal. Stav prasat byl víc jak o dvě pětiny menší než v roce 2005.

...rozšiřování chovu drůbeže o polovinu stavu roku 2005.

Chov drůbeže naopak zaznamenal proti roku 2005 nárůst stavu o 53,9 %. Zvýšení ovlivnil zejména chov slepic, kde se náš kraj řadí na druhé místo mezi kraji. Také pro chov ovcí, koz a koní je charakteristický trend zvyšování stavů.

Graf 3.12 Produkce masa a mléka v Královéhradeckém kraji

Výroba masa dále klesala...

Masa (bez drůbežího) bylo v roce 2010 vyrobeno o pětinu méně než v roce 2005. Rozhodující objem masa připadá na vepřové – v průměru 79 %. Ve srovnání s rokem 2005 výroba masa všech druhů v kraji klesla. Meziročně došlo k poklesu výroby masa o 7,8 % (tj. 2 tisíc tun), snížení objemu výroby masa bylo rychlejší u vepřového masa než u hovězího.

...mléka meziročně o desetinu méně...

Výroba mléka poklesla v roce 2010 na nejnižší objem produkce ve sledovaném období, což představovalo 197 mil. litrů a meziročně se tak snížila o desetinu.

Lesnictví:

Zalesněná plocha se zvětšila o čtvrtinu.

Celková plocha lesní půdy představuje téměř třetinu plochy kraje (31,0 % v roce 2010) a dlouhodobě se výrazněji nemění. Rozsah zalesňování se pohybuje v průměru od 7 do 9 km² ročně a ve sledovaných letech stoupl o čtvrtinu. Uskutečňuje se v poměru 2:1 ve prospěch jehličnatých dřevin, z více jak dvou třetin zastoupených smrkem.

Převažuje těžba jehličnatých stromů.

Těžba dřeva v hodnoceném období kolísala. Od roku 2005 stoupala až do roku 2007, kdy byla nejvyšší (837 tis. m³b.k.). V roce 2008 poklesla o 12,3 %, ale další roky opět zvolna stoupá. Z více jak 90 % se jednalo o těžbu jehličnatých stromů. I zde se těžba orientovala především na smrk a borovici. V těžbě listnatých dřevin převládá dub následovaný bukem. Vedle plánované těžby má význam i nahodilá těžba dřeva (živelní), která byla nejvyšší v roce 2007 (578,5 tis. m³b.k.).

Průmysl:

Meziroční nárůst tržeb.

V roce 2010 mělo své sídlo v Královéhradeckém kraji 130 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, jejich počet se meziročně snížil o 15,1 % (o 23 podniků). V roce 2009 byla výše tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb ovlivněna hospodářskou krizí, ale v roce 2010 došlo k meziročnímu nárůstu tržeb o 15,9 %, tempo růstu tak bylo čtvrté nejrychlejší mezi kraji. Přesto se vyšší tržeb kraj řadí na předposlední tedy 13. příčku mezi kraji, nižší tržby měl jen kraj Karlovarský.

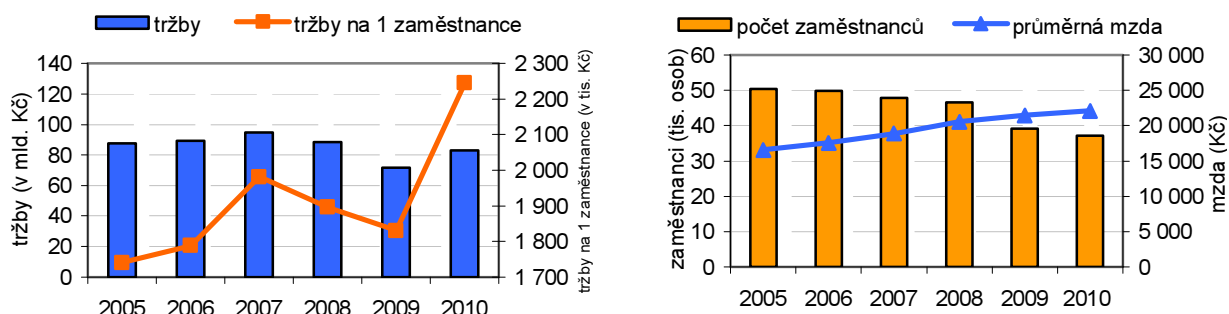
Pokles pracovníků v průmyslu, nárůst produktivity práce.

Nárůst tržeb byl doprovázen i snížením počtu zaměstnanců tohoto odvětví (meziročně o 2,2 tis. osob, tj. o 5,5 %, proti období před nástupem recese v roce 2008 ubyla pětina pracovníků, tj. 9,5 tis. osob). Produktivita práce v průmyslu tak meziročně výrazně vzrostla (o 22,5 %), tempo růstu bylo čtvrté nejrychlejší mezi kraji a přesto produktivita práce v průmyslu patří mezi kraji k nejnižším (3. nejnižší).

Mzda v průmyslu nejnižší v ČR.

Průměrná měsíční mzda ve sledovaných průmyslových podnicích kraje dosáhla hodnoty 22 103 Kč, vzrostla meziročně o 3 %, ale mezi kraji byla mzda zcela nejnižší.

Graf 3.13 Ukazatele průmyslu v Královéhradeckém kraji

Stavebnictví:

ZSV i počet pracovníků stagnoval.

Základní stavební výroba (ZSV) v podnicích s 50 a více zaměstnanci se sídlem v Královéhradeckém kraji v období 2006 – 2008 rostla, v době recese v roce 2009 a 2010 stagnovala. Tendence zaznamenané v ČR představují propad především v roce 2010. Počet pracovníků ve stavebnictví kopíroval vývoj ZSV v kraji. V roce 2010 dosáhla hodnota ZSV 4,8 mld. Kč b.c., mezi kraji byla čtvrtá nejnižší, při počtu 4 tis. pracovníků. Průměrná mzda rostla rychleji než v průměru za ČR, ale mezi kraji je třetí nejnižší.

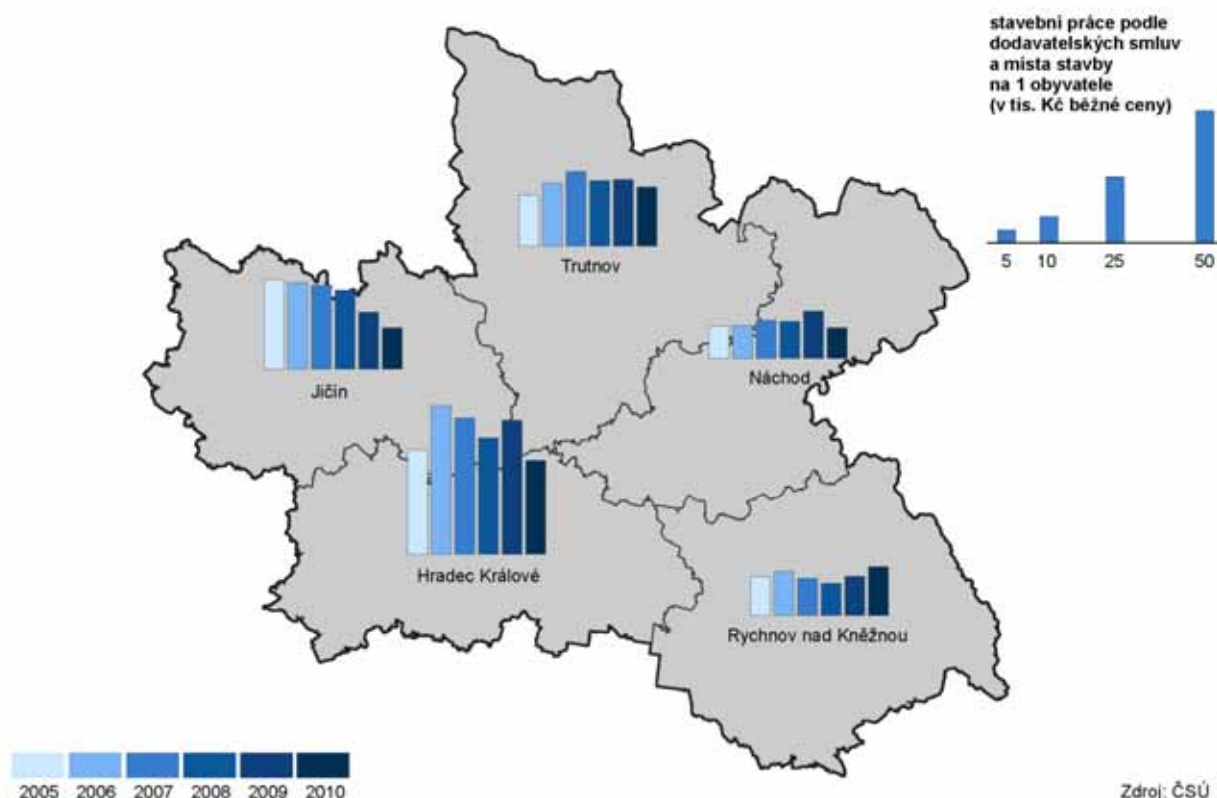
Nárůst pozemního stavitelství, pokles inženýrského.

Dvě nejdůležitější složky ZSV se v kraji vyvíjely zcela odlišně. Pozemní stavitelství v roce 2010 (podíl na ZSV v kraji 62 %) přes meziroční nárůst (o 11,8 %), který byl třetí nejrychlejší mezi kraji, nedosáhlo úrovně před krizí (rok 2008). Inženýrské stavitelství v roce 2009 výrazně vzrostlo, v roce 2010 doznalo meziroční propad (o 15,3 %), ale stále je nad úrovní roku 2008. Svým objemem patřilo mezi nejnižší v ČR. Inženýrské stavitelství v kraji se vyvíjelo shodně jako v ČR jako celku, pozemní stavitelství v ČR od roku 2008 klesá.

Projevy recese v jednotlivých okresech kraje.

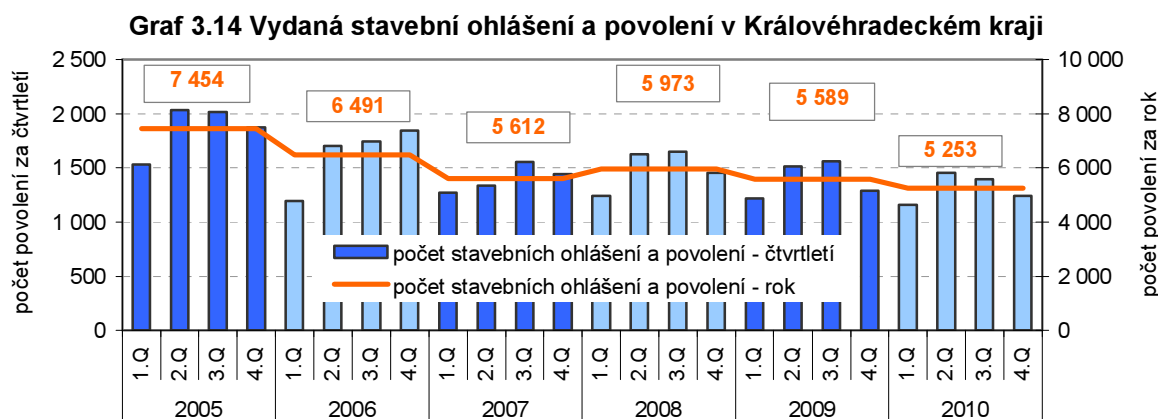
Značné rozdíly jsou mezi okresy v objemu stavebních prací podle místa stavby připadající na jednoho obyvatele (viz. kartogram). Zatímco v okrese Jičín a Trutnov se pokles a stagnace objevily v letech 2009 a 2010, v okrese Hradec Králové a Náchod se recese projevila až se zpožděním v roce 2010. Okres Rychnov nad Kněžnou je specifický, neboť objemy stavebních prací od roku 2008, i přes hospodářskou krizi, v okrese rostly.

Stavební práce v okresech Královéhradeckého kraje v letech 2005 až 2010

Počet stavebních ohlášení a povolení dále klesl.

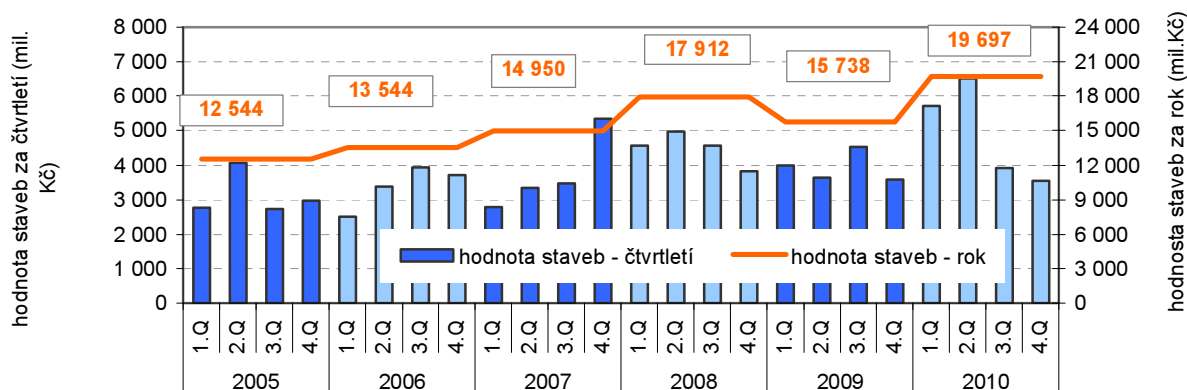
Stavební úřady působící na území kraje vydaly v roce 2010 celkem 5 253 stavebních ohlášení a povolení (SOP), proti roku 2009 došlo k dalšímu poklesu o 6 %. Od roku 2005 tak pokračuje sestupný trend, který byl přerušen jen rokem 2008. Na poklesu vydaných SOP se podílely především bytové domy (meziroční pokles o 8,5 %) a také akce na ochranu životního prostředí (pokles o 10,7 %). Vzrostl pouze počet SOP vydaných na nebytové budovy (o 5,7 %). Také v České republice jako celku došlo k meziročnímu poklesu vydaných SOP, pouze dva kraje (Plzeňský a Liberecký) zaznamenaly meziroční nárůst.

Nejrychlejší meziroční nárůst hodnoty staveb na něž byla vydána SOP mezi kraji.

Snížení počtu vydaných SOP v kraji neznamenal pokles orientační hodnoty staveb, ta naopak v kraji meziročně vzrostla o celou čtvrtinu a mezi kraji to byl nárůst nejvyšší. Vzrůstající trend v hodnotě staveb byl narušen jen krizovým rokem 2009. Hodnotou staveb na něž byla vydána SOP tak kraj poskočil z poslední příčky v roce 2009 na příčku osmou v roce 2010. Na tomto zvýšení se zcela dominantně podílel nárůst orientační hodnoty staveb na ochranu životního prostředí, meziroční nárůst 2,5krát, také hodnota nebytových budov vzrostla o jednu třetinu.

Graf 3.15 Hodnota staveb podle vydaných stavebních ohlášení a povolení v Královéhradeckém kraji

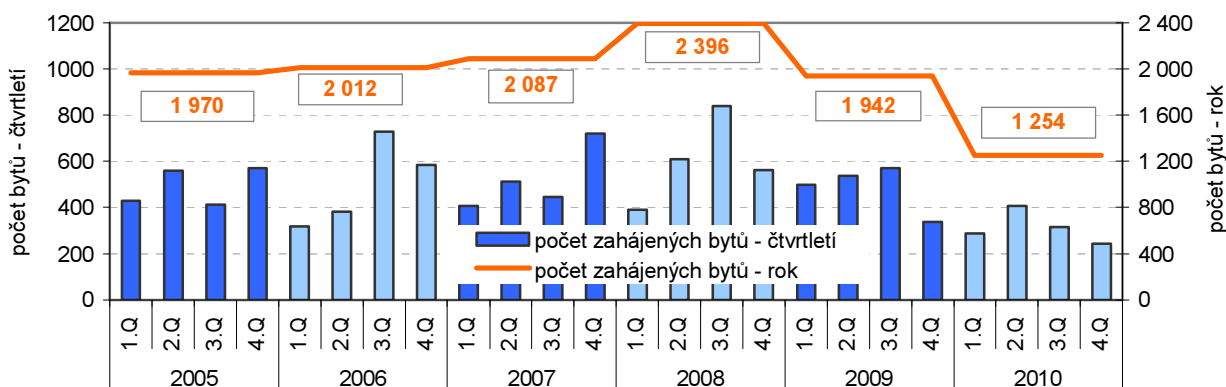
**Bytová výstavba: Za posledních 15 let druhý nejnižší počet zahájených bytů...
...vlivem útlumu výstavby v bytových domech.**

V kraji byla zahájena výstavba historicky druhého nejnižšího počtu bytů za posledních 15 let (ještě menší počet byl v roce 2004) celkem 1 254 bytů, což je o více než třetinu méně oproti roku 2009.

Hlavním důvodem meziročního poklesu bylo radikální snížení počtu zahájených bytů v bytových domech, který se dostal na úroveň 12,5 % hodnoty předchozího roku (pokles o 356 bytů), také výstavba v rodinných domech meziročně klesla o 202 bytů, tj. o 17,7 %. Pokles zahájených bytů byl zaznamenán ve všech kategoriích s výjimkou nástavby k bytovým domům. Podobně jako v předchozím roce nebyla ani v roce 2010 zahájena výstavba žádného bytu v domě s pečovatelskou službou v kraji.

V ČR se počet zahájených bytů snížil meziročně téměř o jednu čtvrtinu, pokles zaznamenaly všechny kraje, v Královéhradeckém kraji to bylo relativně čtvrté, absolutně pak páté nejrychlejší snížení mezi kraji.

Graf 3.16 Zahájené byty v Královéhradeckém kraji

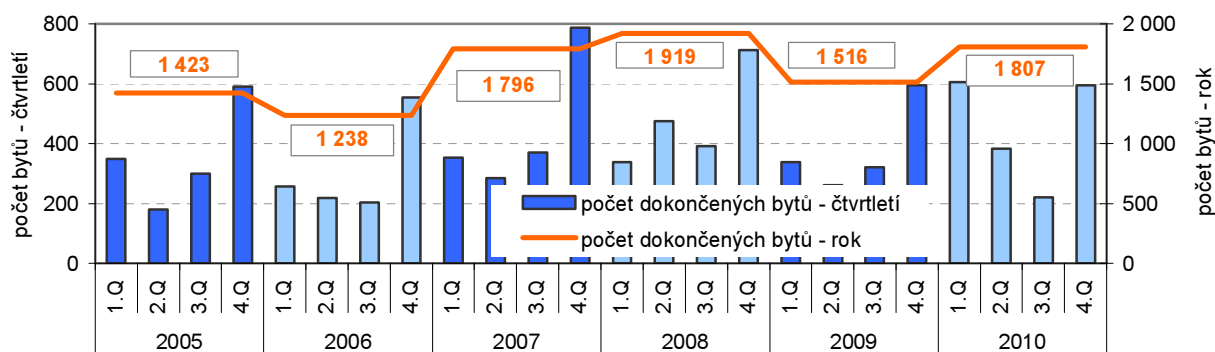
Nárůst počtu dokončených bytů .

Počty dokončených bytů po poklesu v roce 2009 začaly v kraji opět stoupat, jejich meziroční nárůst byl téměř pětinový a stavy dokončených bytů v roce 2010 se tak vrátili zhruba na úroveň roků 2007 a 2008. Na nárůstu dokončených bytů se podílely především byty v bytových domech (meziroční nárůst o 44,3 %, tj. o 175 bytů), počty bytů v rodinných domech nerostly zdaleka tak rychle, jejich meziroční nárůst představoval 89 bytů, tj. 10,5 %.

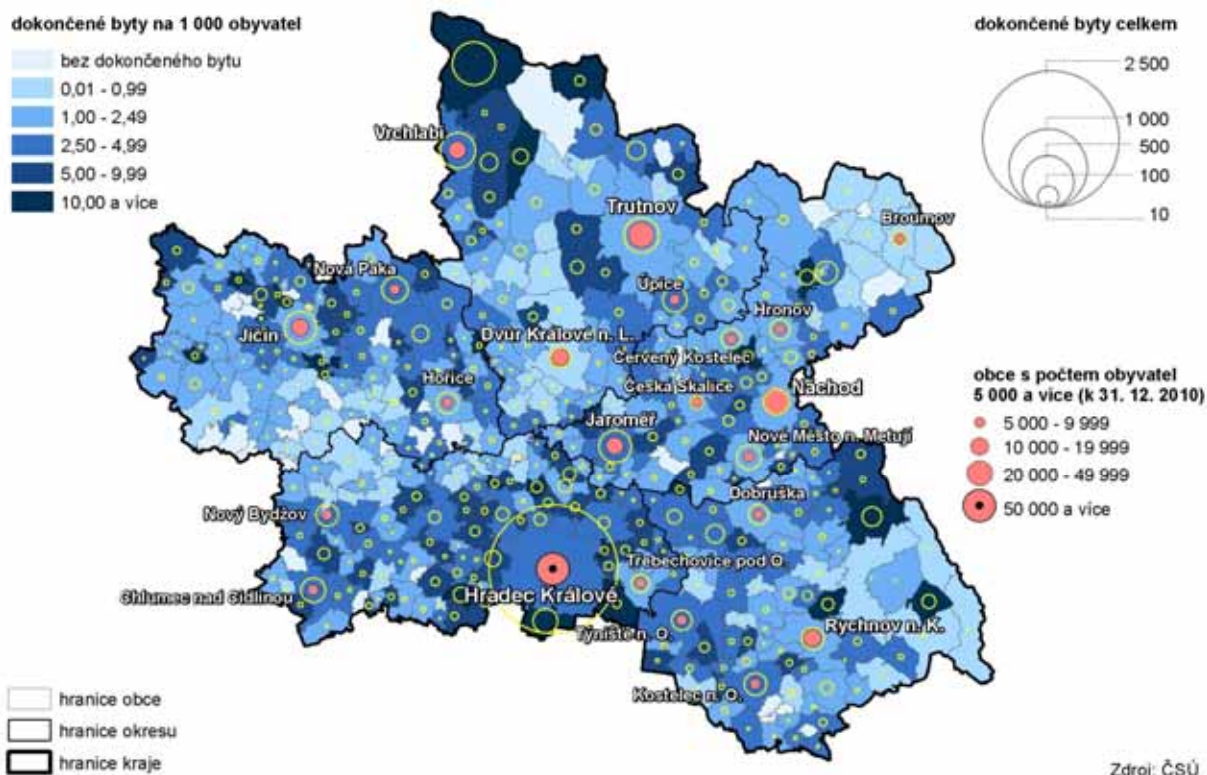
Více než polovinu dokončených bytů (51,7 %) v kraji tvořily byty v rodinných domech, necelou třetinu (31,5 %) byty v bytových domech. V kraji bylo v roce 2010 dokončeno 32 bytů v domech s pečovatelskou službou.

Náš kraj patří mezi pětici krajů, kde došlo k meziročnímu nárůstu dokončených bytů, tempo růstu bylo třetí nejrychlejší. ČR jako celek zaznamenala pokles dokončených bytů (o 2 027 bytů, tj. o 5,4 %).

Graf 3.17 Dokončené byty v Královéhradeckém kraji

Bytová výstavba v obcích Královéhradeckého kraje v letech 2005 až 2010

Doprava:

Od prosince 2006 je v kraji dálnice...

Silniční síť byla v roce 2010 v Královéhradeckém kraji tvořena 3 773 km silnic I. až III. třídy a dálnic. Ve sledovaném období 2005 až 2010 bylo uvedeno do provozu nových 18 km, z toho 16,8 km tvořila dlouho očekávaná dálnice, která byla otevřena v prosinci 2006 na území okresu Hradec Králové a vede z Hl. města Prahy na kraj krajského města. Ke konci roku 2010 bylo nejvíce km silnic v okrese Jičín (23,5 %), dále v okrese Hradec Králové (21,5 %), v okrese Rychnov nad Kněžnou (20,8 %) a nejméně v okrese Náchod (16,9 %). Sousedstvím Královéhradeckého kraje s Polskem je území kraje z hlediska dopravy zatíženo tranzitní dopravou zejména v okrese Náchod a v samotném městě Náchod.

Nejhustší silniční síť je v okrese Jičín...

Hustota silniční sítě v rozsahu 79,3 km na 100 km² území patří mírně nad průměr České republiky (70,7 km na 100 km²). Z územního pohledu má kraj nejhustší síť silnic v okrese Jičín (100,1 km na 100 km²) a naopak nejnižší v okrese Trutnov (57,4 km na 100 km²). Okres Jičín má nejvyšší počet obcí a zejména menších obcí, s tím také souvisí největší podíl silnic III. třídy (72,5 %).

...okres Trutnov má nejvyšší podíl silnic I. třídy.

Ve struktuře komunikací kraje tvoří dálnice 0,4 %, silnice I. třídy (určené zejména pro dálkovou a mezinárodní dopravu) 11,8 %, silnice II. třídy 23,7 % a nejvíce silnice III. třídy 64,7 % (slouží k propojení obcí). Dálnice se na délce silničních komunikací okresu Hradec Králové podílí 2,1 %. Silnic I. třídy je nejvíce v okrese Trutnov (17,4 %) a dále v okrese Hradec Králové (12,1 %). Největší podíl silnic II. tříd má okres Rychnov nad Kněžnou (32,5 %) a Trutnov (27,4 %).

Čtvrtinový nárůst evidovaných motorových vozidel od roku 2000.

Počet evidovaných vozidel dosáhl v kraji ke konci roku 2010 téměř 417 tisíc, což představuje oproti roku 2005 zvýšení 48 tisíc motorových vozidel, tj. o 13,1 % a proti roku 2000 nárůst o 53 tisíc vozidel, tj. o čtvrtinu. Osobních automobilů bylo téměř 244 tisíc a nejintenzivnější nárůst byl u nákladních automobilů (o 30,3 % proti roku 2005 a 87,5 % proti roku 2000). Na 1 000 obyvatel bylo v kraji evidováno 752 motorových vozidel, z toho 439 osobních.

Cestovní ruch:

Více hotelů čtyř a tříhvězdičkových...

Královéhradecký kraj je typický rozsáhlým cestovním ruchem a pro rozvoj kraje má nemalý význam. Počtem hromadných ubytovacích zařízení se kraj řadí trvale na druhé místo mezi kraji. V průběhu sledovaných let 2005 až 2010 jejich počet klesal a pohyboval se v rozpětí 912 až 986, z toho dvě třetiny připadají na okres Trutnov. Z jednotlivých kategorií ubytovacích zařízení stoupl počet hotelů čtyř a tři hvězdičkových, naopak klesl počet penzionů a ostatních hromadných ubytovacích zařízení. Kapacita vyjádřená počtem pokojů a lůžek je třetí nejvyšší mezi kraji za Hl. městem Praha a Jihočeským krajem.

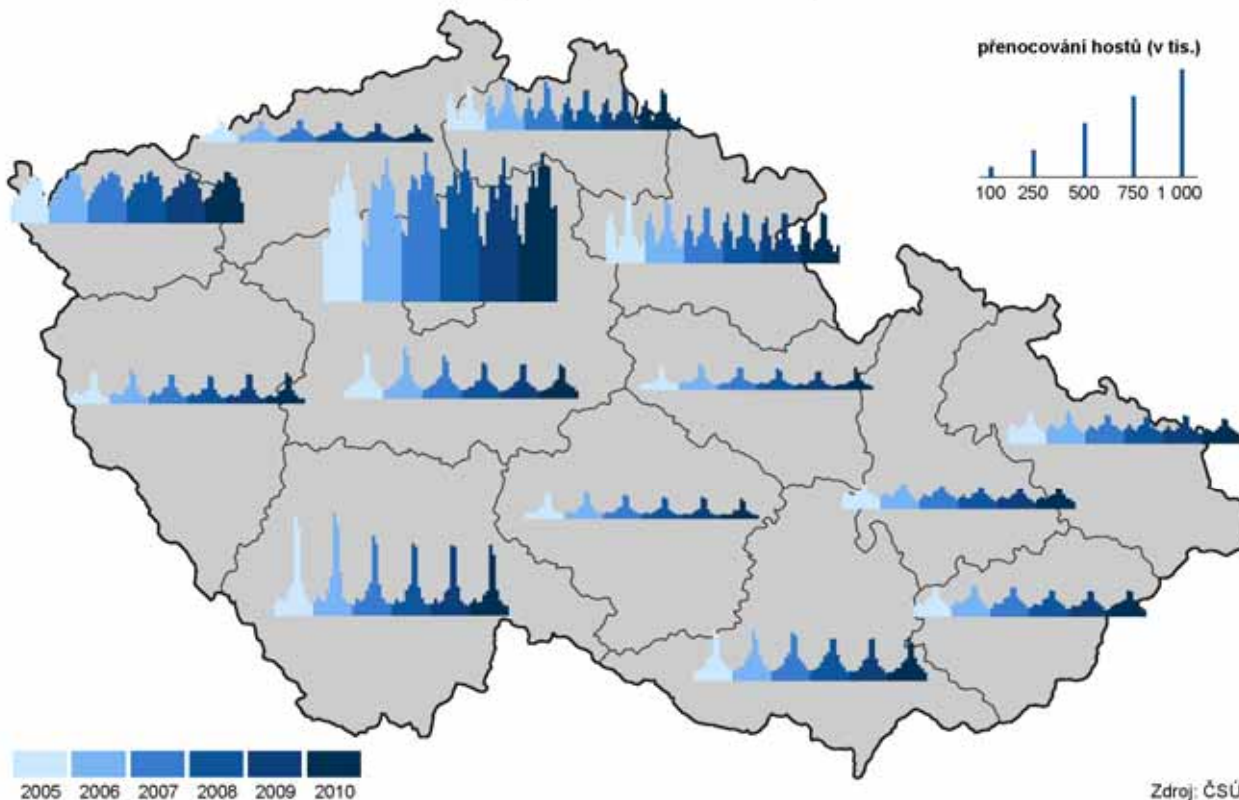
Nejméně hostů za posledních deset let...

V roce 2010 využilo hromadná ubytovací zařízení kraje přes 804 tis. hostů, což je čtvrtý nejvyšší počet mezi kraji, ale zároveň to představuje nejméně hostů za posledních deset let, i když proti roku 2009 se intenzita poklesu téměř zastavila. Nejvýraznější meziroční úbytek návštěvníků (více než desetiprocentní) byl v roce 2009. Tento pokles ovlivňují domácí i zahraniční turisté. Meziročně se počet domácích hostů dokonce zvýšil o 1,7 %, proti roku 2005 to však bylo snížení o 7,9 % a u zahraničních více než o třetinu.

Zahraniční návštěvníci nejvíce z Německa, Polska a Nizozemí.

Také podíl cizinců ubytovaných v hromadných zařízeních klesl od roku 2005 z jedné třetiny téměř na čtvrtinu v roce 2010. Z celkového počtu hostů kraje tvořili v roce 2010 více než čtvrtinu zahraniční návštěvníci (208 tisíc osob). Nejčastějšími jsou zahraniční hosté z Německa (přibližně polovina), i když jich proti roku 2009 přijelo o sedminu méně. Počet návštěvníků z Německa je mezi kraji třetí nejvyšší po Hl. městě Praze a Karlovarském kraji a po dlouhé době se dostal pod 100 tisíc osob. Početně druzí byli hosté z Polska (16,5 %), těch naopak přijelo o 3,9 % více. Následovali hosté z Nizozemska (8,5 %), jejichž počet se meziročně snížil o 15,5 % a ze Slovenska (5,3 %), těch se v kraji ubytovalo o 4,9 % více.

Přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2005 až 2010 (údaje za jednotlivé měsíce)

**Průměrná doba
přenocování byla
nad celorepublikovým
průměrem.**

Počet přenocování hostů v roce 2010 dosáhl v kraji 3,1 milionů a byl o 2,4 % nižší než v roce 2009. Po Hl. městě Praha a Karlovarském kraji je to třetí nejvyšší hodnota. Počet přenocování zahraničních hostů klesl o 10,2 %, domácích se zvýšil o 0,4 %. Z celkového počtu přenocování tvořili nerezidenti 24,6 %. Průměrná doba přenocování v kraji byla 3,9 noci na jeden pobyt, u nerezidentů pak 3,6 noci, tj. delší než v České republice (3,0 noci, resp. 2,9 noci).

**Ceny:
Inflace v roce 2010
činila 1,5 %.**

Pro dokreslení základních tendencí ekonomického vývoje kraje je účelné uvést vývoj cenové hladiny vyjádřený indexem spotřebitelských cen, který se zjišťuje za Českou republiku jako celek (v regionálním členění není publikován). Meziroční míra inflace v prosinci 2010 dosáhla hodnoty 2,3 %. Průměrná roční míra inflace (vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru předchozích 12 měsíců) činila 1,5%.

Další údaje k ekonomickému vývoji Královéhradeckého kraje jsou na www.hrdeckralove.czso.cz.

Souhrnná data se zveřejňují čtvrtletně [Statistický bulletin Královéhradeckého kraje](#)

a ročně poskytuje [Statistická ročenka Královéhradeckého kraje](#)

Aktuálně na internetových stránkách a v tématech [Makroekonomika](#), [Regionální účty](#), [Organizační statistika](#), [Zemědělství](#), [Lesnictví](#), [Průmysl, energetika](#), [Výzkum a vývoj](#), [PC, internet, mobily](#), [Stavebnictví](#), [Bytová výstavba](#), [Doprava](#), [Cestovní ruch](#), [Ceny](#).

4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Půdní fond:

Orné půdy ubývá...

Pro harmonický vývoj krajiny a kvalitu životního prostředí je důležité hospodaření s půdou. Půdní fond v Královéhradeckém kraji zaznamenal ke konci roku 2010 úbytek orné půdy, pozvolné zalesňování a mírné zvyšování podílu zastavěných ploch. Výměra zemědělské půdy od roku 2005 poklesla o 1 370 ha, tj. o 0,5 %, z toho orná půda o 1 642 ha, tj. o 0,8 %. Orná půda představuje dvě pětiny celkové výměry kraje, nejvíce v okresech v úrodné Polabské nížině Hradec Králové (58,8 %) a Jičín (51,9 %). Orné půdy ubývá na území kraje rovnoměrně ve všech okresech, přitom nejvíce od roku 2005 v okrese Rychnov nad Kněžnou o 0,8 p.b. a ve zbývajících okresech pak o 0,3 p.b.

...zvyšuje se podíl zastavěných ploch.

Výměra nezemědělské půdy se v kraji zvýšila od roku 2005 o 1 396 ha, tj. o 0,7 %. Postupně dochází k rozšiřování zalesněných ploch, což ve sledovaném období 2005 až 2010 představuje o 454 ha, tj. 0,3 % více. Zastavěné plochy, nádvoří a dopravní plochy tvořily 5,5 % výměry kraje a jejich podíl vzrostl jen o 0,1 %. Stejný vývoj byl i na území okresů, kde největší podíl zastavěných ploch má okres Hradec Králové (6,6 %) a nejmenší horský okres Trutnov (4,5 %).

Obhospodařovaná půda zabírá 84 % zemědělské půdy.

Nedílnou součástí krajiny je zemědělství a jeho význam je dán mimo jiné i rozlohou obhospodařované půdy, která v kraji zabírá 84,1 % zemědělské půdy. Největší částí obhospodařované půdy je půda orná, která ke konci roku 2010 tvořila 72,1 %, což je o 2,5 p.b. méně než v roce 2005.

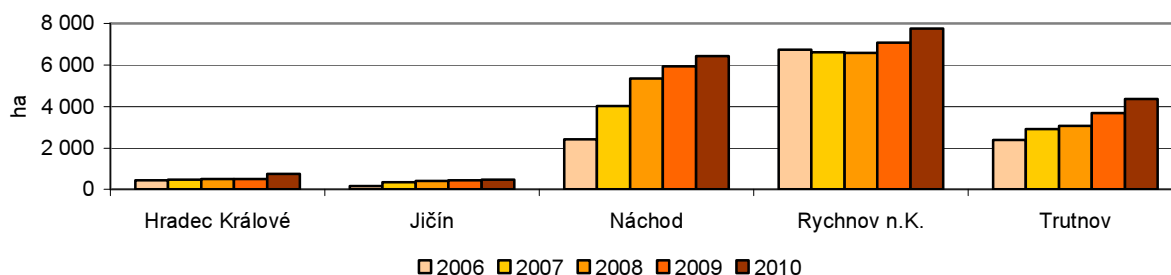
Ekologické zemědělství: Za pět let vzrostl počet ekofarem trojnásobně.

Za posledních pět let se v Královéhradeckém kraji zvýšil počet ekofarem na více než trojnásobek a ke konci roku 2010 bylo evidováno již 181 ekologických zemědělců, z toho bylo jen 12 zemědělců, kteří provozují souběžně konvenční produkci, což souvisí s intenzivnějším využíváním zemědělsky méně vhodných ploch (např. podhorských oblastí) pro jinou než klasickou produkci, která by v daných lokalitách byla ekonomicky neudržitelnou. O tom svědčí i velmi malý počet ekologických zemědělců, kteří hospodaří souběžně konvenčním způsobem. Na celkovém počtu ekofarem v ČR se kraj podílel 5,1 %, nejvíce jich bylo zaznamenáno v kraji Jihočeském (459, tj. 13,1 % v ČR).

Podíl ekologicky obhospodařované půdy přesáhl 7 %...

Přibývá ekologických zemědělců i ekologicky obhospodařované zemědělské půdy (půda v přechodném období přechází po splnění podmínek počtu let do ekologického zemědělství). V roce 2010 hospodařily ekofarmy téměř na 20 tis. ha (ekologicky obhospodařované půdy bylo 15 tis. ha a 5 tis. ha půdy bylo v přechodném období), což představuje 7,1 % výměry zemědělské půdy a od roku 2006 zvýšení o 2,8 p.b.

Graf 4. 1 Výměra ekologicky obhospodařované půdy v Královéhradeckém kraji podle okresů

Zdroj dat: Ministerstvo zemědělství

...největší výměra je v okresech s horami a vyšší nadmořskou výškou.

Největší výměru i podíl ekologicky obhospodařované půdy je soustředěn do podhorských oblastí, tj. oblastí méně vhodných pro zemědělství, kde jsou stěžejní dotace. Vzestupný trend se zřejmě v příštích letech zastaví, neboť se očekává, že rok 2011 je ze současného plánovacího období patrně posledním, kdy mohou zemědělci požádat o dotace na ekologické zemědělství.

Vodovody a kanalizace:
Spotřeba vody je pod průměrem ČR...

Spotřeba fakturované pitné vody nadále klesá, meziročně o 2,7 litru na osobu a den a množství vody fakturované domácnostem o 1,0 litru na osobu a den, což bylo pod průměrem ČR (pokles o 3,0 l). Ceny vodného i stočného se meziročně zvýšily. V roce 2010 bylo vodou z vodovodů zásobeno 92,4 % obyvatel kraje, tj. o 0,7 p.b. pod průměrem České republiky a mezi kraji je to 8. pořadí. Vodovodní síť v délce 4 963 km tvořila 6,8 % vodovodní sítě ČR. Vyrobeno bylo 32,6 mil. m³ vody, z toho 90,4 % představovala voda podzemní a meziročně poklesl objem vyrobené vody o 1,4 %.

Specifické množství vody fakturované domácnostem klesá...

V Královéhradeckém kraji klesla mezi roky 2005 až 2010 specifická spotřeba vody v domácnostech na 1 obyvatele a den o 5,5 litru, tj. o 6 % na 86,7 litru. V průměru za Českou republiku činila v roce 2010 tato spotřeba 89,5 litru a v mezikrajském srovnání se pohybovala od nejvyšší 104,4 litru v Hl. městě Praha po nejnižší 79,0 litru ve Zlínském kraji. Poklesla ve všech krajích, nejvíce v kraji Středočeském (o 22,4 l), Ústeckém (o 15,5 l) a Karlovarském (o 14,4 l).

...vzestupnou tendenci má podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci.

Počet obyvatel v domech napojených na kanalizaci je v kraji 371 tisíc. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci se do roku 2005 zvyšoval, následně se meziročně snížil a stagnoval a až v roce 2010 se meziročně opět zvýšil o 1,1 p.b. na 74,1 %. Přitom se však zvyšoval podíl s připojením na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod na 66,9 %.

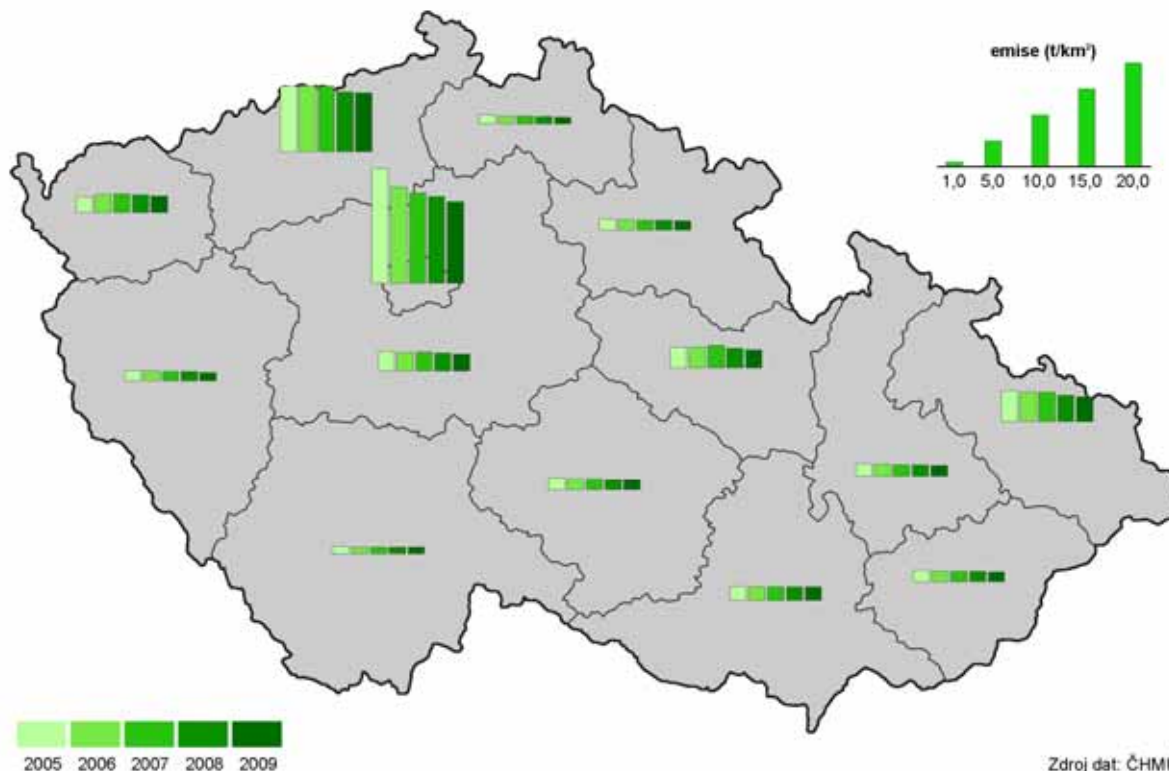
Snižuje se množství vypouštěné odpadní vody.

V roce 2010 bylo v kraji 125 čistíren odpadních vod (ČOV) s celkovou kapacitou 233 tisíc m³ na den. V roce 2010 přibyla 1 čistírna a proti roku 2000 je to nárůst o 67 zařízení. V souvislosti se snižováním spotřeby vody klesá i množství vypouštěné odpadní vody do kanalizace pro veřejnou potřebu. Podíl čištěných odpadních vod klesl od roku 2005 o 1,6 p.b. na 92,8 %.

Emise:
Emise hlavních znečišťujících látek pozvolna klesají...

Ovzduší v Královéhradeckém kraji patří k těm méně znečištěným v ČR i podle výskytu oblastí se zhoršenou kvalitou vzhledem k cílovým imisním limitům pro ochranu zdraví. Emise znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší se v Královéhradeckém kraji v posledních pěti letech postupně snižovaly, zejména vlivem stacionárních zdrojů, avšak tuhých látek bylo naměřeno větší množství. U všech druhů emisí je kraj stále pod úrovní hodnot za Českou republiku.

Měrné emise NO_x (REZZO 1-4) v krajích v letech 2005 až 2009

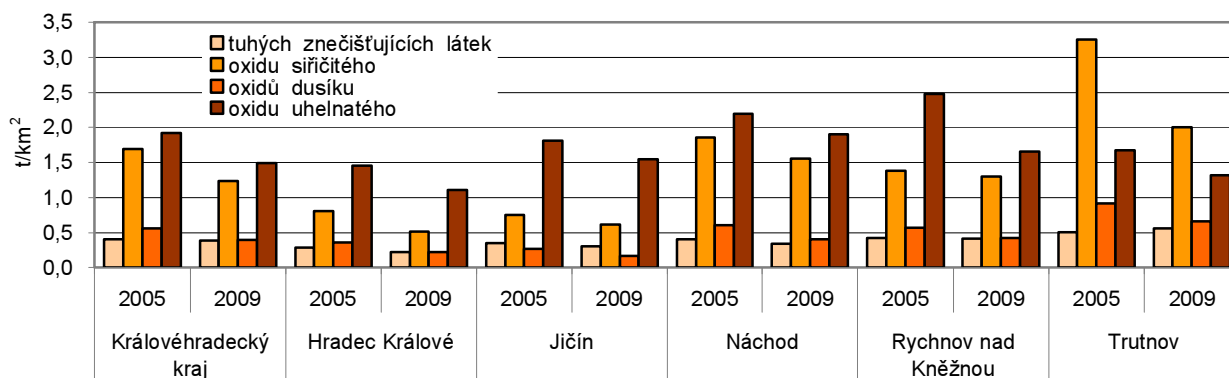
...nejvíce u oxidu siřičitého.

Největší pokles nastal u oxidu siřičitého, když meziroční představoval v roce 2009 zhruba pětinu a od roku 2005 se tyto emise snížily o více než čtvrtinu. Emise oxidu dusíku klesly meziročně o 5,2 % a proti roku 2005 o 15,7 %. S nejmenší intenzitou klesaly meziročně emise oxidu uhelnatého. Naproti tomu měrné emise tuhých znečišťujících látek ze všech kategorií zdrojů (REZZO 1-4) vzrostly v kraji v roce 2009 meziročně o 5,3 % a za sledované období o 8,4 %.

Roste vliv emisí z dopravy.

Nejvíce je kraj zatížen emisemi oxidu uhelnatého. Mobilní zdroje (REZZO 4) mají zásadní dopad na tyto emise a produkovaly v roce 2009 již 60,2 % znečištění, v roce 2005 to bylo 58,7 %.

Graf 4.2 Měrné emise znečišťujících látek v okresech Královéhradeckého kraje

Snížení emisí ze stacionárních zdrojů zaznamenaly všechny okresy...

V územním pohledu jsou k dispozici údaje pouze za kategorie stacionárních zdrojů (tj. REZZO 1 – velké zdroje, REZZO 2 – střední zdroje a REZZO 3 – malé stacionární zdroje znečištění). Emise čtyř sledovaných znečišťujících látek pocházejících z REZZO 1-3 ve všech okresech klesaly, pouze v okrese Trutnov se zvýšily emise tuhých znečišťujících látek v ovzduší.

...největší pokles byl u oxidu siřičitého v okrese Trutnov.

Nejvíce se v kraji od roku 2005 snížily měrné emise oxidu dusíku, přitom o více než třetinu se snížily v okresech Hradec Králové, Jičín a Náchod. Na pokles oxidu siřičitého měly vliv nižší emise v okrese Trutnov (největší snížení ve sledovaném období o 38,4 %) a Hradec Králové (o 36,1 %).

Zhoršená kvalita ovzduší přetrvává ve třech okresech.

Tuhými emisemi je nejvíce zatížen okres Trutnov, oxidem siřičitým okres Trutnov a Náchod, oxidy dusíku okres Trutnov a oxidem uhelnatým pak okres Náchod a Rychnov nad Kněžnou. Nad průměrem kraje byly všechny druhy emisí v okrese Rychnov nad Kněžnou a u třech druhů emisí v okrese Trutnov (kromě oxidu uhelnatého), v okrese Náchod (kromě tuhých látek) a u oxidu uhelnatého ještě okres Jičín.

Odpady: Kraj produkuje nejnižší množství odpadu.

Královéhradecký kraj se v produkci odpadů, a to jak absolutně, tak v přepočtu na 1 obyvatele řadí již dlouhodobě k regionům s nejmenším zatížením. V roce 2009 bylo v kraji vyprodukováno 155 tisíc tun komunálního (z toho tříděný tvoří pětinu), 337 tisíc tun podnikového odpadu a nakládáno¹ bylo s 1,4 mil. tunami odpadů, z toho bylo 3,7 % nebezpečných.

Produkce komunálního odpadu je stabilní a nejnižší mezi kraji...

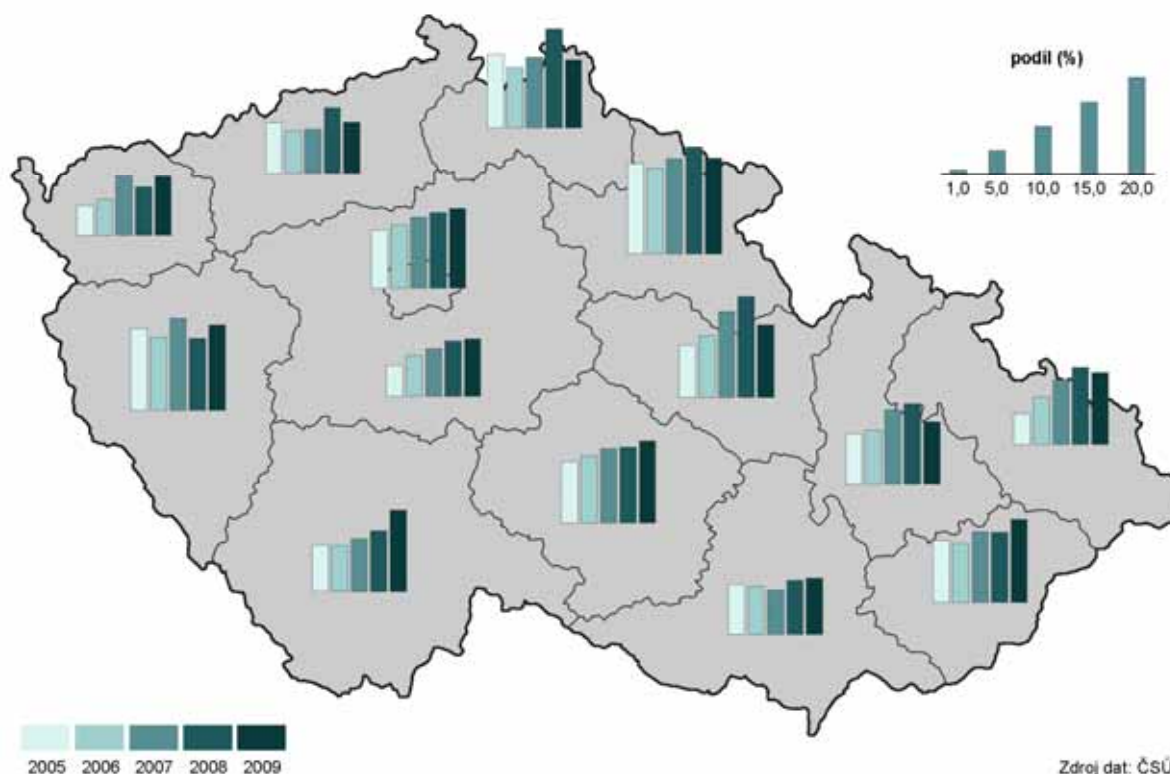
Obyvatel kraje v posledních pěti letech vyprodukuje v průměru 280 kg odpadu za rok. V roce 2009 to bylo nejnižší množství mezi kraji, přitom v České republice to bylo v průměru 315 kg. Celkový objem komunálního odpadu zůstal mírně pod úrovní množství v roce 2008.

...největší podíl odděleně sbíraných složek...

Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu byl s 21,4 % nejvyšší v roce 2008, v roce následujícím klesl na 19,2 % a přesto zůstal první mezi kraji. V České republice činil v roce 2009 tento podíl 13,9 %. Množství odděleně sbíraných složek komunálního odpadu rok od roku kolísá, ale postupně roste a pohybuje se kolem 30 tisíc tun ročně.

¹ Nakládání s odpady zahrnuje kromě vyprodukovaného podnikového a komunálního odpadu také odpady, které byly v daném roce odebrány ze skladu nebo dovezeny a dále s nimi bylo nakládáno.

Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu v krajích v letech 2005 až 2009

Výdaje na ochranu ŽP Investic na ochranu životního prostředí bylo téměř o pětinu více...

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. V roce 2009 dosáhly v Královéhradeckém kraji pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele částky 1 891 Kč, což bylo méně než v roce 2008 (nejvyšší hodnota ve sledovaném období v částce 2 395 Kč a nad celorepublikovým průměrem), ale téměř o 18,0 % více než v roce 2005. Kromě již zmiňovaného roku 2008 jsou vynakládány investice v České republice podprůměrné.

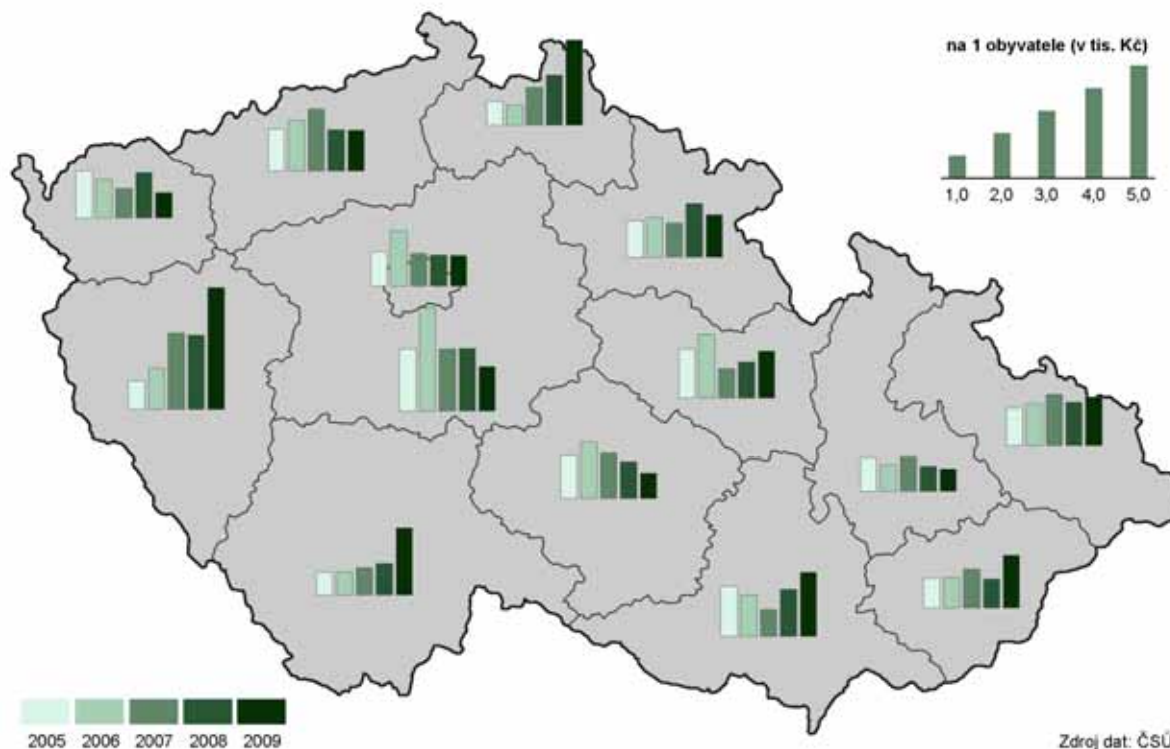
...investice šly nejvíce na nakládání s odpadními vodami...

V členění dle účelu jsou za kraje k dispozici jen údaje podle sídla investora. Nejvíce investic bylo za posledních pět let směřováno téměř polovinou na nakládání s odpadními vodami, čtvrtinou na nakládání s odpady a pětinou na ochranu ovzduší a klimatu. Naproti tomu tři čtvrtiny neinvestičních nákladů byly vynaloženy na nakládání s odpady a pětina na nakládání s odpadními vodami.

...největší objem nákladů byl na odpady.

Celkové výdaje na ochranu životního prostředí představovaly za období let 2005 až 2009 částku 14 mld. Kč, z toho největší objem investičních i neinvestičních nákladů byl na nakládání s odpady v částce 7,8 mld. Kč, tj. 55,4 %.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2005 až 2009

Další údaje o životním prostředí Královéhradeckého kraje jsou na www.hradeckralove.czso.cz.

Souhrnná data se zveřejňují čtvrtletně [Statistický bulletin Královéhradeckého kraje](#)

a ročně poskytuje [Statistická ročenka Královéhradeckého kraje](#)

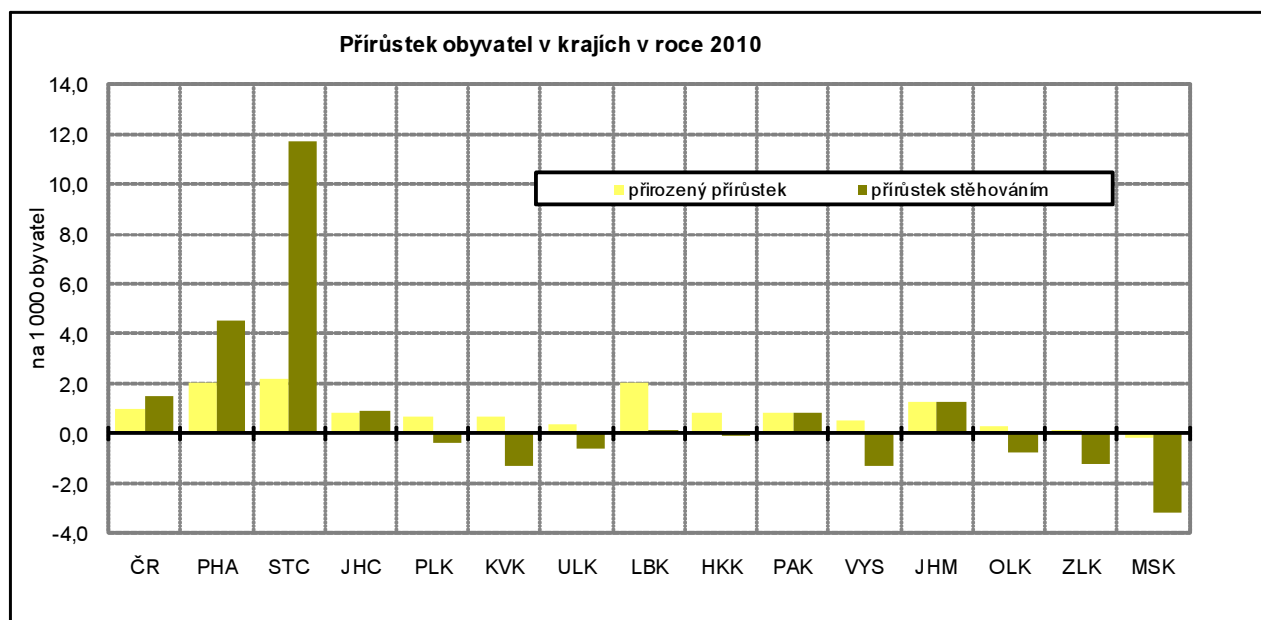
Aktuálně na internetových stránkách a v tématech [Využití půdy](#), [Ekologie](#), [Chráněná území](#), [Podnebí](#), [Vodovody a kanalizace](#)

5. MEZIKRAJSKÉ SROVNÁNÍ

Do roku 2010 nevstupovaly kraje za stejných podmínek. Územní disparity se prohloubily v souvislosti se zpomalením ekonomického růstu již v roce 2008. V roce 2009, kdy se nejvýrazněji projevila ekonomická recese, meziročně poklesl HDP (ve srovnatelných cenách) ve všech krajích. Proti roku 2007 se ekonomická výkonnost nesnížila jen ve třech krajích (ve Středočeském kraji, Hl. m. Praze a v Jihomoravském kraji). Naproti tomu v Libereckém a Karlovarském kraji se regionální HDP během dvou let snížil o více než 10 %. Dopady do sociální oblasti (růst nezaměstnanosti, růst podílu osob odcházejících do předčasného starobního důchodu, zpomalení růstu mezd) byly v roce 2010 patrné ve většině krajů.

Ve Středních Čechách a v Praze pokračoval nadprůměrný růst počtu obyvatel.

Celostátní zpomalení tempa růstu počtu obyvatel, které se projevilo především v roce 2009, pokračovalo i v roce 2010, a to zejména vlivem úbytku obyvatel v moravských krajích s výjimkou Jihomoravského kraje. V těchto krajích (ale i v Karlovarském, Ústeckém a do určité míry i v Královéhradeckém kraji) byl vývoj ovlivněn především záporným saldem stěhování. Naproti tomu pokračující suburbanizace zázemí Prahy vedla k vysokému růstu počtu obyvatel Středočeského kraje; přírůstek stěhování v roce 2010 byl na úrovni roku 2009 a přirozený přírůstek zde dokonce vzrostl. Středočeský kraj tak upevnil svou vedoucí pozici v dynamice přirozeného a migračního přírůstku před Hl. městem Prahou.

Podíl cizinců se snižoval ve většině krajů i v roce 2010.

Zastoupení cizinců v populaci se celostátně začalo snižovat již v roce 2009. Výjimku tvořilo Hlavní město Praha a Jihomoravský kraj, kde růst pokračoval i v roce 2009. V roce 2010 podíl cizinců nerostl v žádném kraji, ale výrazněji se snížil pouze v Plzeňském kraji.

Suburbanizace přispívá k „mládnutí“ obyvatelstva Středočeského kraje.

Vysoký migrační přírůstek mladšího obyvatelstva ve Středních Čechách a v Praze vedl k tomu, že se zde v roce 2010 snížil index stáří, vyjadřující kolik osob ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí do 14 let. Přesto má i nadále Hl. město Praha v mezikrajském srovnání nejvyšší index stáří, zatímco Středočeský kraj se řadí hned za Ústecký kraj, kde je index stáří nejnižší. Nejrychleji v uplynulých pěti letech „stárlo“ obyvatelstvo v Moravskoslezském a Zlínském kraji a na Vysočině.

Hospodářská recese snížila ve všech krajích míru zaměstnanosti obyvatelstva.

Nejvýznamnější dopady ekonomické recese jsou vždy v oblasti zaměstnanosti. I když trh práce reaguje na ekonomický vývoj obvykle s mírným zpožděním, došlo již v roce 2008 v téměř polovině krajů ke snížení zaměstnanosti (celostátní průměr ještě rostl). V roce 2009 se pokles zaměstnanosti už projevil v plné šíři, míra zaměstnanosti se snížila ve všech krajích. V roce 2010 se její pokles ve všech krajích s výjimkou Prahy a Olomouckého kraje zpomalil, v pěti krajích dokonce došlo ke změně trendu. Přesto v 8 krajích zůstala míra zaměstnanosti

osob ve věku 20 – 64 let stále pod úrovní roku 2005, ve třech krajích (Středočeském, Ústeckem a na Vysočině) se dostala na úroveň roku 2005 a jen v krajích Moravskoslezském, Jihomoravském a Zlínském je zaměstnanost vyšší než v roce 2005.

Míra zaměstnanosti se nejvíce snížila ve Zlínském kraji.

Ze souhrnného hodnocení vývoje za poslední dva roky je ale zřejmé, že nejméně výrazný dopad recese na zaměstnanost byl v kraji Zlínském, kde se míra zaměstnanosti od roku 2008 snížila o 4,7 procentních bodů, k dalším „ohroženým“ krajům se snížením míry zaměstnanosti osob ve věku 20 – 64 let o více než 3 procentní body řadí kraje Jihočeský, Olomoucký a Pardubický.

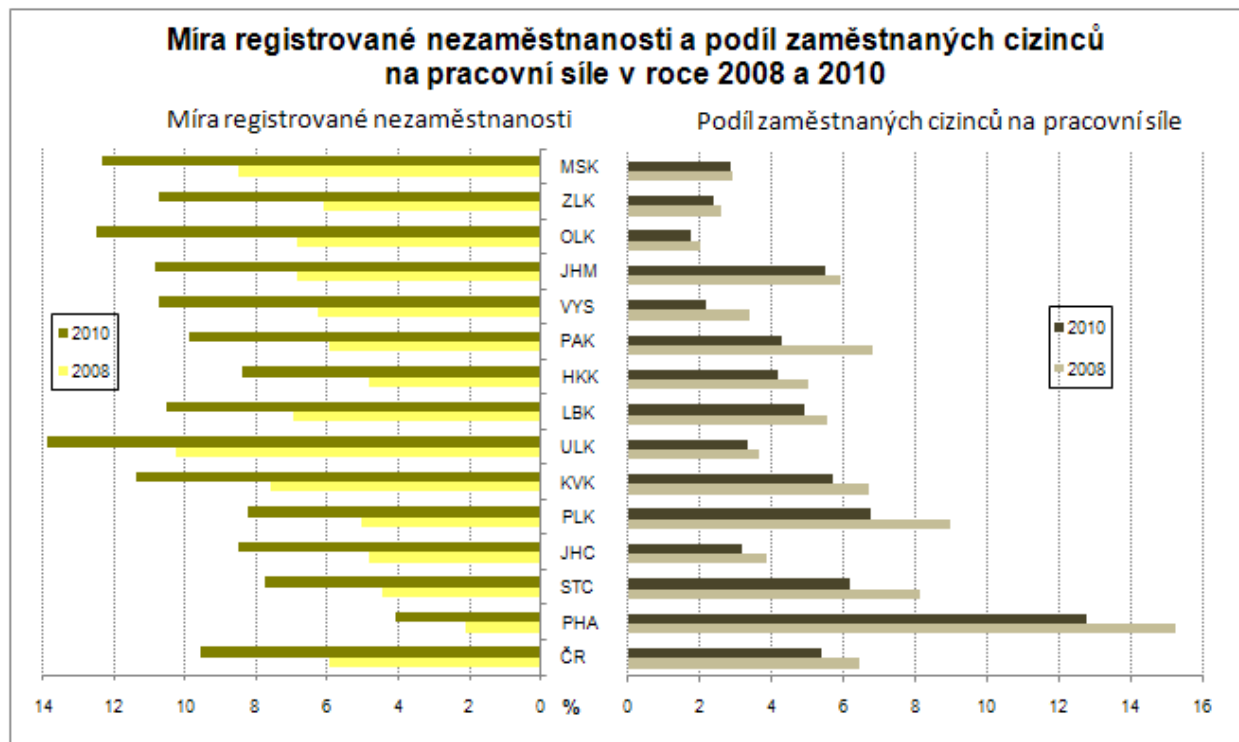
Dlouhodobě nejnižší míra zaměstnanosti je v Ústeckém kraji a v moravských krajích Olomouckém, Zlínském a Moravskoslezském; naopak vysoce nadprůměrná je v Hlavním městě Praze. Vývoj míry zaměstnanosti byl ovlivňován především vývojem míry nezaměstnanosti, méně významnou roli pak zde hrály demografické faktory.

Růst nezaměstnanosti se nevyhnul ani Praze.

Růst nezaměstnanosti započal již na podzim roku 2008. Ve všech krajích pak pokračoval nepříznivý trend v průběhu celého roku 2009. Rok 2010 je již provázen obnovením určité sezónní cykličnosti s náznakem zlepšování vývoje. Přesto ke konci roku 2010 byla jen ve dvou krajích (Libereckém a Zlínském) míra registrované nezaměstnanosti nižší než k 31. 12. 2009. Při relativně vysokém růstu míry nezaměstnanosti ve všech krajích zůstaly zachovány její regionální rozdíly. Mezi koncem roku 2008 a 2010 vzrostla míra nezaměstnanosti v Hlavním městě Praze na dvojnásobek, přesto je zde nezaměstnanost v ČR nejnižší. Obdobně protipól – Ústecký kraj – při zvýšení z 10,3 % na 13,9 % zůstává regionem s nejvyšší nezaměstnaností. Ani postavení ostatních krajů na pomyslném žebříčku se téměř nezměnilo. Jedinou výjimkou je Olomoucký kraj, který se vlivem silného růstu nezaměstnanosti posunul hned za nejpostiženější Ústecko.

Podíl dlouhodobě nezaměstnaných vzrostl v r. 2010 nejvíce na Olomoucku a Zlínsku.

Na rozdíl od celkové nezaměstnanosti rostl celostátně rychleji než v roce 2009 podíl dlouhodobě nezaměstnaných na pracovní síle (nárůst o téměř 1 procentní bod). Nejvyšší zastoupení mají nezaměstnaní déle než 1 rok v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, relativně nejvíce jich však v roce 2010 přibýlo v Olomouckém kraji. Nejpomaleji rostl v posledních dvou letech podíl dlouhodobě nezaměstnaných v Praze – zřejmě v souvislosti s širší nabídkou volných pracovních míst i lepší kvalifikační strukturou nezaměstnaných.

**Pokles počtu
zaměstnaných
cizinců.**

Pomalejší růst nezaměstnanosti byl částečně umožněn snižováním podílu zaměstnávaných cizinců. Jejich podíl na pracovní síle poklesl oproti roku 2008 ve všech krajích. Nejpomaleji klesal podíl cizinců na pracovní síle v Moravskoslezském, Zlínském a Olomouckém kraji, které se ovšem řadí ke krajům s nejnižším podílem zaměstnávaných cizinců.

Změny v zaměstnávání cizinců se koncentrovaly téměř v plné míře na osoby mimo státy Evropské unie. Zatímco evidence zahrnovala ke konci roku 2008 celkem 205 tisíc zaměstnanců ze států mimo EU, pak k 31. 12. 2010 jich bylo již o 60 tisíc méně. Naopak ze zemí EU téměř 6 tisíc zaměstnaných osob za uvedené období přibýlo.

**Velké územní rozdíly
v nástupu a intenzitě
projevů recese.**

Ekonomická recese nenastoupila ve všech krajích ve stejnou dobu. V závislosti na odvětvové struktuře hospodářství v kraji, zejména struktuře průmyslu, a na podílu vyvážené produkce se začal hospodářský pokles projevovat v meziročním růstu nezaměstnanosti již ve 4. čtvrtletí 2008 v pěti krajích, v ostatních krajích a celostátně až v 1. čtvrtletí 2009. Zatímco období nástupu meziročního růstu nezaměstnanosti se mezi kraji nelišilo o více než jedno čtvrtletí, byla změna trendu rozložena na celý rok – od 3. čtvrtletí 2010 (ve čtyřech krajích – Libereckém, Vysočině, Královéhradeckém a Moravskoslezském) po 2. čtvrtletí 2011, kdy jako poslední region zaznamenaly pozitivní změnu trendu Hlavní město Praha a Středočeský kraj. Mírnější projev recese se projevil v Jihomoravském kraji dočasným zlepšením pozice tohoto kraje v mezikrajském srovnání míry nezaměstnanosti, naproti tomu pozice Olomouckého kraje se v období recese zhoršila a nezlepšila se ani na počátku roku 2011. V Karlovarském a Libereckém kraji byla největší odchylka (v absolutní hodnotě) míry nezaměstnanosti od republikového průměru ve 2. čtvrtletí 2009, v Pardubickém, Jihomoravském, Olomouckém, Zlínském kraji a na Vysočině v 1. čtvrtletí 2010 a v ostatních krajích byla odchylka od průměru ČR v období hospodářské recese menší než před ní.

**Nejvíce nových
příjemců
předčasných
starobních důchodů
bylo v roce 2009.**

Obtížné uplatňování osob starších 50 let na trhu práce vede dlouhodobě k vysokému počtu žadatelů o odchod do předčasného důchodu. Z údajů o tzv. „sólo“ starobních důchodech (tedy důchodech bez souběhu s vdovským a vdoveckým důchodem) za Českou republiku vyplývá, že nejvyšší počet nových příjemců předčasných důchodů byl v roce 2009; v tomto roce se předčasné důchody na nově vyplácených starobních důchodech podílely z 36 %. Na rozdíl od předešlých dvou let a roku 2010 odcházely v letech 2008 – 2009 z celostátního pohledu výrazně častěji do předčasného důchodu ženy. V roce 2010 poklesl podíl nově odcházejících žen do předčasného důchodu na úroveň blízkou se hodnotám před hospodářským poklesem.

**Nejčastěji se do
předčasného
důchodu odchází na
Vysočině.**

Podíl všech příjemců předčasných důchodů (tj. včetně stávajících, podle stavu v prosinci) představoval zhruba pětinu starobních důchodců a rostl v období 2005 – 2008 ročně o 1 procentní bod. V roce 2009 dynamika vzrostla na 1,5 procentního bodu a v roce 2010 došlo ke zpomalení růstu na 1,2 procentního bodu. Nadprůměrný růst podílu příjemců předčasných důchodů z celkového počtu příjemců starobních důchodů byl v roce 2010 registrován v 8 krajích, nejvíce v Olomouckém kraji a na Vysočině. Nejpomaleji přibývá předčasných důchodů v Hlavním městě Praze, kde jejich zastoupení jen mírně přesahuje polovinu republikového průměru. Naproti tomu je na Vysočině průměr ČR překročen téměř o jednu třetinu (a také v tomto kraji zhruba každý třetí příjemce „sólo“ starobního důchodu pobírá předčasný starobní důchod). Z hlediska pohlaví je vyšší podíl předčasných starobních důchodů u žen ve všech krajích s výjimkou Jihomoravského a Olomouckého.

**Územní disparity
příjmů domácností se
v roce 2009 zmenšily.**

Růst příjmů domácností se zastavil v roce 2008. Čistý disponibilní důchod domácností připadající na 1 obyvatele kraje poklesl v roce 2009 (poslední dostupný údaj) v 11 krajích, nejvíce v Hlavním městě Praze, kde však nadále zůstává mezi kraji nejvyšší. Disponibilní příjmy na obyvatele rostly pouze v krajích s nejnižší úrovní příjmů, tedy v Ústeckém, Karlovarském a Libereckém kraji. Jako jednu z příčin tohoto vývoje lze spatřovat růst sociálních příjmů.

Úroveň mezd, vyjádřená mzdovým mediánem, v roce 2010 ve většině krajů mírně rostla.

Relativně vysoký růst mezd se zastavil v roce 2009; v šesti krajích mzdy dokonce poklesly. Při celkovém meziročním snížení objemu vyplacených mzdových prostředků (v celé republice o více než 20 mld. Kč) vycházel růst průměrných mezd z posunu ve struktuře zaměstnanosti. Ten souvisel především s propouštěním zaměstnanců s nižšími mzdami a poklesem nemocnosti. Oživení ekonomiky bylo v roce 2010 provázeno růstem mzdového mediánu ve všech krajích s výjimkou Pardubického (pokles o 0,5 %) a Hlavního města Prahy (stagnace). Určitou dynamiku růstu mezd si po oba poslední roky udržel pouze Ústecký a Jihomoravský kraj. Ve všech krajích byl v roce 2010 překročen mzdový medián z roku 2008, nejvíce v Jihomoravském kraji, a to o 4 procenta. Rozpětí mezi mzdovým mediánem v kraji s nejvyšší a nejnižší úrovní mezd (Hlavní město Praha a Karlovarský kraj) se zvětšovalo jak před obdobím hospodářské recese, tak i v jeho průběhu. Na Karlovarsku jsou nyní mzdy o 30 % nižší než v Praze.

HDP na obyvatele rostl v roce 2009 pouze v Hlavním městě Praze.

Zpomalení růstu HDP se začalo ve většině krajů projevovat již v roce 2008 vlivem nižší poptávky po průmyslové produkci. V roce 2009 se kumuloval pokles průmyslové produkce ve všech krajích s výjimkou Hlavního města Prahy se snížením stavební výroby (objem provedených stavebních prací poklesl v 10 krajích) i nižší zemědělskou produkcí ve všech krajích. Relativně nejvyšší pokles HDP na obyvatele (v běžných cenách) byl v roce 2009 zaznamenán v Moravskoslezském a Libereckém kraji. HDP stagnoval v Jihočeském kraji a vzrostl pouze v Hlavním městě Praze (o 0,6 %). K nepatrnému poklesu došlo ještě v Plzeňském kraji, avšak ten patřil mezi tři kraje, kde se HDP snižoval již v roce 2008.

Pokles tvorby hrubého fixního kapitálu byl v roce 2009 rychlejší než pokles HDP.

Hospodářské problémy byly provázeny sníženou mírou investování. Zatímco v roce 2007 více než čtvrtina (25,2 %) HDP směřovala do tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK), v roce 2008 poklesl tento podíl na 23,9 % a v roce 2009 na 22,5 %. Snížení podílu THFK na HDP zaznamenalo v roce 2008 celkem 10 krajů, v roce 2009 k němu došlo v 8 případech. Snížení míry investic v obou letech zaznamenaly 4 kraje (Hlavní město Praha, Jihočeský, Jihomoravský a Zlínský kraj).

Zemědělská produkce poklesla v roce 2009 pod úroveň let 2007 a 2008 ve všech krajích.

Snížení zemědělské produkce se v roce 2009 nevyhnulo žádnému kraji, přitom v 10 krajích byla produkce na hektar zemědělské půdy nejnižší za posledních 5 let. Došlo ke kombinaci nižší rostlinné produkce vlivem podprůměrné sklizně za současného poklesu živočišné produkce, hlavně mléka a masa. O více než pětinu poklesla meziročně zemědělská produkce (v přepočtu na ha) v Karlovarském a Ústeckém kraji, nejmenší pokles (15,1 %) zaznamenal Pardubický kraj. Nejnižší produkce na hektar obhospodařované půdy zůstává dlouhodobě v Karlovarském a Libereckém kraji.

Nejrychlejší oživení průmyslu ve Středočeském, Pardubickém a Moravskoslezském kraji.

Oživení průmyslu v roce 2010 ve většině krajů ČR lze doložit růstem tržeb za prodej průmyslových výrobků. Výjimku tvořilo Hlavní město Praha, Olomoucký a Jihočeský kraj. V Jižních Čechách a na Olomoucku klesaly tržby pomaleji než v roce 2009. Zatímco v Praze byl první meziroční pokles tržeb v průmyslu zaznamenán až v roce 2010, ve všech ostatních krajích klesaly tržby již v roce 2009. Nad úroveň roku 2008 se dostaly v roce 2010 tržby pouze v průmyslových podnicích Středočeského, Pardubického, Moravskoslezského kraje a Hlavního města Prahy, tedy zejména v krajích s vysokým podílem výroby dopravních prostředků a elektroniky a zároveň s vysokým podílem vývozu. Meziroční zvýšení vývozu (zboží nejen průmyslového) v Pardubickém kraji o třetinu a ve Středočeském kraji o sedminu vedlo k tomu, že byl Plzeňský kraj odsunut až na 3. místo v objemu vývozu na 1 obyvatele kraje.

Na území Středočeského kraje v roce 2010 poklesl objem stavebních prací o více než čtvrtinu.

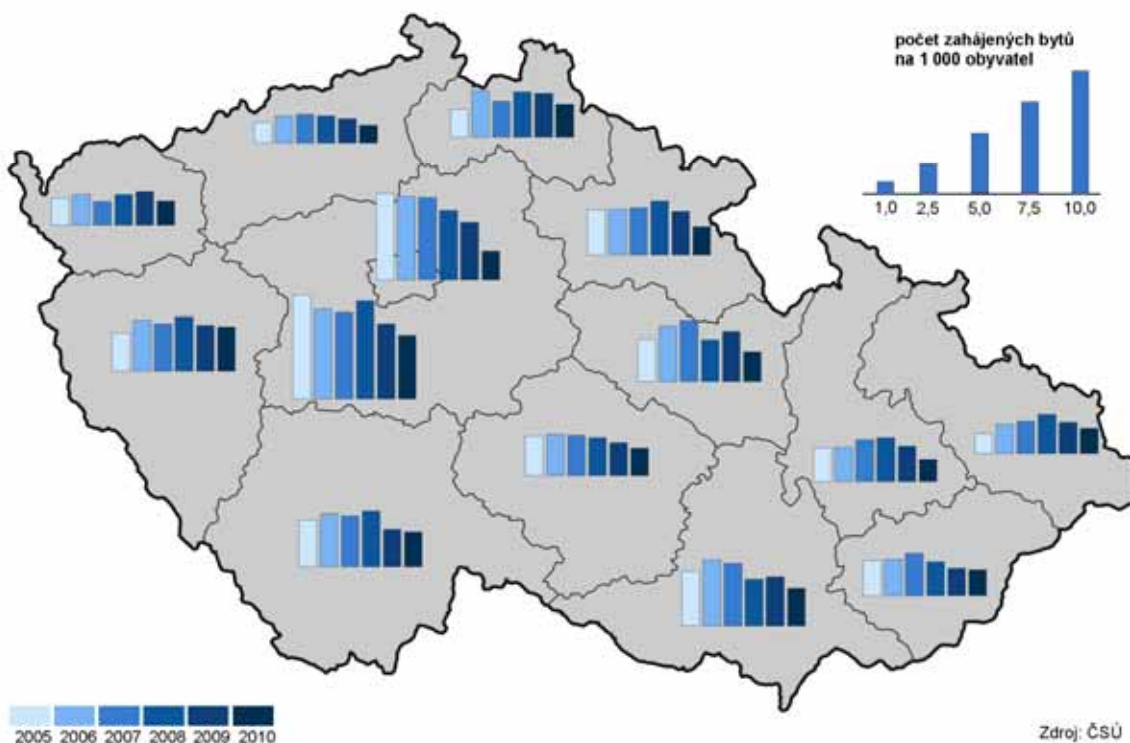
Stavební aktivita poklesla v roce 2010 na území všech krajů, přitom v roce 2009 se snížil objem stavebních prací v 10 krajích. Největší meziroční pokles byl v roce 2010 zaznamenán ve Středočeském kraji. Dlouhodobě je nízký objem stavebních prací lokalizován do Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje. Do roku 2009 se k nim řadil i Zlínský kraj, avšak vysoká rozestavěnost vedla k tomu, že se zde objem stavebních prací snižoval pomaleji než v ostatních krajích (pokles o méně než 1 % při celostátním poklesu

o 12,2 %). Objem stavebních prací na obyvatele se tento kraj posunul v mezikrajském srovnání z předposledního na 8. místo. Pokles intenzity výstavby se nevyhnul ani Hlavnímu městu Praze. Jestliže v roce 2005 zde činil objem stavebních prací na obyvatele 216 % republikového průměru, v roce 2010 to bylo „jen“ 180 %. Naproti tomu na obyvatele Vysočiny byly „prostavěny“ jen dvě třetiny průměru ČR.

Intenzita zahajování výstavby bytů poklesla v roce 2010 v Hl. m. Praze pod republikový průměr.

Bytová výstavba, zejména zahajování výstavby nových bytů, je velmi těsně spojena s hospodářským vývojem, a to především v ekonomických centrech a jejich zázemí. Zatímco výstavba největšího počtu nových bytů v ČR v uplynulých 20 letech začala v roce 2007 (v přepočtu na 1 000 obyvatel již o rok dříve), v Praze a Středočeském kraji vrcholilo zahajování výstavby bytů již v roce 2005. Naproti tomu v 5 krajích bylo nejvíce bytů zahájeno v roce 2008 a v Karlovarském kraji dokonce až v roce 2009. Jde však o kraj, kde je intenzita bytové výstavby dlouhodobě jedna z nejnižších (po Ústeckém kraji).

Zahájená bytová výstavba v krajích ČR v letech 2005 až 2010

Více ubytovaných cizinců v Praze vedlo v roce 2010 k růstu počtu hostů v celé ČR.

Oživení hospodářství se v roce 2010 projevilo i v oblasti cestovního ruchu. Po dvouletém úbytku počtu hostů hromadných ubytovacích zařízení se jejich počet v uplynulém roce meziročně zvýšil o 1,9 %, což pokrylo předchozí pokles počtu hostů pouze z jedné čtvrtiny. Rozhodující vliv na růst počtu hostů mělo zvýšení počtu ubytovaných cizinců v hlavním městě. Praha si tak upevnila dominantní postavení; v roce 2010 zde nocovalo 39 % všech hostů hromadných ubytovacích zařízení v ČR, přitom u cizinců byl tento podíl dokonce 65 %. Naproti tomu se od roku 2005 snižuje počet hostů ve Středočeském kraji a od roku 2007 v Jihočeském, Ústeckém, Libereckém a Královéhradeckém kraji.

Dopad snížení produkce na životní prostředí, především na snižování emisí.

Pozitivní vývoj v letech 2008 a 2009 v oblasti emisí souvisí s poklesem průmyslové výroby včetně výroby elektřiny z hnědého uhlí. Na pokles produkce oxidů dusíku mimo to působilo i snižování intenzity dopravy. Zatímco ke snížení měrných emisí oxidů dusíku (NO_x) došlo v roce 2009 ve všech krajích, měrné emise oxidu siřičitého (SO₂) vzrostly v témže roce ve čtyřech krajích, v absolutním vyjádření zejména v Ústeckém a Plzeňském kraji. Tím se zhoršila pozice Plzeňského kraje při mezikrajském srovnání (ve prospěch Královéhradeckého kraje). Jiné změny postavení krajů v období recese nenastaly. Nejpříznivější situace z hlediska emisí SO₂ zůstává na Vysočině a v Jihomoravském kraji, emisí NO_x v Jihočeském a Libereckém kraji. Naproti

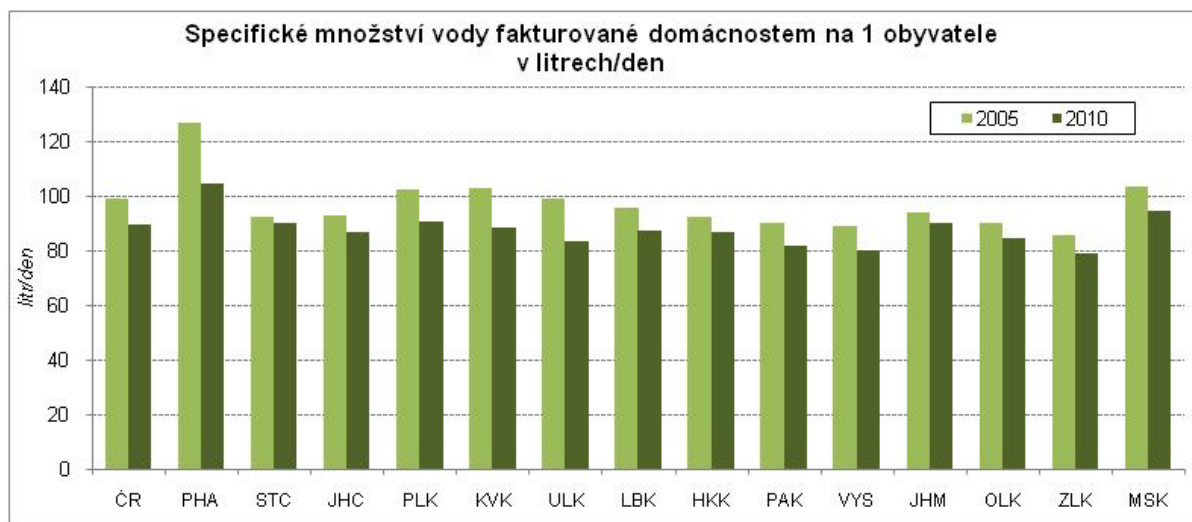
tomu nejkritičtější situace z hlediska emisí SO₂ trvá v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, z hlediska emisí NO_x pak v Hlavním městě Praze a v Ústeckém kraji.

Karlovarský a Jihočeský kraj produkují nejméně komunálního odpadu na 1 obyvatele.

Na rozdíl od snížení produkce podnikového odpadu v roce 2009 v souvislosti s poklesem průmyslové a stavební výroby se v letech 2008 a 2009 produkce komunálního odpadu zvyšovala. V šesti krajích tento růst probíhal po oba roky. Relativně největšími producenty komunálního odpadu (v přepočtu na obyvatele) jsou Středočeský kraj a Vysočina, tedy území s rozdrobenou sídelní strukturou a nižším podílem městského obyvatelstva. Nejnižší objem komunálního odpadu na obyvatele byl v roce 2009 zjištěn v Královéhradeckém kraji, tedy kraji s dlouhodobě nejvyšším podílem odděleně sbíraných složek komunálního odpadu. Naproti tomu Karlovarský, Ústecký a Středočeský kraj mají podíl separovaného odpadu dlouhodobě podprůměrný, od roku 2007 se k nim přidal i Jihomoravský kraj. Na celkovém snížení podílu odděleně sbíraných složek komunálního odpadu se v roce 2009 podílely především Pardubický a Liberecký kraj.

Zvyšování cen vodného přispívá k poklesu spotřeby vody v domácnostech.

Obdobně jako se od roku 2008 snižuje celkové množství fakturované vody dodané z vodovodů pro veřejnou potřebu, klesá i spotřeba vody v domácnostech. Ekonomické tlaky (růst ceny vodného a stočného) vedly k tomu, že byl meziroční pokles specifického množství vody fakturované domácnostem v roce 2010 zaznamenán ve všech krajích s výjimkou Středočeského. V tomto kraji klesala v posledních pěti letech spotřeba vody nejméně. Tento jev může být mimo jiné i projevem suburbanizace. Zatímco ještě v roce 2006 byla ve Středočeském kraji spotřeba vody na obyvatele 9 % pod republikovým průměrem, v roce 2010 byla zde již spotřeba nadprůměrná. I při výrazném snížení specifického množství vody fakturované domácnostem v Hlavním městě Praze (o 8,5 % v roce 2010) má metropole mezi kraji nejvyšší spotřebu vody v domácnostech, průměr ČR na obyvatele je zde překročen o 17 %. Naproti tomu nejnižší spotřebu vody mají domácnosti ve Zlínském kraji a na Vysočině.

Investice na ochranu životního prostředí od roku 2007 směřují zejména do Plzeňského kraje.

Celkové výdaje na ochranu životního prostředí se v roce 2009 zvýšily jen nepatrně, přitom rychlejší růst investičních výdajů byl na úkor poklesu neinvestičních nákladů. Více prostředků bylo vynaloženo na budování čistíren odpadních vod, postupně se snižuje objem prostředků vynakládaných na ochranu ovzduší. V přepočtu na obyvatele se nejvíce v letech 2007 – 2009 investovalo do životního prostředí v Plzeňském kraji; v roce 2009 též v Libereckém a Jihočeském kraji. Tyto tři kraje přitom měly v roce 2005 mezi kraji nejnižší objem investovaných prostředků do životního prostředí. Za území s dlouhodobě nižším objemem investic do životního prostředí lze považovat Olomoucký kraj, kde se v přepočtu na obyvatele v roce 2009 investovalo necelých 45 % republikového průměru.

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Píseňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel (%)															
2005	-0,6	-0,6	-0,6	-0,4	-0,7	0,1	-0,3	0,1	-0,6	-0,5	-0,5	-0,8	-0,5	-1,0	-0,7
2006	0,1	0,2	0,6	0,3	-0,2	0,7	0,3	0,8	-0,4	0,2	0,7	-0,1	0,2	-0,5	-0,2
2007	1,0	0,8	1,7	1,1	0,8	1,7	1,2	1,7	1,0	1,1	1,0	0,5	0,7	0,3	0,6
2008	1,4	1,7	2,5	1,3	1,1	1,7	1,5	2,1	1,3	1,3	1,5	1,7	1,1	0,4	0,3
2009	1,0	1,7	2,0	0,9	1,0	0,9	0,9	2,0	0,6	1,2	0,7	1,4	0,7	-0,1	-0,0
2010	1,0	2,0	2,2	0,8	0,7	0,7	0,4	2,0	0,8	0,8	0,5	1,3	0,3	0,1	-0,2
Přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2005	3,5	10,0	12,8	3,7	4,2	-1,1	1,5	3,3	2,5	2,0	1,8	0,9	0,1	0,1	-1,3
2006	3,4	5,3	14,1	3,2	5,7	0,3	-0,2	3,3	2,7	3,2	1,1	2,1	0,9	0,0	-1,0
2007	8,1	19,2	20,6	4,1	10,9	7,6	8,4	5,6	3,7	6,0	3,0	6,5	2,2	1,3	-0,1
2008	6,9	15,5	21,3	3,6	14,0	1,3	4,2	5,6	2,9	6,1	1,9	4,1	-0,5	0,6	-0,1
2009	2,7	11,0	11,6	1,2	2,9	-3,4	-0,5	1,8	-0,8	1,0	-1,5	2,6	-0,8	-0,6	-2,3
2010	1,5	4,5	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-0,6	0,1	-0,1	0,8	-1,3	1,3	-0,8	-1,2	-3,2
Živě narození mimo manželství (%)															
2005	31,7	28,0	29,0	29,4	32,4	49,4	48,0	37,9	30,4	27,8	22,7	26,4	31,2	21,5	36,5
2006	33,3	30,0	29,7	33,0	34,0	51,1	48,3	38,1	31,8	30,0	24,9	27,8	33,4	23,5	38,1
2007	34,5	30,8	31,3	33,1	35,1	51,0	49,6	40,2	35,0	30,0	25,2	28,8	34,5	25,8	39,4
2008	36,3	32,6	33,2	35,6	37,3	53,9	50,2	40,3	35,9	32,6	29,0	30,6	36,7	27,9	41,7
2009	38,8	33,7	34,5	38,0	40,9	55,1	53,6	44,6	38,8	35,7	32,1	33,8	39,5	30,5	44,2
2010	40,3	35,3	36,9	40,4	41,7	58,5	54,4	45,5	40,8	38,1	33,7	35,8	39,9	31,9	44,2
Index stáří (65 a více let / 0-14 let) (%)															
2005	97,0	126,9	94,5	94,5	102,9	84,9	80,2	85,8	100,3	95,1	93,6	102,4	96,5	99,4	88,6
2006	100,2	128,8	95,5	97,7	105,5	88,4	83,0	89,0	103,7	98,1	97,4	106,1	100,3	103,7	93,5
2007	102,4	129,4	95,3	100,2	107,3	90,9	85,0	91,2	106,1	100,6	100,6	108,9	103,5	107,2	97,2
2008	105,1	130,0	95,6	103,2	110,1	93,7	87,6	94,1	109,6	103,7	104,5	112,3	107,1	110,8	101,2
2009	107,0	129,5	95,4	105,5	112,3	96,3	90,0	96,0	111,7	106,2	107,5	114,2	109,4	113,6	104,3
2010	107,8	127,6	94,8	106,8	113,4	98,1	91,2	97,1	113,4	107,1	109,6	114,8	110,3	115,7	105,8
Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté průměry															
2005	72,7	74,7	72,4	73,1	72,9	71,9	70,8	72,7	73,7	73,2	73,6	73,0	73,0	72,0	71,3
2006	73,2	75,2	73,0	73,7	73,4	72,3	71,2	73,0	74,4	73,4	73,9	73,2	73,2	72,6	71,9
2007	73,6	75,6	73,4	74,2	74,0	72,6	71,4	73,1	74,8	73,8	74,4	73,5	73,3	73,3	72,3
2008	73,8	75,9	73,8	74,3	74,4	72,8	71,7	73,3	75,0	74,2	74,5	74,1	73,5	73,4	72,3
2009	74,1	76,2	74,0	74,5	74,5	72,7	72,0	73,9	75,1	74,7	74,8	74,5	73,9	73,4	72,4
2010	74,3	76,3	74,3	74,8	74,9	72,7	72,3	74,4	75,2	74,8	75,1	74,7	74,0	73,5	72,6
Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté průměry															
2005	79,1	80,0	78,6	79,3	78,9	78,1	77,3	78,9	79,9	79,5	79,5	79,7	79,5	79,7	78,5
2006	79,4	80,4	79,0	79,5	79,1	78,4	77,5	79,5	80,1	79,7	80,0	79,9	79,7	79,7	78,8
2007	79,8	80,7	79,6	79,9	79,6	78,8	78,1	79,4	80,0	79,5	81,1	80,3	79,9	80,2	79,3
2008	80,0	80,8	79,8	80,0	80,2	79,0	78,5	79,8	80,4	80,0	81,1	80,6	79,9	80,4	79,4
2009	80,1	80,8	79,9	80,1	80,2	79,1	78,5	80,1	80,6	80,5	81,0	80,8	80,0	80,5	79,4
2010	80,4	81,2	80,2	80,4	80,1	79,3	78,6	80,1	80,8	80,5	81,1	81,1	80,3	80,9	79,7
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2005	2,7	7,6	3,0	1,7	2,4	4,7	2,7	2,7	2,1	1,3	1,2	2,1	1,2	1,0	1,5
2006	3,1	8,7	3,6	2,0	2,8	5,3	3,2	3,1	2,4	1,5	1,4	2,5	1,3	1,1	1,6
2007	3,8	10,6	4,2	2,4	3,7	6,3	4,0	3,5	2,8	2,1	1,7	2,9	1,6	1,3	1,8
2008	4,2	11,5	4,9	2,6	4,9	6,6	4,2	4,0	3,0	2,4	1,9	3,1	1,5	1,4	2,0
2009	4,1	11,9	4,7	2,4	4,8	6,4	3,8	3,9	2,7	2,3	1,7	3,2	1,5	1,4	1,9
2010 ¹⁾	4,0	11,8	4,6	2,4	4,4	6,4	3,7	3,8	2,7	2,3	1,6	3,1	1,5	1,4	1,8

¹⁾ předběžné údaje

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti osob ve věku 20-64 let (%)															
2005	70,7	76,9	72,8	73,4	74,6	71,2	65,6	71,0	72,2	71,8	71,0	69,8	67,9	68,2	65,1
2006	71,2	77,2	73,5	73,4	73,8	70,6	66,2	69,6	73,3	72,3	72,7	69,2	69,6	71,0	65,4
2007	72,0	76,9	74,0	74,7	73,8	71,9	66,4	69,4	73,7	72,8	74,1	71,0	70,3	72,7	67,2
2008	72,4	76,6	74,6	75,0	74,8	71,4	67,2	68,8	73,1	73,3	73,7	71,0	70,1	73,3	69,1
2009	70,9	76,5	73,4	73,3	72,1	69,3	65,9	67,5	69,9	71,1	71,4	69,9	70,0	70,0	67,8
2010	70,4	76,0	72,8	71,7	72,1	70,4	65,6	69,2	70,5	70,2	71,0	70,3	66,8	68,6	66,7
Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. (%) (MPSV)															
2005	8,9	3,2	6,3	6,7	6,4	10,3	15,4	7,7	7,3	8,3	8,2	10,2	10,6	9,3	14,2
2006	7,7	2,7	5,3	5,7	5,6	9,2	13,8	7,0	6,3	6,9	7,1	8,8	9,0	7,8	12,6
2007	6,0	2,2	4,2	4,5	4,4	7,3	11,0	6,1	4,7	5,4	5,6	6,9	6,7	6,0	9,6
2008	6,0	2,1	4,5	4,8	5,0	7,6	10,3	7,0	4,8	6,0	6,3	6,8	6,9	6,1	8,5
2009	9,2	3,7	7,0	7,8	8,2	11,1	13,6	11,2	8,0	9,6	10,3	10,6	12,2	10,8	12,1
2010	9,6	4,1	7,7	8,5	8,2	11,4	13,9	10,5	8,4	9,9	10,7	10,9	12,5	10,7	12,4
Dlouhodobá nezaměstnanost k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2005	3,9	0,9	2,3	2,0	2,3	4,6	8,3	3,1	2,6	3,1	3,3	4,6	4,7	4,0	7,8
2006	3,4	0,7	1,9	1,9	2,1	4,2	7,4	2,7	2,2	2,5	2,9	3,9	3,8	3,4	6,8
2007	2,5	0,5	1,4	1,3	1,5	3,2	5,7	2,2	1,4	1,9	2,1	2,8	2,7	2,5	5,1
2008	1,8	0,4	1,0	1,0	1,2	2,5	4,1	1,8	0,8	1,5	1,7	2,2	2,0	1,9	3,6
2009	2,2	0,4	1,3	1,3	1,6	3,1	4,5	2,6	1,2	2,0	2,3	2,6	2,5	2,5	3,8
2010	3,1	0,9	2,1	2,1	2,4	4,2	5,5	3,6	1,9	2,9	3,4	3,6	4,3	3,8	4,9
Cistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2005	143,8	194,3	152,8	139,1	144,3	129,0	126,8	135,0	140,1	136,6	134,9	140,4	130,3	134,4	130,9
2006	155,2	212,8	165,9	151,5	153,7	138,2	137,9	144,7	150,5	146,1	146,5	147,9	141,9	149,0	138,3
2007	169,2	229,3	181,1	163,1	168,8	149,5	146,9	156,3	163,2	159,4	160,9	165,2	155,1	161,9	152,1
2008	181,6	238,1	189,1	178,5	180,2	160,8	160,6	166,5	174,9	173,7	172,9	179,7	166,6	172,3	168,8
2009	179,9	232,3	187,4	178,2	179,7	162,3	163,3	167,5	173,0	171,7	169,9	176,3	166,2	168,4	167,6
2010
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2005	18 589	23 188	18 956	17 284	18 500	16 541	17 749	17 535	17 287	16 880	16 960	17 557	17 088	17 423	18 077
2006	19 512	24 941	20 086	17 950	19 555	18 025	18 947	18 622	17 912	17 620	17 971	18 628	18 518	17 909	18 933
2007	20 908	26 090	21 891	19 312	20 921	19 380	20 211	20 521	19 327	18 927	19 737	19 969	19 992	19 238	20 365
2008	22 217	27 900	23 133	20 259	22 154	20 103	21 156	21 730	20 637	20 486	20 961	21 287	21 345	20 280	21 564
2009	22 229	28 386	23 158	19 984	22 191	19 875	21 487	21 855	20 670	20 828	20 435	21 621	21 296	20 017	21 144
2010	22 608	28 392	23 386	20 479	22 634	20 110	21 860	22 289	21 174	20 721	21 059	22 139	21 423	20 666	21 883
Podíl zaměstnaných cizinců na pracovní síle k 31. 12. (%) (MPSV)															
2005	4,0	10,4	5,0	2,6	5,1	5,0	2,2	3,9	3,0	2,8	2,2	3,3	1,4	1,9	2,2
2006	4,6	11,2	5,8	2,9	5,7	5,0	2,5	4,6	3,5	3,7	2,5	4,1	1,5	2,0	2,4
2007	5,6	13,0	6,9	3,7	8,3	5,8	3,1	5,4	4,6	6,2	3,1	4,6	1,9	2,3	2,6
2008	6,4	15,2	8,1	3,9	9,0	6,7	3,7	5,5	5,0	6,8	3,4	5,9	2,0	2,6	2,9
2009	5,6	13,6	7,2	3,1	7,1	5,8	3,3	5,0	4,2	4,2	2,2	5,4	1,7	2,2	2,7
2010	5,4	12,7	6,2	3,1	6,8	5,7	3,3	4,9	4,1	4,3	2,2	5,5	1,7	2,4	2,8
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (%)²⁾ (ČSSZ)															
2005	18,7	11,7	16,9	18,2	22,8	19,9	20,8	16,2	18,0	21,8	24,5	17,7	18,8	19,5	21,9
2006	19,7	12,0	17,8	19,4	23,9	21,0	22,3	17,2	19,1	23,0	25,9	18,8	20,1	20,5	23,0
2007	20,7	12,2	18,5	20,7	25,0	22,2	23,7	18,2	20,1	24,4	27,3	19,7	21,5	21,5	24,3
2008	21,6	12,4	19,2	21,8	25,9	23,3	25,0	19,3	21,2	25,5	28,5	20,4	22,9	22,3	25,6
2009	23,1	12,8	20,1	23,7	27,4	25,0	26,7	21,0	23,0	27,4	30,2	21,8	24,9	23,9	27,4
2010 ³⁾	24,3	12,9	21,1	25,0	28,5	26,0	27,8	22,5	24,5	29,0	31,8	22,9	26,6	25,5	28,9

¹⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

²⁾ stav v prosinci daného roku; uvedené údaje jsou za tzv. "sólo" důchody - bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

³⁾ výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Píseňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2005	291,6	609,0	268,4	262,6	275,2	219,6	236,8	244,4	255,5	240,2	247,1	265,3	221,0	235,3	246,8
2006	313,9	659,8	296,6	281,7	296,5	225,3	255,1	255,1	266,3	263,4	264,4	287,5	232,6	255,7	261,3
2007	342,5	736,0	321,0	294,2	315,1	243,8	271,4	264,0	291,4	286,6	288,1	314,8	254,1	279,9	288,6
2008	353,7	756,9	326,0	298,1	300,6	243,9	283,9	257,6	295,8	294,2	277,9	344,1	266,3	299,6	305,5
2009	345,6	761,6	317,2	298,1	299,8	233,6	275,7	240,1	291,2	286,5	270,7	330,1	260,5	287,0	281,6
2010
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2005	72,5	173,8	76,8	74,4	57,8	57,8	48,5	56,7	46,5	45,0	59,9	80,4	46,7	45,2	50,1
2006	77,6	204,0	74,9	60,5	97,9	50,1	53,8	49,8	44,7	42,1	50,9	76,1	46,7	51,9	60,8
2007	86,2	250,2	71,1	59,7	84,5	50,2	73,3	53,3	48,1	53,8	64,9	84,1	50,2	53,2	61,3
2008	84,7	251,5	62,7	58,1	63,5	56,5	65,4	63,7	45,9	57,9	48,0	85,2	49,5	49,6	70,3
2009	77,6	209,5	63,2	55,5	77,7	50,4	65,4	49,2	49,4	46,8	49,1	76,6	66,9	44,5	55,6
2010
Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované půdy (tis. Kč)															
2005	28,5	30,1	27,1	23,7	13,1	24,7	18,6	32,3	31,5	29,5	34,2	31,8	28,8	28,4	
2006	28,7	30,4	25,7	24,6	14,0	26,8	19,5	32,6	31,1	31,2	34,9	29,8	27,3	26,9	
2007	33,4	36,9	29,8	29,2	15,3	29,0	22,5	37,3	36,0	37,7	40,1	34,5	32,1	30,2	
2008	33,5	37,4	29,7	29,7	16,8	30,9	22,5	36,9	36,6	36,1	40,5	33,3	33,2	29,8	
2009	27,6	30,9	24,2	25,0	13,4	24,1	18,6	31,1	31,1	29,0	33,1	26,7	27,0	25,0	
2010	
Vývoj tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (předchozí rok = 100)															
2005	108,9	111,0	115,7	92,7	108,5	103,2	113,5	117,2	107,3	97,6	104,3	112,0	97,4	110,1	108,2
2006	112,5	113,6	110,3	108,1	124,7	105,5	111,1	114,0	101,5	118,4	122,5	109,1	115,0	114,3	109,5
2007	110,5	109,6	110,1	114,8	108,1	101,5	109,0	107,8	106,2	115,9	111,2	129,0	115,1	112,9	102,7
2008	101,0	106,3	92,3	112,5	104,6	102,6	110,4	92,5	93,3	95,2	94,2	99,6	99,2	100,5	108,8
2009	87,1	107,7	92,7	84,0	83,5	84,0	78,7	88,6	81,3	89,0	76,0	82,5	76,9	89,9	81,0
2010	110,6	94,6	111,1	98,5	111,5	105,7	118,8	109,2	115,9	121,0	112,8	105,1	98,2	105,1	126,8
Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2005	26,8	57,9	22,0	25,9	29,2	32,3	25,9	19,8	19,7	23,4	17,9	24,5	21,2	17,3	20,9
2006	29,0	57,6	24,6	27,3	32,8	28,0	27,1	19,5	24,4	23,6	24,1	29,7	25,1	20,1	21,6
2007	31,2	63,1	27,3	33,7	32,3	31,7	31,5	19,2	24,0	18,9	24,9	27,5	29,9	20,2	26,7
2008	32,0	64,6	26,6	34,4	30,1	31,3	27,8	22,7	21,3	25,8	24,6	32,5	24,2	22,1	29,5
2009	29,3	53,5	27,0	31,0	25,1	37,7	31,3	20,5	22,9	21,6	22,0	28,8	21,1	20,9	25,7
2010	25,7	46,2	19,6	27,3	23,1	36,2	27,4	19,6	17,6	17,9	17,2	26,5	19,9	20,7	24,9
Zahájené byty na 1 000 obyvatel															
2005	3,9	6,9	8,3	3,8	3,1	2,2	1,7	2,2	3,6	3,4	3,2	4,3	2,8	2,8	1,6
2006	4,3	6,7	7,2	4,3	4,1	2,5	2,2	3,7	3,7	4,5	3,4	5,2	2,8	2,9	2,3
2007	4,2	6,6	6,9	4,1	3,8	1,9	2,3	2,9	3,8	4,9	3,3	4,9	3,4	3,4	2,6
2008	4,2	5,6	7,8	4,5	4,3	2,5	2,2	3,7	4,3	3,4	3,1	3,7	3,6	2,7	3,1
2009	3,6	4,6	6,1	3,0	3,6	2,7	2,0	3,5	3,5	4,0	2,7	3,8	2,9	2,2	2,5
2010	2,7	2,3	5,1	2,8	3,6	2,0	1,5	2,6	2,3	2,4	2,2	3,0	1,8	2,1	2,0
Vývoj počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních (předchozí rok = 100)															
2005	101,2	106,3	90,5	95,8	90,7	104,6	109,0	101,8	101,8	97,4	99,3	103,3	99,0	93,6	99,8
2006	102,9	100,8	99,6	107,6	104,0	113,6	101,9	104,5	101,0	107,2	104,8	101,2	103,8	104,0	102,2
2007	101,9	108,3	93,0	88,9	105,4	101,4	95,9	88,4	92,6	110,0	102,7	110,2	101,0	104,7	105,5
2008	99,0	102,3	93,2	95,6	94,8	100,1	97,4	99,2	99,3	93,0	94,5	100,6	98,1	93,4	99,6
2009	93,4	94,8	97,0	98,0	98,3	98,0	91,7	92,8	89,7	88,9	90,7	87,8	88,4	90,1	91,5
2010	101,9	109,1	97,8	97,4	101,1	100,7	86,2	96,9	99,3	98,8	93,7	100,1	100,1	103,2	90,0

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - vývoj životního prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1-4 (t/km²)															
2005	2,8	4,9	2,3	1,1	1,5	5,0	13,5	1,2	1,7	3,5	0,5	0,6	1,4	1,8	5,5
2006	2,7	4,6	2,1	1,0	1,5	5,1	13,4	1,1	1,7	3,1	0,4	0,6	1,1	1,8	5,5
2007	2,7	3,0	2,1	1,0	1,4	6,4	14,3	0,9	1,6	3,1	0,4	0,6	1,0	1,6	5,6
2008	2,2	3,6	2,1	1,0	1,2	3,0	11,2	1,0	1,5	2,9	0,4	0,6	0,8	1,4	4,3
2009	2,2	3,4	2,0	1,0	1,4	2,8	11,7	0,9	1,2	2,6	0,4	0,5	0,9	1,4	4,1
2010
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1-4 (t/km²)															
2005	3,7	22,9	3,9	1,5	2,0	3,1	13,1	1,8	2,1	4,1	2,3	2,8	2,4	2,3	6,3
2006	3,6	19,2	3,7	1,4	1,9	3,6	13,2	1,6	2,0	4,1	2,1	2,7	2,3	2,1	5,9
2007	3,6	18,1	3,8	1,4	1,9	3,7	13,1	1,6	2,0	4,6	2,1	2,7	2,3	2,1	6,0
2008	3,4	17,3	3,6	1,4	1,8	3,6	11,9	1,5	1,9	3,9	2,0	2,7	2,2	2,1	5,3
2009	3,2	16,3	3,4	1,3	1,6	3,3	11,8	1,4	1,8	3,6	2,0	2,6	2,1	2,0	5,0
2010
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2005	289	271	349	281	285	290	316	276	282	270	265	263	275	271	298
2006	296	280	343	289	306	302	319	277	279	291	305	283	283	288	287
2007	293	288	349	281	313	320	300	286	279	283	276	275	289	287	272
2008	305	299	357	276	283	305	343	315	281	288	294	281	316	283	302
2009	315	302	364	283	311	311	335	284	280	283	340	297	333	318	325
2010
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2005	10,2	11,5	6,1	9,2	16,2	5,9	10,1	14,5	18,1	10,3	12,1	10,0	10,1	12,4	6,1
2006	10,8	12,5	8,1	9,1	14,4	7,2	8,6	12,0	17,1	12,2	13,3	9,6	10,8	11,8	9,4
2007	12,8	14,1	9,5	10,5	18,2	11,9	8,9	13,9	19,1	17,0	14,7	8,9	14,8	14,2	12,8
2008	14,3	15,0	11,1	12,1	14,3	9,6	13,1	19,6	21,4	20,0	15,0	10,8	16,0	14,0	15,3
2009	13,9	15,8	11,4	16,3	16,9	11,8	10,3	13,4	19,2	14,4	16,3	11,3	12,5	16,6	14,2
2010
Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) z celkového nakládání s odpady (%)															
2005	11,9	6,1	7,3	14,9	21,1	2,9	3,9	1,7	10,9	18,2	8,6	20,7	5,4	12,4	28,5
2006	17,6	10,2	14,2	24,8	18,9	8,3	6,4	7,5	5,2	30,3	9,6	35,3	24,6	18,7	21,5
2007	19,3	10,5	9,2	16,2	30,0	1,9	23,7	12,1	14,0	12,5	11,8	29,9	25,0	9,3	32,0
2008	18,6	17,2	8,6	22,1	27,5	11,8	9,4	7,4	14,2	10,2	8,2	24,2	11,6	17,5	30,0
2009	19,0	15,0	9,8	29,1	19,1	4,4	10,0	3,7	12,1	17,5	7,6	22,8	16,6	16,0	40,1
2010
Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)															
2005	98,9	126,8	92,0	92,8	102,3	102,9	98,7	95,3	92,2	90,1	89,0	94,0	89,9	85,6	103,5
2006	97,5	130,0	89,1	89,5	96,8	100,5	98,3	95,5	92,3	87,4	84,1	93,2	87,7	83,7	101,9
2007	98,5	128,7	92,5	92,0	99,8	97,6	97,3	98,3	91,2	90,1	84,6	97,2	87,8	83,8	101,8
2008	94,2	122,0	90,2	88,1	96,1	95,6	87,5	89,3	88,0	84,9	83,4	93,2	86,5	81,6	98,1
2009	92,5	114,1	88,5	86,8	93,1	90,7	85,0	89,9	87,7	84,3	82,4	94,1	87,2	79,6	98,3
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2005	1 783	1 525	2 772	1 018	1 265	2 096	1 858	1 070	1 602	2 202	1 911	2 230	1 494	1 321	1 667
2006	2 189	2 478	4 619	1 033	1 842	1 740	2 270	917	1 771	2 866	2 510	1 852	1 180	1 355	1 866
2007	1 928	1 470	2 782	1 229	3 425	1 311	2 760	1 692	1 514	1 329	2 014	1 200	1 526	1 728	2 275
2008	1 949	1 396	2 802	1 418	3 330	2 025	1 845	2 249	2 395	1 629	1 661	2 090	1 102	1 279	1 925
2009	2 239	1 371	1 999	2 994	5 453	1 132	1 814	3 826	1 891	2 101	1 152	2 860	1 002	2 348	2 160
2010

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj - demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Obyvatelstvo k 31. 12.	osoby	548 368	549 643	552 212	554 520	554 402	554 803
v tom: muži		267 522	268 588	270 333	271 803	271 733	271 934
ženy		280 846	281 055	281 879	282 717	282 669	282 869
Podíl cizinců (bez azylantů) z počtu obyvatel k 31.12.	%	2,1	2,4	2,8	3,0	2,7	2,7
Sňatky	počet	2 706	2 738	2 964	2 738	2 421	2 484
Rozvody	počet	1 716	1 692	1 736	1 515	1 597	1 640
Rozvody na 100 sňatků	počet	63	62	59	55	66	66
Živě narození	osoby	5 405	5 491	6 122	6 254	6 261	6 021
z toho mimo manželství	%	30,4	31,8	35,0	35,9	38,8	40,8
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,3	1,3	1,5	1,5	1,6	1,5
Potraty	počet	2 277	2 213	2 250	2 228	2 256	2 179
z toho umělá přerušeni těhotenství		1 569	1 486	1 546	1 358	1 401	1 305
Potraty na 100 narozených	počet	42	40	37	36	36	36
Zemřelí celkem	osoby	5 708	5 691	5 586	5 526	5 911	5 553
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		3 018	2 906	2 937	2 843	3 145	2 811
novotvary		1 410	1 461	1 445	1 509	1 492	1 523
Přirozený přírůstek	osoby	-303	-200	536	728	350	468
Přistěhovalí celkem	osoby	6 100	6 787	8 208	6 595	5 086	5 051
z toho z ciziny		2 455	3 155	4 275	2 472	1 051	764
Vystěhovalí celkem	osoby	4 725	5 312	6 175	5 015	5 554	5 118
z toho do ciziny		872	994	756	112	1 161	924
Přírůstek stěhováním celkem	osoby	1 375	1 475	2 033	1 580	-468	-67
z toho s cizinou		1 583	2 161	3 519	2 360	-110	-160
Celkový přírůstek	osoby	1 072	1 275	2 569	2 308	-118	401
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	9,9	10,0	11,1	11,3	11,3	10,9
zemřelí	‰	10,4	10,4	10,1	10,0	10,7	10,0
přirozený přírůstek	‰	-0,6	-0,4	1,0	1,3	0,6	0,8
přistěhovalí	‰	11,1	12,4	14,9	11,9	9,2	9,1
vystěhovalí	‰	8,6	9,7	11,2	9,1	10,0	9,2
přírůstek stěhováním	‰	2,5	2,7	3,7	2,9	-0,8	-0,1
celkový přírůstek	‰	2,0	2,3	4,7	4,2	-0,2	0,7
Mrtvorozenost	‰	4,1	2,0	2,6	2,2	3,7	2,5
Kojenecká úmrtnost	‰	2,2	3,1	2,9	1,9	1,4	2,7
Novorozenecká úmrtnost	‰	1,7	2,5	2,1	1,4	0,6	1,5
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku:							
0-14 let	osoby	81 394	79 829	79 367	79 228	79 811	80 624
%	%	14,8	14,5	14,4	14,3	14,4	14,5
15-64 let	osoby	385 321	386 995	388 608	388 434	385 465	382 757
%	%	70,3	70,4	70,4	70,0	69,5	69,0
65 a více let	osoby	81 653	82 819	84 237	86 858	89 126	91 422
%	%	14,9	15,1	15,3	15,7	16,1	16,5
Průměrný věk k 31. 12.	roky	40,3	40,6	40,7	40,9	41,1	41,3
v tom: muži		38,7	38,9	39,1	39,3	39,5	39,7
ženy		41,9	42,1	42,3	42,4	42,6	42,8
Index stáří (65 a více let / 0-14 let)	%	100,3	103,7	106,1	109,6	111,7	113,4
Index ekonomického zatížení (0-14 let + 65 a více let / 15-64 let)	%	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Naděje dožití při narození (dvouleté průměry)							
muži	roky	73,7	74,4	74,8	75,0	75,1	75,2
ženy	roky	79,9	80,1	80,0	80,4	80,6	80,8
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté průměry)							
muži	roky	14,7	15,0	15,4	15,5	15,5	15,5
ženy	roky	18,1	18,1	18,1	18,4	18,5	18,8

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15-49 let) neměnné

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj - sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	465	468	471	474	476	474
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	18,6	18,1	18,1	18,0	16,5	15,0
střední bez maturity	%	41,0	39,0	38,5	37,6	38,9	38,4
střední s maturitou	%	31,7	32,5	33,4	33,8	33,1	34,8
vysokoškolské	%	8,6	10,5	9,9	10,6	11,5	11,7
Pracovní síla	tis. osob	270	277	277	276	276	272
v tom: zaměstnaní v NH		257	262	265	265	255	254
z toho ženy		111	116	116	117	109	109
nezaměstnaní		13	15	12	11	21	19
z toho ženy		8	8	7	7	12	10
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	195	191	195	198	200	202
z toho: studující (vč. učňů)		45	45	46	48	45	44
důchodci		123	119	120	120	125	126
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
zemědělství	%	4,7	3,7	4,0	3,8	4,0	3,5
průmysl a stavebnictví	%	43,2	41,6	43,5	45,5	41,9	41,1
služby	%	52,2	54,7	52,5	50,7	54,0	55,5
Zaměstnaní v NH podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci	%	83,0	82,5	81,7	83,7	81,9	81,5
zaměstnavatelé	%	3,5	4,6	5,2	3,8	3,6	3,7
pracující na vlastní účet	%	11,7	11,6	12,2	12,0	14,1	14,5
Míra ekonomické aktivity	%	58,0	59,3	58,7	58,2	58,0	57,5
v tom: muži		67,4	67,5	67,7	66,1	67,0	66,5
ženy		49,2	51,5	50,2	50,6	49,5	48,9
z toho ve věku 20-64 let	%	75,6	77,4	76,8	76,0	75,6	75,6
Míra zaměstnanosti	%	55,2	56,1	56,2	55,9	53,5	53,5
v tom: muži		65,2	64,6	65,5	64,3	62,9	62,6
ženy		46,0	48,1	47,6	47,9	44,6	44,9
z toho ve věku 20-64 let	%	72,2	73,3	73,7	73,1	69,9	70,5
Míra nezaměstnanosti	%	4,8	5,4	4,2	3,9	7,7	6,9
v tom: muži		3,3	4,4	3,2	2,8	6,1	5,8
ženy		6,7	6,6	5,4	5,4	9,8	8,2
NEZAMĚSTNANOST k 31. 12. (MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce	osoby	21 989	19 298	14 499	14 728	23 373	24 678
z toho: ženy		11 375	10 283	7 723	7 605	10 963	11 596
absolventi škol a mladiství		1 687	1 399	982	1 205	1 769	1 703
osoby se zdravotním postižením		3 499	3 272	2 828	2 420	2 769	2 926
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti dosažitelní		20 840	18 305	13 681	14 078	22 958	24 048
dosažitelní		7 568	7 227	5 891	7 502	9 656	9 754
v tom podle věku:							
15-24 let		4 277	3 344	2 348	2 823	4 445	4 266
25-34 let		5 337	4 586	3 254	3 281	5 454	5 611
35-44 let		4 386	3 905	2 831	2 866	4 793	5 277
45-54 let		5 372	4 783	3 704	3 416	5 295	5 485
55 a více let		2 617	2 680	2 362	2 342	3 386	4 039
průměrný věk	roky	38,6	39,4	40,4	39,5	39,1	39,3
v tom podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	osoby	6 404	5 648	4 246	4 120	5 888	6 142
střední bez maturity	osoby	9 950	8 724	6 385	6 482	11 020	11 411
střední s maturitou	osoby	4 792	4 192	3 253	3 440	5 362	6 041
vysokoškolské	osoby	843	734	615	686	1 103	1 084

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj - sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1 - 3)		2 761	2 480	1 944	2 024	3 182	3 409
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		5 089	4 463	3 266	3 266	5 530	6 275
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6 - 8)		5 443	4 584	3 263	3 501	6 331	7 056
nekvalifikovaní (třída 9)		6 570	5 919	4 577	4 378	5 902	6 264
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	6 710	6 268	5 328	7 141	8 765	10 327
3-6 měsíců	osoby	4 317	3 624	2 721	3 056	5 728	4 679
6-12 měsíců	osoby	3 661	3 162	2 250	2 134	5 516	4 115
od 1 roku do 2 let	osoby	3 330	2 486	1 614	1 033	2 193	3 780
více než 2 roky	osoby	3 971	3 758	2 586	1 364	1 171	1 777
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	4 167	4 484	4 707	5 271	5 431	5 462
Míra registrované nezaměstnanosti	%	7,3	6,3	4,7	4,8	8,0	8,4
v tom: muži		6,3	5,4	3,9	4,2	7,4	7,8
ženy		8,6	7,5	5,7	5,6	8,7	9,2
Dlouhodobá nezaměstnanost ¹⁾	%	2,6	2,2	1,4	0,8	1,2	1,9
Volná pracovní místa	počet	2 731	4 413	5 329	4 052	1 333	1 365
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	8	4	3	4	18	18
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ							
Zaměstnaní cizinci k 31. 12.	osoby	8 407	10 004	13 305	14 723	12 007	11 906
z toho ze zemí mimo EU ²⁾		4 027	4 894	6 587	8 038	6 158	5 342
v tom podle postavení na trhu práce:							
evidovaní na úřadech práce	osoby	6 300	7 715	10 831	12 116	9 030	8 530
z toho ženy		1 933	2 505	3 441	3 959	2 971	2 745
s platným živnostenským oprávněním	osoby	2 107	2 289	2 474	2 607	2 977	3 376
z toho ženy		566	627	701	733	798	901
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	76 751	82 658	89 830	96 819	95 929	.
na 1 obyvatele	Kč	140 095	150 528	163 173	174 917	172 998	.
průměr ČR = 100	%	97,4	97,0	96,4	96,3	96,2	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD³⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	19 429	20 087	21 735	23 148	23 386	23 950
v tom: muži		21 733	22 338	24 435	25 757	25 857	26 753
ženy		16 824	17 545	18 556	19 774	20 292	20 555
Medián mezd	Kč	17 287	17 912	19 327	20 637	20 670	21 174
v tom: muži		18 688	19 539	21 510	22 577	22 384	23 322
ženy		15 860	16 393	17 133	18 254	18 748	19 065
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA							
Přiznané dávky celkem	počet	1 794 241	1 749 318	1 600 427	971 601	817 726	.
z toho přídavek na dítě		1 236 950	1 214 621	1 156 813	589 435	439 487	.
Hodnota vyplacených dávek celkem	tis. Kč	1 749 868	1 812 952	2 576 137	2 186 149	2 123 315	.
z toho přídavek na dítě		623 427	618 900	577 253	343 132	253 573	.
Hodnota vyplacených dávek státní sociální podpory na 1 obyvatele	Kč	3 194	3 302	4 679	3 950	3 829	.
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci)							
Příjemci důchodů celkem	počet	147 774	149 651	151 779	153 919	155 975	156 752
z toho ženy		91 541	92 447	93 422	94 190	94 926	95 069
Příjemci starobního důchodu celkem ⁴⁾	počet	76 914	78 448	80 373	82 742	85 565	92 092
z toho ženy		43 771	44 667	45 766	46 723	47 865	50 568
Příjemci předčasného starobního důchodu ⁵⁾	počet	13 852	14 978	16 188	17 523	19 671	21 454
z toho ženy		8 335	8 888	9 522	10 266	11 411	12 272
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem ⁶⁾	%	18,0	19,1	20,1	21,2	23,0	24,5
v tom: muži		16,6	18,0	19,3	20,1	21,9	23,6
ženy		19,0	19,9	20,8	22,0	23,8	25,2

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj - sociální vývoj

	Měřící jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Průměrná měsíční výše důchodu celkem	Kč	7 517	7 949	8 496	9 362	9 743	9 825
v tom: muži		7 944	8 392	8 970	9 876	10 304	10 407
ženy		7 255	7 675	8 199	9 035	9 382	9 448
Průměrná měsíční výše starobního důchodu celkem (sólo)	Kč	7 631	8 066	8 624	9 523	9 932	10 003
v tom: muži		8 421	8 907	9 529	10 474	10 935	10 996
ženy		7 032	7 431	7 941	8 789	9 143	9 187
Podíl průměrné výše starobního důchodu celkem (sólo) na mzdovém mediánu	%	44,1	45,0	44,6	46,1	48,1	47,2
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 622 130	1 683 703	1 689 268	1 504 003	1 159 385	991 081
z toho dávky:							
nemocenské		1 343 866	1 392 733	1 375 958	1 176 556	818 293	666 797
peněžitá pomoc v mateřství		228 514	240 711	263 018	282 787	299 557	301 121
podpora při ošetřování člena rodiny		49 613	50 132	50 184	44 575	41 407	23 070
ZDRAVOTNICTVÍ							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	2 186	2 180	2 464	2 450	2 512	2 512
z toho lékaři v nestátních zařízeních		1 670	1 665	1 795	1 773	1 811	1 828
Lékaři na 1 000 obyvatel	počet	4	4	4	4	5	5
Nemocnice							
lůžka	počet	3 720	3 685	3 645	3 634	3 609	3 562
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	117	114	114	113	110	109
průměrná ošetřovací doba	dny	8	8	8	8	8	8
využití lůžek	dny	260	254	254	247	247	244
ŠKOLSTVÍ							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		15 924	15 856	16 310	16 813	17 545	18 308
základních škol		50 666	48 855	46 937	45 266	43 879	43 621
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		29 538	29 504	29 684	29 551	29 433	28 429
vyšších odborných škol (denní studium)		1 131	1 032	1 038	967	963	919
Studenti vysokých škol k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		13 558	14 753	15 983	16 982	17 929	18 235
s místem výuky v kraji		10 028	10 954	11 951	12 423	12 897	13 448
z toho v prezenčním studiu	%	71,0	68,0	65,9	65,7	65,2	.
Absolventi vysokých škol s místem výuky v kraji	počet	1 473	1 693	1 954	2 468	2 534	2 622
KRIMINALITA, NEHODY							
Zjištěné trestné činy	počet	11 674	11 521	13 601	12 511	11 435	11 121
na 1000 obyvatel		21	21	25	23	21	20
Objasněné trestné činy	počet	6 202	5 980	6 549	6 133	5 862	5 499
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	55	65	48	57	53	57

¹⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

²⁾ v letech 2005 - 2007 mimo EU 25, v letech 2008 - 2010 mimo EU 27

³⁾ MPSV ČR (Informační systém o průměrném výděлку) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu)

⁴⁾ příjemci tzv. "sólo" starobních důchodů - bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; od 1. 1. 2010 jsou do počtu příjemců starobních důchodů zahrnuti i příjemci invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

⁵⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu (sólo) podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

⁶⁾ v roce 2010 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Královéhradecký - ekonomický vývoj

	Měříci jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	139 985	146 242	160 439	163 748	161 496	.
Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)	%	105,0	103,7	106,1	101,4	94,8	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	255 518	266 319	291 430	295 834	291 241	.
průměr ČR = 100	%	87,6	84,9	85,1	83,6	84,3	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	Kč	530 633	549 301	597 041	610 476	613 541	.
průměr ČR = 100	%	88,8	86,7	88,2	87,5	88,5	.
Hrubá přidaná hodnota (HPH)	mil. Kč	125 507	131 959	144 218	147 430	145 109	.
z toho podíl odvětví:							
zemědělství, myslivost, lesnictví, rybolov	%	4,9	4,5	4,2	3,9	3,4	.
zpracovatelský průmysl	%	32,5	32,1	34,0	30,3	29,3	.
výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	%	3,9	4,3	4,8	5,8	6,4	.
stavebnictví	%	6,1	6,5	6,5	6,7	7,8	.
tržní služby	%	32,7	32,8	31,5	33,8	32,4	.
netržní služby	%	19,4	19,3	18,6	19,0	20,2	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	25 477	24 564	26 472	25 392	27 419	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	46 504	44 734	48 085	45 874	49 447	.
průměr ČR = 100	%	64,2	57,7	55,8	54,2	63,7	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště ¹⁾	osoby	263 808	266 233	268 723	268 230	263 220	.
z toho zaměstnanci		214 799	213 883	213 833	218 655	210 206	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance ²⁾	Kč	23 342	24 190	26 377	28 956	28 448	.
z toho: přímé náklady		16 631	17 220	18 762	20 762	20 595	.
sociální požitky		417	447	496	364	248	.
sociální náklady a výdaje		6 071	6 334	6 917	7 593	7 371	.
personální náklady a výdaje		238	240	315	275	299	.
VÝVOZ							
Vývoz celkem	mil. Kč	92 945	89 661	103 220	98 501	83 130	102 711
Vývoz celkem, ČR = 100	%	5,0	4,2	4,2	4,0	3,9	4,1
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na vědu a výzkum celkem	mil. Kč	1 169	985	1 268	1 213	1 651	.
z toho: mzdové		457	408	546	585	793	.
financované z veřejných zdrojů		599	406	536	403	570	.
Zaměstnaní ve vědě a výzkumu celkem	přep. os.	1 365	1 198	1 453	1 447	1 750	.
z toho výzkumní pracovníci		733	628	740	701	804	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE							
Domácnosti používající: ³⁾							
osobní počítač	%	32,4	35,7	42,2	50,1	56,9	.
internet	%	23,2	26,3	35,0	44,0	52,6	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	123 986	125 433	127 573	130 544	129 399	132 423
z toho fyzické osoby		102 451	103 259	104 381	106 327	104 108	105 959
z toho živnostníci		88 537	89 318	90 764	92 652	96 886	99 072
Z celku jednotky typu podnik k 31. 12. ⁴⁾	počet	68 808	67 816	65 744	72 156	71 265	73 025
z toho fyzické osoby		56 673	54 734	52 359	56 378	57 456	57 714
z toho živnostníci		49 377	47 703	45 521	49 541	52 340	52 212
Vzniklé subjekty	počet	3 643	3 899	4 696	5 215	5 445	5 730
z toho fyzické osoby		2 404	2 577	3 228	3 688	3 783	4 116
z toho živnostníci		2 273	2 480	3 121	3 562	3 562	3 745
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce celkem	mil. Kč	7 533	7 676	8 851	8 695	7 317	.
z toho: rostlinná produkce		3 529	3 582	4 698	4 298	3 559	.
živočišná produkce		3 647	3 769	3 731	3 964	3 366	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	233 022	235 238	237 428	235 749	235 462	234 041
z toho orná		173 719	172 524	172 541	170 582	169 473	168 653
Sklizeň: obilovin	t	470 978	404 900	461 763	529 989	501 235	426 944
brambor	t	38 665	30 235	39 372	32 031	32 552	26 192

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Královéhradecký - ekonomický vývoj

	Měřící jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Výroba masa v jatečné hmotnosti celkem (bez drůbežního)	t	30 416	26 947	25 288	25 637	23 629	23 267
z toho: hovězí (včetně telecího)		6 320	5 637	5 228	5 356	5 001	4 454
vepřové		24 075	21 290	20 047	20 263	18 611	18 795
Výroba mléka	tis. l	223 088	219 171	214 465	220 818	218 939	196 737
Snáška vajec (komzumních)	tis. ks	143 973	137 118	145 889	143 895	149 372	141 496
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	744	807	756	922	925	930
Těžba dřeva	m ³ b. k.	713 434	754 921	837 149	734 516	735 261	768 739
z toho nahodilá živelní		.	208 407	578 540	346 380	228 888	229 156
PRŮMYSL							
(za subjekty se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	165	166	162	160	153	130
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy celkem	mil. Kč	87 814	89 148	94 635	88 314	71 795	83 198
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 741	1 788	1 982	1 896	1 830	2 245
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	50 447	49 867	47 757	46 582	39 227	37 065
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	16 547	17 571	18 887	20 536	21 458	22 103
STAVEBNICTVÍ							
(za subjekty s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	.	39	42	42	41	38
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	.	4 080	4 671	4 870	4 820	4 862
na 1 zaměstnance	tis. Kč	.	1 198	1 238	1 225	1 202	1 204
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	.	3 405	3 773	3 976	4 011	4 038
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	.	18 287	19 433	21 278	23 462	24 209
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby celkem ⁵⁾	mil. Kč	10 782	13 378	13 220	11 769	12 685	9 761
z toho pro veřejné zadavatele		4 800	6 779	5 499	4 912	6 701	4 844
STAVEBNÍ POVOLENÍ A OHLÁŠENÍ							
Orientační hodnota staveb celkem	mil. Kč	12 544	13 544	14 950	17 912	15 738	19 697
z toho: budov (bytových a nebytových)		9 252	10 355	11 573	13 466	10 943	12 071
na ochranu životního prostředí		935	1 087	885	1 522	1 735	4 568
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	1 682	2 087	2 664	2 999	2 816	3 750
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	1 970	2 012	2 087	2 396	1 942	1 254
z toho v rodinných domech		1 008	929	1 128	1 142	1 144	942
Dokončené byty	počet	1 423	1 218	1 796	1 919	1 516	1 807
z toho v rodinných domech		616	731	790	1 013	845	934
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy dokončeného bytu							
v rodinném domě	Kč	25 885	28 347	27 991	30 255	31 903	33 880
v bytovém domě	Kč	37 222	31 255	27 321	20 105	32 679	36 711
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení k 31. 12.	počet	986	985	968	941	958	912
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	45 132	47 919	45 331	45 170	45 192	44 271
Hosté celkem	osoby	972 391	982 077	909 319	902 713	810 136	804 270
z toho ze zahraničí		325 271	332 840	287 933	290 150	223 961	207 992
Průměrná doba pobytu	dny	4,0	3,9	3,8	3,8	3,9	3,9
z toho hostů ze zahraničí		4,0	3,9	4,0	3,7	3,8	3,6

¹⁾ odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA95 (Evropský systém účtů 1995)

²⁾ od roku 2008 zahrnuty i údaje za fyzické osoby nezapsané do obchodního rejstříku, zaměstnávající 10 a více zaměstnanců

³⁾ tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2009 je vypočten z dat roku 2008, 2009 a 2010)

⁴⁾ subjekt, který podle statistického zjišťování nebo administrativních zdrojů vykazuje ekonomickou aktivitu

⁵⁾ za subjekty s 20 a více zaměstnanci

Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj - vývoj životního prostředí

	Měříci jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	279 532	279 279	279 074	278 792	278 441	278 162
z toho: orná půda		193 233	192 972	192 678	192 391	192 025	191 591
zahrady a ovocné sady		15 905	15 847	15 871	15 870	15 955	16 005
trvalé travní porosty		70 393	70 459	70 523	70 530	70 461	70 566
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	196 303	196 560	196 776	197 060	197 414	197 699
z toho: lesní pozemky		147 181	147 316	147 382	147 467	147 546	147 635
zastavěné plochy a nádvoří		9 273	9 268	9 253	9 259	9 223	9 240
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ (MZe)							
Ekologičtí zemědělci	počet	.	57	84	108	142	181
Výměra půdy v ekologickém zemědělství	ha	.	9 828	9 965	11 139	13 526	14 828
Výměra půdy v přechodném období	ha	.	2 328	4 459	4 783	4 143	4 994
Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy	%	.	4,4	5,2	5,7	6,3	7,1
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	92,2	92,3	91,2	88,0	87,7	86,7
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	74,3	73,1	73,0	73,1	73,0	74,1
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV		65,5	65,6	66,3	65,3	66,3	66,9
Podíl čištěných odpadních vod	%	94,4	93,7	93,1	93,0	91,4	92,8
OVZDUŠÍ							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1-4) ¹⁾	t/km ²	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1-4)	t/km ²	1,7	1,7	1,6	1,5	1,2	.
z toho velké stacionární zdroje (REZZO 1)		1,1	1,2	1,1	1,0	0,8	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1-4)	t/km ²	2,1	2,0	2,0	1,9	1,8	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,6	1,5	1,5	1,4	1,4	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1-4)	t/km ²	4,6	4,2	4,1	3,9	3,8	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		2,7	2,6	2,6	2,4	2,3	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	967	667	885	829	608	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	282	279	279	281	280	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	18,1	17,1	19,1	21,4	19,2	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	51	48	53	60	54	.
Nakládání s odpady celkem	tis. t	727	1 380	1 467	1 493	1 443	.
z toho nebezpečné odpady	%	9,5	5,1	7,0	5,4	3,7	.
Podíl využitých odpadů	%	26,1	12,4	21,8	21,2	18,5	.
z toho recyklovaných (vč. regenerace)		10,9	5,2	14,0	14,2	12,1	.
Podíl odstraněných odpadů	%	57,7	41,5	36,9	38,9	35,4	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 602	1 771	1 514	2 395	1 891	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	941 890	1 251 217	737 911	1 372 396	1 002 341	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	33,9	42,4	11,7	1,6	0,5	.
nakládání s odpadními vodami	%	39,1	34,8	35,2	59,2	67,7	.
nakládání s odpady	%	19,4	18,8	41,8	25,5	18,9	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	1 205 601	1 517 458	1 822 542	1 952 548	2 294 413	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	2,5	2,4	2,3	1,4	1,0	.
nakládání s odpadními vodami	%	24,3	13,6	18,8	22,0	21,1	.
nakládání s odpady	%	68,1	82,5	73,6	72,9	74,4	.

¹⁾ od roku 2007 včetně emisí z chovů hospodářských zvířat, od roku 2008 navíc včetně emisí ze stavebních činností

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Královéhradeckého kraje

	Rok, roční průměr	Kraj celkem	v tom okresy				
			Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
Obyvatelstvo k 31. 12.	2005	548 368	160 107	77 306	112 293	78 640	120 022
	2010	554 803	163 378	80 165	112 294	79 152	119 814
z toho cizinci (bez azylantů) (%)	2005 ¹⁾	2,1	2,3	1,7	2,0	1,5	2,3
	2010	2,7	3,2	3,4	2,2	1,8	2,5
Přírůstek na 1 000 obyvatel:							
přirozenou měnou	2005-07	3	2	8	1	2	1
	2008-10	3	4	1	3	4	2
stěhováním	2005-07	7	16	10	5	23	4
	2008-10	2	9	15	-4	-2	-8
Podíl obyvatel k 31. 12. ve věku (%):							
0-14 let	2005	14,8	14,1	14,8	15,4	15,5	14,9
	2010	14,5	14,0	14,1	15,1	15,2	14,6
15-64 let	2005	70,3	70,0	69,8	69,8	70,1	71,4
	2010	69,0	68,7	69,5	68,2	68,9	69,7
65 a více let	2005	14,9	15,8	15,4	14,8	14,4	13,7
	2010	16,5	17,3	16,3	16,7	15,9	15,6
Průměrný věk k 31. 12.	2005	40,3	41,0	40,5	40,0	39,7	39,9
	2010	41,3	41,8	41,3	41,1	40,7	41,1
Index stáří (%)							
(65 a více let / 0-14 let)	2005	100,3	111,8	104,4	96,4	92,8	92,1
	2010	113,4	123,6	115,5	111,1	105,2	106,6
Index ekonomického zatížení (%)							
(0-14 let + 65 a více let / 15-64 let)	2005	42,3	42,8	43,2	43,3	42,7	40,0
	2010	44,9	45,5	43,8	46,6	45,1	43,4
Uchazeči o zaměstnání celkem k 31. 12.	2005	21 989	5 722	3 311	4 613	2 613	5 730
	2010	24 678	6 770	3 757	4 881	2 984	6 286
z toho:							
ženy	2005	11 375	2 917	1 739	2 332	1 493	2 894
	2010	11 596	3 107	1 765	2 264	1 512	2 948
absolventi škol a mladiství	2005 ¹⁾	1 687	449	227	400	217	394
	2010	1 703	555	263	271	205	409
osoby se zdravotním postižením	2005	3 499	995	489	528	486	1 001
	2010	2 926	798	408	567	421	732
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2005 ¹⁾	7 568	2 037	1 114	1 586	972	1 859
	2010	9 613	2 604	1 442	1 947	1 265	2 355
dosažitelní	2005	20 840	5 417	3 198	4 339	2 459	5 427
	2010	24 048	6 589	3 686	4 720	2 902	6 151
Podíl uchazečů o zaměstnání z celkového počtu uchazečů k 31. 12. (%):							
ve věku 50 a více let	2005	26,1	26,8	28,5	22,8	24,7	27,3
	2010	28,4	27,9	29,5	27,0	30,0	28,5
evidovaných 12 a více měsíců	2005	33,2	32,0	36,1	30,9	27,9	37,0
	2010	22,5	20,3	27,0	19,1	19,3	26,4
Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. (%)	2005	7,3	6,3	8,3	7,7	6,2	8,5
	2010	8,4	7,4	8,8	8,7	7,2	9,9
v tom: muži	2005	6,3	5,7	6,8	6,9	4,7	7,4
	2010	7,8	7,4	8,1	8,4	5,9	8,9
ženy	2005	8,6	7,0	10,5	8,7	8,4	10,1
	2010	9,2	7,5	9,8	9,1	9,0	11,5
Dlouhodobá nezaměstnanost k 31. 12. (%) ²⁾	2005	2,6	2,1	3,1	2,5	1,8	3,3
	2010	1,9	1,5	2,4	1,7	1,4	2,7

¹⁾ údaje za rok 2005 nejsou přepočteny na území okresů platné od 1. ledna 2007

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Královéhradeckého kraje

	Rok, roční průměr	Kraj celkem	v tom okresy				
			Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem - stav v prosinci (%) ³⁾	2005 ¹⁾	18,0	14,3	16,1	26,0	18,6	16,0
	2010	24,5	18,4	25,0	34,2	25,6	22,0
v tom: muži	2005 ¹⁾	16,6	13,2	15,1	23,9	17,5	14,6
	2010	23,6	17,5	24,8	32,6	24,6	21,1
ženy	2005 ¹⁾	19,0	15,1	17,0	27,5	19,5	17,0
	2010	25,2	19,0	25,1	35,5	26,3	22,8
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	2005 ¹⁾	21,3	21,5	20,4	21,9	18,4	22,9
	2010	20,1	19,8	19,3	20,3	15,7	23,6
z toho násilné a mravnostní	2005 ¹⁾	1,6	1,6	1,6	1,8	1,5	1,8
	2010	1,4	1,2	1,7	1,6	1,3	1,6
Daňové příjmy obcí od fyzických osob ze závislé činnosti a z podnikání na 1 obyvatele (Kč)	2005	2 471	2 861	2 308	2 383	2 112	2 375
	2009	1 969	2 215	1 866	1 930	1 824	1 837
Soukromí podnikatelé (živnostníci) - podíl vzniklých na 1 000 obyvatel	2005-07 ¹⁾	14,3	15,1	14,0	13,9	12,8	14,9
	2008-10	19,6	20,2	19,4	18,1	19,1	20,8
Podíl zaměstnaných cizinců na pracovní síle k 31. 12. (%)	2005 ¹⁾	3,0	3,2	2,4	3,0	2,2	3,6
	2010	4,1	5,0	3,1	4,0	4,2	3,8
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč) ⁴⁾	2005 ¹⁾	20	31	27	9	11	15
	2010	18	28	12	9	14	17
Počet bytů na 1 000 obyvatel: zahájených	2005-07 ¹⁾	11,1	14,2	10,8	6,9	9,1	12,3
	2008-10	10,1	10,5	7,0	8,8	13,4	10,6
dokončených	2005-07	8,1	10,4	7,1	5,8	7,8	7,9
	2008-10	9,5	13,9	7,1	7,3	8,1	7,9
Hromadná ubytovací zařízení: hosté na 1 000 obyvatel	2005 ¹⁾	1 775	572	1 221	902	1 078	5 009
	2010	1 451	544	1 040	712	820	4 067
průměrná doba pobytu (dny)	2005 ¹⁾	5,0	2,8	5,0	4,9	4,8	5,3
	2010	4,9	2,8	5,1	4,7	4,4	5,3
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%):							
orné půdy	2005	40,6	59,1	52,2	39,8	33,4	24,2
	2010	40,3	58,8	51,9	39,5	32,6	23,9
zastavěných ploch, nádvorí a dopravních ploch	2005	5,4	6,5	5,6	5,7	5,0	4,4
	2010	5,5	6,6	5,7	5,8	5,1	4,5
Měrné emise (t/km ²) (REZZO 1-3):							
tuhých znečišťujících látek	2005 ¹⁾	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5
	2009	0,4	0,2	0,3	0,3	0,4	0,6
oxidu siřičitého	2005 ¹⁾	1,7	0,8	0,7	1,9	1,4	3,2
	2009	1,2	0,5	0,6	1,6	1,3	2,0
oxidu dusíku	2005 ¹⁾	0,6	0,4	0,3	0,6	0,6	0,9
	2009	0,4	0,2	0,2	0,4	0,4	0,7
oxidu uhelnatého	2005 ¹⁾	1,9	1,5	1,8	2,2	2,5	1,7
	2009	1,5	1,1	1,5	1,9	1,7	1,3

³⁾ údaje za příjemce tzv. "sólo" důchodů - bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

⁴⁾ za subjekty s 20 a více zaměstnanci